

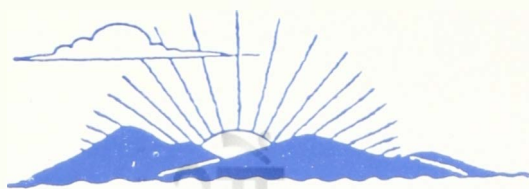
ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΤΕΧΝΗ

*Τό νά μήν ἔχεις ἀνάγκη ἀπό τίποτε, εἶναι θεία
ιδιότητα· τό νά ἔχεις δέ ἀνάγκη ὅσο τό δυνατόν
λιγότερων πραγμάτων, εἶναι πλησιέστατο πρὸς
τό Θεῖον.*

ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ (Ἀπομνημονεύματα, Α, VI, 10)

*(Τὸ μὲν μηδενὸς δεῖσθαι θεῖον εἶναι, τὸ δ' ὡς ἐλαχί-
στων ἐγγυτάτω τοῦ θεῖου)*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

	σελ.
Παναγή Λεκατσά: Το μήνυμα της ψυχής.	129
Από το αρχαίο Ελληνικό πνεύμα: Η αδικία.	130
Ομιλίες από την εορτή του Λευκού Λωτού:	132
α) Γ. Σιβρή: Εορτή του Λευκού Λωτού.	132
β) Χρ. Καμαρωτάκη: Το τραγούδι του αγαπημένου.	136
γ) Παν. Αναγνώστου: Η γιορτή του Λευκού Λωτού.	139
δ) Ηλία Κίμου: Η αναγκαιότητα της πνευματικής καλλιέργειας και της απόκτησης πνευματικής συνείδησης.	140
ε) Α. Παπαδομιγέλακη: Εορτή του Λευκού Λωτού.	145
στ) SIR EDWIN ARNOLD: Το Φως της Ασίας. Απόδοση Ιφιάνασσα Χατζηδημητρίου.	148
Παροιμιακές φράσεις. Από τη μυθολογία, την ιστορία και τη λογοτεχνία.	151
Χαράλ. Μπάρακλη: Δάμων-Φιντίας. Προσωποποίηση της Πυθαγορείου φιλίας.	155
Αιμ. Ίβου: Ο ιστορικός, ο μυθικός ή κοσμικός και ο μυστικός Χριστός.	157
Ο Ασκητής.	169
Όταν υπάρχουν άνθρωποι.	169
Σπύρου Νάγου: Η αγάπη.	170
8 τρόποι να είσαι ωφέλιμος στη στοά σου.	171
Αιγυπτιακά και μυστηριακά παραδόσεις.	173
Κ. Γρηγοριάδη: Ο άνθρωπος.	174
Σοφοί λόγοι	176
Κ. Μελισσαροπούλου: Ο νόμος της μετενσάρκωσης	179
Α. Αδριανοπούλου: Η μετενσάρκωση και η ειμαρμένη	187
Μεταξύ μας	192

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ
Βουκουρεστίου 25 Κωδ. Ταχ. 106 71, Αθήνα Τηλ. 362.0702

Ιδρυτής: + ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ιδιοκτησία: Θεοσοφική Εταιρία εν Ελλάδι

Εκδότης-Διευθνήτης: Πολ. Αντζακας

Συντακτική Επιτροπή: Π. Αναγνώστου, Π. Παλασιώτης

Έτος 39ον ● Μάιος - Ιούνιος 1994 ● Τεύχος 216

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΑΡΚΑΔΩΝ

*Από το βιβλίο του αιμνήστου Ελληνιστή
Παναγή Λεκατσά «Η ψυχή»*

Η πίστη στο χωρισμό της ψυχής του κοιμισμένου από το κορμί, διασταυρώνεται, τόσο για τους καθυστερημένους όσο και για τους αρχαίους λαούς, με την ιδέα πως κ' οι ψυχές αλλωνών έρχονται στον κοιμισμένο και του παρουσιάζονται μέσα στ' όνειρό του.

Γνώριμη είναι η ιστορία των δύο Αρκάδων (θέμα αμέτρητων όμοιων ιστοριών) που την μεταδίδει ο Κικέρων. Ηρθαν στα Μέγαρα και μείνανε, σε φιλικό του σπιτι ο ένας τους και σε ξενώνα ο άλλος. Τη νύχτα ο δεύτερος παρουσιάστηκε του συνταξιδιώτη του, να του μηνύση πως ο ξενοδόχος του ετοιμάζεται να τον σκοτώσει και να τρέξει να τον βοηθήσει. Ξυπνά ταραγμένος αυτός, μα, νοιώθοντας πως ήταν όνειρο, ησυχάζει και ξανακοιμάται. Ωστόσο, ο σύντροφός του, του παρουσιάζεται ύστερα από λίγο ξανά, για να του πει πως ο ξενοδόχος τον σκότωσε κ' έκρυψε το κουφάρι του σε μία άμαξα με κοπριά, για να το βγάλει από την πολιτεία και να το πετάξει και τον παρακαλούσε να βρεθεί στην πύλη του κά-

στρου το πρωί και να πιάση την άμαξα, και να παιδευτεί ο φονιάς του. Αναστατωμένος από το νέο του όνειρο έκαμε εκείνος όπως τον ορμήνεψε ο φίλος του και, μέσα στην άμαξα που πήγε να βγει, βρέθηκε το κουφάρι του σκοτωμένου (Cic. de Divin. 1, 27).

ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΝΕΥΜΑ

Η ΑΔΙΚΙΑ

Πρέπει να βοηθάμε όσο μπορούμε αυτούς που αδικούνται και να μην αδιαφορούμε. Γιατί αυτό μεν είναι δίκαιο και καλό, ενώ το αντίθετο είναι άδικο και κακό.¹

ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ (Ανθ. Στοβ. Μς, 43)

Πρέπει να βρούμε ποιές είναι οι αιτίες, που κάνουν τον άνθρωπο ν' αδικεί. Αυτές είναι τρεις: πρώτα η φιληδονία, που έχει σχέση με τις σωματικές απολαύσεις, μετά η πλεονεξία για το κέρδος και τρίτον η φιλοδοξία, του να θέλει να υπερέχει από τους ίσους και ομοίους του.²

ΚΛΕΙΝΙΑ (Πυθαγορείου, ανθ. Στοβ. Α, 66)

Δεν πρέπει ν' ανταποδίδει κανείς το άδικο, ούτε να βλάπτει κανένα από τους ανθρώπους, ο,τιδήποτε και αν παθαίνει από αυτούς.³

ΠΛΑΤΩΝΑ (Κριτών, 49 C)

Κανένας δεν πρέπει να είναι άδικος απέναντι στον εαυτό του.⁴

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ (Ηθ. Νικομ. 1134b, 15-16)

Ο Σωκράτης σ' αυτόν που του υπενθύμιζε να ετοιμάζεται για τη δίκη του, είπε: «Δεν έκανα ποτέ καμιά αδικία, ούτε στον εαυτό μου, ούτε στην κοινωνία».⁵

ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ (Διατριβαί, II, β, 8-10)

Αν ήταν ανάγκη ν' αδικώ ή ν' αδικούμαι, θα προτιμούσα ν' αδικούμαι μάλλον παρά ν' αδικώ.⁶

ΠΛΑΤΩΝΑ (Γοργίας, 469 C)

Αν ο καθένας από μας με προθυμία πολεμούσε αυτόν που αδικεί, θεωρώντας ότι στρέφεται εναντίον του κάθε αδικία που γίνεται, κι αν όλοι οι πολίτες συνεργαζόμαστε μεταξύ μας σκληρά,

ίσως δε θα αυξανόταν περισσότερο το κακό, που προέρχεται από τους πονηρούς.

ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ (Ανθ. Στοβ. ΜΓ, 30)

Η αδικία είναι το δεύτερο από τα κακά κατά το μέγεθος. Αλλά εκείνο που πράγματι είναι το μεγαλύτερο και το πρώτο απ' όλα τα κακά, είναι το να μην τιμωρείται ένας που αδικεί.⁸

ΠΑΑΤΩΝΑ (Γοργίας, 479 D)

Είναι μεγάλη ψυχική ικανοποίηση να γνωρίζεις ότι δεν αδικήσες ποτέ κανένα στη ζωή σου.⁹

ΑΝΤΙΦΑΝΗ (Ανθ. Στοβ. ΚΔ, 7)

1. Ἄδικοιμένοισι τιμωρεῖν κατὰ δύναμιν χρή καὶ μὴ παριέναι· τὸ μὲν γάρ τοιοῦτον δίκαιον καὶ ἀγαθόν, τὸ δὲ μὴ τοιοῦτον ἄδικον καὶ κακόν.
2. Ὅποσας δεῖ τὰς αἰτίας ἀνευρέν, δι' ἃς ἀδικεῖν πέφυκεν ἄνθρωπος· αὗται δὲ τρεῖς τυγχάνοντι φιλαδονία μὲν ἐν ταῖς ἀπολαύσεσι ταῖς διὰ σώματος, πλεονεξία δὲ ἐν τῷ κερδαίνειν, φιλοδοξία δὲ ἐν τῷ καθυπερέχειν τῶν ἴσων τε καὶ ὁμοίων.
3. Οὔτε ἄρα ἀνταδικεῖν δεῖ οὔτε κακῶς ποιεῖν οὐδένα ἀνθρώπων, οὐδ' ἂν ὅτιοῦν πάσχη ὑπ' αὐτῶν.
4. Οὐκ ἔστιν ἀδικία πρὸς αὐτῶν.
5. Ὁ Σωκράτης πρὸς τὸν ὑπομνησκοντα, ἵνα παρασκευάζηται πρὸς τὴν δίκην, ἐφη... «Οὐδὲν οὐδέποτ' ἄδικον οὔτ' ἰδία οὔτε δημοσίᾳ ἐπραξα».
6. Εἰ δ' ἀναγκαῖον εἴη ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι, ἐλοιμῆν ἂν μᾶλλον ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν.
7. Εἶπερ τὸν ἀδικοῦντ' ἀσμένως ἡμύνετο ἕκαστος ἡμῶν καὶ συνηγωνίζετο, ἴσως, νομίζων ἴδιον εἶναι τὸ γεγονός ἀδίκημα, καὶ συνέπραττον ἀλλήλοις πικρῶς, οὐκ ἂν ἐπιπλεῖον τὸ κακὸν ἡμῖν ἦυξετο τὸ τῶν πονηρῶν.
8. Δεύτερον ἄρα ἐστὶ τῶν κακῶν μεγέθει τὸ ἀδικεῖν· τὸ δὲ ἀδικοῦντα μὴ δίδοναι δίκην πάντων μέγιστον τε καὶ πρῶτον κακῶν πέφυκεν.
9. Τὸ μὴ συνειδέναι γὰρ αὐτοῦ τῷ βίῳ ἀδίκημα μὴδὲν ἦδονῆν πολλὴν ἔχει.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ ΛΩΤΟΥ

Στις 9/5/94 πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα διαλέξεων της Θεοσοφικής Εταιρίας η ετήσια εορτή του Λευκού Λωτού. Στην αρχή έλαβε το λόγο και μίλησε σχετικά με το θέμα, ο γενικός γραμματεύς της Εταιρίας κ. Πολυδεύκης Αντζακας.

Ακολούθησαν οι ακόλουθες ομιλίες:

ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ ΛΩΤΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΙΒΡΗ

Η σημερινή κορυφαία επέτειος της Θεοσοφίας έχει καθιερωθή για δύο βασικά λόγους. Συγκεντρώνονται οι απανταχού Θεόσοφοι σε μία σεμνή τελετή, αφ' ενός μεν για να τιμήσουν την μνήμη της ιδρυτριάς της Θεοσοφικής Εταιρίας, Έλενας Πετρόβνα Μπλαβάτσκι, αφ' ετέρου δε για να εξυμνήσουν το υψηλό Θεοσοφικό ιδεώδες που συμβολίζει ο Λευκός Λωτός. Έτσι η 8η Μαΐου θεωρείται τώρα ως η ημέρα του Λευκού Λωτού, διότι χωρίς το υψηλό ιδεώδες της, ή Θεοσοφία θα ήταν ένα νεκρό σώμα, και διότι το ιδεώδες και η ιδρύτριά της είναι δύο πράγματα αλληλένδετα και αχώριστα. Η Ελ. Π. Μπλαβάτσκι υπήρξε ο φορέυς διά μέσου του οποίου οι Διδάσκαλοι της Σοφίας μετέδωσαν στην ανθρωπότητα το Θεοσ. ιδεώδες. Δεν ήταν μία απλή διανοήτρια, και τα όσα έδιδε και απεκάλυψε ήταν αλήθειες και μηνύματα των Διδασκάλων προς την πάσχουσα ανθρωπότητα. Ορθώς επομένως συνεδέθησαν τα δύο αυτά μέρη, φορέυς και ιδεώδες καθ' ότι η Ε.Π. Μπλαβάτσκι υπήρξε ένας ταπεινός συνεργάτης των Διδασκάλων, ένα όργανο στην υπηρεσία του Ιδεώδους. Είναι επομένως επιβεβλημένο, κατά την σημερινή εορτή, όχι μόνο να στρέψουμε την μνήμη μας στον ενσάρκωτή που ήταν η Μπλαβάτσκι, αλλά να συγκεντρώσουμε κυρίως την προσοχή μας και να ατενίσουμε με την σκέψη μας την υψηλή ιδέα της Θεοσοφίας. Το άνθος του Λευκού Λωτού δεν χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά απ' την Θεοσοφία. Υπήρξε ένα πανάρχαιο σύμβολο και το συναντάμε στις θρησκευτικές παραδόσεις διαφόρων λαών, παντοτε με τον σκοπό όπως απεικονίσει το υψηλό πνευματικό ιδεώδες, το μυστικό εσωτερικό δόγμα, που ήταν ένα και το αυτό σε όλες τις εποχές, και του οποίου γνώσται ήσαν οι μεμνημένοι. Το συναντάμε στις ιερές Δέδες, το πανάρχαιο βιβλίο των Ινδίων, και σε άλλα παρεμφερή κείμενα. Το θέμα επο-

μένως του Λευκού Λωτού είναι από πάσης απόψεως ιερό, διότι συνδέεται όχι μόνον με το Πνευματικό ιδεώδες, αλλά και με την θεία φύση του ανθρώπου.

Δυνάμει όλοι οι άνθρωποι έχουν μέσα τους ένα Λωτό, ολίγοι όμως είναι εκείνοι στους οποίους το φυτό αυτό έχει ανθίσει. Στα κοινά ανθρώπινα όντα οι Λωτοί είναι ακόμη μπουμπούκια, ενώ στους Διδασκάλους της Σοφίας είναι πλήρως ανθισμένοι, λέγει ένας Ινδός φιλόσοφος. Ο ανθισμένος Λωτός, υπό τήν έννοιαν αυτήν αντιπροσωπεύει τόν τέλειο άνθρωπο, αυτόν που έχει εκπληρώσει το Θεοσοφικό Ιδεώδες, που έχει ολοκληρώσει την οικοδόμηση του εσωτερικού Ναού του, που έχει βαδίσει τήν Ατραπό, και έχει φθάσει εις το τέρμα της εξελίξεώς του, έχει γίνει ένας Ταθαγκάτα, όπως ονομάζεται ο Βούδδας, δηλαδή ένας μεμυημένος, ή ένας Μύστης. Και για την ανθρωπότητα έχει προστεθή ένας ακόμη πνευματικός φάρος, ένας ακόμη ήλιος, που με την ακτίνα του θα βοηθήση να ανθίσουν οι Λωτοί στις ψυχές και άλλων ανθρώπων. Διότι, όπως υπάρχει μία θαυμαστή συνεργασία στην εκδίπλωση των πετάλων του Λωτού, μεταξύ της ηλιακής ακτίνας και του φυτού, έτσι αναπτύσσεται και μία αγαστή φιλία μεταξύ ενός Διδασκάλου, ενσάρκου ή ασάρκου, και ενός μαθητού της εσωτερικής φιλοσοφίας. Είναι επίσης χαρακτηριστικό ότι ο ανθισμένος Λωτός είναι μονίμως εστραμμένος και προσανατολισμένος προς το φως του Ηλίου, εξ' ου και δι' αυτόν το σκότος δεν υπάρχει. Έτσι και ο μεμυημένος έχει συνεχώς στραμένη τη συνείδησή του προς την Θεότητα, απ' όπου αντλεί την Γνώση και την Σοφία, ως επίσης και την δύναμή του. Ευρίσκεται δε μονίμως εις το πλευρόν της Θεότητας και εις την υπηρεσίαν της ανθρωπότητας.

Εάν επίσης παρακολουθήσουμε τον τρόπο με τον οποίο αναπτύσσεται το άνθος του Λωτού, θα διαπιστώσουμε ότι ακολουθείται από την φύση μία διαδικασία παρόμοια με εκείνη διά της οποίας προωθείται η εσωτερική ανέλιξις του ανθρώπου· η εκδίπλωσις των πετάλων του Λωτού παρομοιάζεται με το άνοιγμα των κέντρων της ψυχής· και όπως ο Ήλιος βοηθάει το φυτό ν' ανθίσει, έτσι και κατά την μύση, ο Πνευματικός Κόσμος συνδράμει εις την ενεργοποίησιν των αισθήσεων της ψυχής και καθιστά τον μυσούμενον ικανόν να βλέπει και ν' ακούει σε μία άλλη διάσταση, διευρύνοντας έτσι τη συνείδησή του. Όταν κάποτε ρωτήσανε τον Κρισναμούρτι γιατί κάνει ομιλίες, απάντησε ως εξής: Ρωτάτε ποτέ ένα λουλούδι γιατί ανθίζει; Όταν ένας άνθρωπος έχει ανθίσει μέσα του σαν τον Λωτό, τότε αρέσκειται να ομιλεί συνεχώς γι' αυτό το ιδεώδες, αφού ζει σ' αυτό το ιδεώδες, αφού είναι αυτό το

ιδεώδες. Έτσι και ο Κρισναμούρτι αρέσκειτο να ομιλεί για το Βασίλειον της Ευδαιμονίας και για τον ατέρμονα χώρο του Διαλογισμού, έναν τόπον ιερών στον οποίον ο ίδιος είχε μεταφέρει την συνείδησή του.

Ένα άλλο εξ' ίσου σημαντικό στοιχείο είναι και το εξής: Υπάρχει μία αξιοθαύμαστη ομοιότητα μεταξύ της διαρθρώσεως του Λωτού και της (εσωτερικής) δομής του ανθρώπου. Ακριβώς όπως ένας Λωτός έχει τις ρίζες του, τον κορμό του, και τα ανθισμένα πέταλά του, έτσι και ο άνθρωπος έχει το κάτω μέρος του σώματός του, την σπονδυλική του στήλη και την κεφαλή του, λέγει ένας Ινδός μελετητής. Υπάρχει όμως κι ένα βαθύτερο μυστικό που κρύβει αυτή η παραβολή, και που συνδέεται με την απόκρυφη πλευρά του εαυτού μας. Τα δύο μέρη του σώματος, βάση και κεφαλή αντιστοιχούν εσωτερικά στις δύο υποστάσεις του ανθρώπου, υλική και πνευματική, στην δε σπονδυλική του στήλη κυλάει η μυστική δύναμις του Κουνταλίνι, το λεγόμενον έρπον πυρ η οποία, όπως αναφέρεται στη φωνή της Σιγής, μπορεί υπό ορισμένες προϋποθέσεις να κάνει τον άνθρωπο Θεό, νά ανέλθη δηλαδή μέχρι την κεφαλή και να ενεργοποιήσει κατά την πορεία της τα διαδοχικά κέντρα της ψυχής. Διότι όπως είναι διαπιστωμένο, στον μαγικό αυτό παράγοντα περιέχονται άπειρες σειρές ενεργειάς, όπως υπάρχουν πολλά νήματα στο στέλεχος του Λωτού, διά των οποίων καθίσταται δυνατή η εκδίπλωσις των πετάλων, και κατ' αντιστοιχίαν η ανάπτυξις των δυνάμεων της ψυχής. Αυτός άλλωστε ήταν πάντοτε και ο σκοπός της μύσεως: Η Ανάστασις του νεκρού Οσίριδος, όπως διεδραματίζετο στα Αρχαία Αιγυπτιακά Μυστήρια. Και όπως ο Λωτός έχει στρώματα πετάλων και πέταλον επί πετάλου εκδιπλώνεται, έτσι και η ψυχή έχει διάφορες ιδιότητες, οι οποίες ενεργοποιούνται σταδιακά, καθώς ο υποψήφιος βαδίζει την πορεία του προς την Θέωσιν επί της Ατραπού της Μαθητείας. Πολύ σοφά επομένως επελέγη ο Λωτός διά να συμβολίσει το πνευματικό δόγμα. Και πολύ σωστά ετέθησαν οι τρεις σκοποί της Θεοσοφικής Εταιρίας, διά της εκπληρώσεως των οποίων πραγματώνεται το Θεοσοφικόν ιδεώδες.

Ο πρώτος σκοπός είναι η δημιουργία πυρήνος Παγκοσμίου αδελφότητας. Ο πυρήνας όμως αυτός δεν είναι εύκολο να δημιουργηθή όσο κυριαρχεί μέσα μας το ζώνον· όσο δεσπόζει το εγώ και η υλική προσωπικότης, δεν είναι δυνατόν να ευδοκιμήσει η ευγενής αυτή σχέσις. Ασκούμενοι λοιπόν στην αδελφότητα, περιορίζουμε τις βλέψεις και τις επιδιώξεις του χωριστικού εαυτού μας, γκρεμίζουμε το τείχος που ορθώνεται ανάμεσά μας και εμπο-

δίξει την ψυχική επικοινωνία. Διά να το επιτύχουμε όμως αυτό χρειαζόμεθα την ανάλογη εσωτερική δύναμη. Το τέρας της εγωκεντρικής οντότητας δεν υποτάσσεται τόσο εύκολα: το κέντρο που διευθύνει όλους μας δεν γκρεμίζεται μόνο με την θέλησή μας. Διά της συγκριτικής μελέτης των θρησκειών και των φιλοσοφικών κειμένων, που είναι ο δεύτερος σκοπός της Θ.Ε. δεν επαληθεύεται μόνον η ενότης και η ταυτότης όλων των θρησκειών· διά της ερεύνης αυτής αντλούμε την πολύτιμη πνευματική τροφή που χρειάζεται η ψυχή για να ανδρωθή και να εκδηλώσει την απαιτούμενη ενέργεια προκειμένου να φέρει εις πέρας το έργον που υπαγορεύεται από τον πρώτο σκοπό. Καί όταν εκπληρωθούν οι δύο πρώτοι σκοποί και δημιουργηθή μέσα μας το κατάλληλον υπόβαθρο, τότε θα μπορέσει να εφαρμοσθή και ο τρίτος σκοπός που είναι η ανάπτυξις των λανθανουσών δυνάμεων του ανθρώπου και να λειτουργήσουν τα μυστικά κέντρα της ψυχής. Τότε θα αρχίση να ανθίζει ο Λωτός μέσα μας. Υπάρχει επομένως όπως βλέπουμε, μία ολοκληρωμένη πρότασις, διά την επίτευξιν του Θεοσοφικού Ιδεώδους, που εντάσσεται εις τα πλαίσια του Θείου Σχεδίου της εξελίξεως. Και όπως το Ιδεώδες χάνεται εις τα βάθη των αιώνων, έτσι και τα μέσα διά τήν πραγμάτωσή του, ήταν γνωστά στους πνευματικούς κύκλους όλων των εποχών. Χαρακτηριστικά είναι εν προκειμένω και τα εξής λόγια του Σωκράτους, τα οποία αναφέρει ο Ξενοφών στα Απομνημονεύματά του:

«Ευχαριστούμαι με καλούς φίλους και αν γνωρίζω κάτι καλό, το διδάσκω και το συνιστώ και στους άλλους, για τους οποίους σχηματίζω την αντίληψη ότι θα ωφεληθούν κι αυτοί. Έστω και ολίγο, ως προς την αρετή τους. Και τους θησαυρούς των παλαιών σοφών, που τους άφησαν γραμμένους σε βιβλία, τους ερμηνεύω, ξεφυλλίζοντάς τα, μαζί με τους φίλους μου, και αν βλέπουμε κάτι καλό, το αποθησαυρίζουμε. Και θεωρούμε κέρδος μέγα το γεγονός ότι γινόμαστε φίλοι μεταξύ μας».

Η πρόκλησις επομένως είναι πανάρχαια, και η Ε.Π. Μπλαβάτσκι την επανέφερε εις το προσκήνιο, όπως κάνουν όλα τα μεγάλα πνεύματα. Εις εμάς έναπόκειται να ανταποκριθούμε. Το μυστικό που κρύβει ο Λωτός δεν είναι καινούργιο. Η πραγματοποίησις του ιδεώδους είναι μία νέα κατάκτησις.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΑΓΑΠΗΜΕΝΟΥ

ΧΡ. ΚΑΜΑΡΩΤΑΚΗ

Κάθε χρόνο την περίοδο αυτή επέτειο του θανάτου της Ε.Π. Μπλαβάτσκι τα μέλη της Θεοσ. Εταιρείας σ' ολόκληρο τον κόσμο προσέρχονται από κοινού με ευλάβεια διά να τιμήσουν και εορτάσουν απλά και ταπεινά τη μνήμη της, φέροντας εις ένδειξη σεβασμού και αγάπης ολίγα άνθη, διά τα όσα προσέφερε στους συνανθρώπους της με την ίδρυση της Θεοσ. Εταιρείας, σε μία εποχή που ο υλιστικός ιδεολογισμός είχε το προβάδισμα.

Η ζωή και το έργο της αποτελούν διά όλους εμάς τους Θεοσόφους το δρόμο που εχάραξε διά την κατάκτηση του Θεοσοφικού ιδεώδους που της ενέπνευσαν οι Διδάσκαλοι της σοφίας, το οποίο συνοπτικά έχει καταγραφεί στους τρεις θεμελιώδεις σκοπούς της οργανώσεώς μας.

Όπως γνωρίζετε ήδη, η αείμνηστος αδελφή μας, ύστερα από μακρά και επώδυνο ασθένεια εγκατέλειψε τον γήινο κόσμο στις 8 Μαΐου του 1891 διά να αναγεννηθή όπως όλες οι ώριμες και καλλιεργημένες ψυχές σ' ένα άλλο επίπεδο πνευματικό, πέρα από την φθορά του θανάτου. Λίγο πριν μεταβεί σε φωτεινότερους κόσμους εξέφρασε την επιθυμία όπως κάθε χρόνο στην επέτειο του θανάτου της, στην εορτή του Λευκού Λωτού, να διαβάζονται αποσπάσματα από τα έργα της Μπαγκαβάδ Γκιτά, το Φως της Ασίας και την φωνή της Σιγής.

Η αλησμόνητη αδελφή μας μνημένη στο πνεύμα του εσωτερισμού, επέλεξε τα κείμενα αυτά, διότι περιέχουν συνοπτικά τη σοφία των μεγάλων όντων, τη θεία γνώση και διδασκαλία που απευθύνεται στους ώριμους ανθρώπους και ιδιαίτερα στους ζηλωτές Θεοσόφους, όχι βέβαια διά απλό διάβασμα και πληροφόρηση, αλλά διά εσωτερική μελέτη και βίωμα. Έτσι με δυό λόγια την ύστατη στιγμή, προτού αναχωρήσει διά το μεγάλο ταξίδι, μας έδωσε το στερνό, αλλά πάντοτε επίκαιρο μήνυμα, διά να μας βοηθήσει να εισέλθουμε στην ατραπό της Μαθητείας που οδηγεί τον Θεόσοφο στην αλήθεια και το φως.

Δεχόμενος την εμπνευσμένη υπόδειξη της Ε.Π. Μπλαβάτσκι ως μου επιτραπεί με την ανοχή σας να σχολιάσω περιληπτικά τα όσα με τρόπο κεκαλυμένο μας διδάσκει το βιβλίο της Μπαγκαβάδ Γκιτά η ανάλυση του οποίου καθώς πιστεύω θα διευρύνει την συνειδησή μας στην κατανοησή του. Επί τη ευκαιρία θα ήθελα να πω ότι το βιβλίο αυτό γραμμένο σε γλώσσα αλληγορική, δεν είναι

προσιτό στον κοινό και απλό διανοητή, που προσπαθεί να το κατανοήσει με την βοήθεια των αισθήσεων και του νου. Αυτός που θα επιχειρήσει να συλλάβει το εσωτερικό του νόημα θα πρέπει να χρησιμοποιήσει όχι την διάνοια, αλλά την διαίσθηση που λειτουργεί αφ' εαυτής χωρίς την ανάμειξη της νοήσεως.

Υπάρχει αδελφοί μου ένα αρχαίο κείμενο της Ινδικής παραδόσεως γνωστόν εις όλους τους ερευνητές, το έπος της Μαχαβαράτα, το οποίο εξιστορεί τον πόλεμο μεταξύ δύο μεγάλων βασιλικών οικογενειών που η καταγωγή τους όπως λέγουν προέρχεται από τον ήλιο και την σελήνη. Από το ογκώδες αυτό βιβλίο ένας μεμνημένος βραχμάνος ονόματι Βυάσσας έγραψε εξ αυτού σε μεταγενέστερο χρόνο μία περίληψη του έργου, την Μπαγκαβάδ Γκίτά, το θείο άσμα το οποίο ονομάζεται επίσης και τραγούδι του αγαπημένου. Το αξιόλογο αυτό βιβλίο που τόσο πολύ είχε αγαπήσει ο Μαχάτμα Γκάντι, μας αποκαλύπτει έμμεσα την θεία Διδασκαλία που απευθύνει ο Κρίσνα στον Πίρίγκιπα πολεμιστή Αρζούνα, παρακινώντας τον να λάβει τα όπλα και να πολεμήσει τους εχθρούς του.

Το έργο αυτό υποδιαιρείται σε τρία μέρη τα οποία ο Θεόσοφος οφείλει όχι απλώς να διαβάσει, αλλά να εμβαθύνει στα νοήματά τους και να τα βιώσει. Το βιβλίο αυτό αποτελείται από 18 κεφάλαια εκ των οποίων τα έξι πρώτα πραγματεύονται τα περί πρακτικής αρετής που αντιστοιχεί στο έργο της Καθάρσεως, δηλαδή στην αφαίρεση παντός αρνητικού στοιχείου που εμποδίζει την ανάπτυξη του πνεύματος. Τα επόμενα έξι κεφάλαια ασχολούνται με την θεωρητική αρετή που αποβλέπει στην μεταμόρφωση ή φώτιση του Μαθητού. Και τα έξι τελευταία κεφάλαια αναφέρονται στο θέμα της αθανασίας του πνεύματος που επιτυγχάνεται στην ένωση και ταύτιση με το θείον.

Στο έργο αυτό που είναι γεμάτο εσωτερικές διδασκαλίες, ξεχωρίζει η φωτεινή μορφή του Θεού Κρίσνα, το πνεύμα του οποίου εκφράζει και εκδηλώνει ο μεμνημένος Διδάσκαλος.

Ο Αρζούνας είναι ο εκλεκτός Μαθητής, η ώριμη ψυχή, ο ανώτερος εαυτός του ανθρώπου. Το θείο πνεύμα εδώ απευθύνει την διδασκαλία του σ' αυτήν την ανωτέρα υπόσταση του ανθρώπου διότι ήρθε η ώρα να την αφυπνίσει από τον λήθαργο εις τον οποίο από μακρού έχει περιπέσει. Όμως το ανθρώπινο στοιχείο αντιδρά και γεννάται το δίλημμα στον Αρζούνα. Να πολεμίσει τους εχθρούς του, τους συγγενείς του προς χάριν του δικαίου ή ν' αποφύγει την μάχη διά να μην παραβεί τον νόμο κτυπώντας και φονεύοντας ανθρώπους;

Ο Αρζούνας νοερώς βρέθηκε ανάμεσα σε δύο δρόμους όπως ο

μυθικός ήρωας Ηρακλής της Ελληνικής παραδόσεως· και προς στιγμήν παρέμεινε διστακτικός και ανήμπορος ν' αποφασίσει. Διότι δια να πάρει ο άνθρωπος την μεγάλη απόφαση στρεφόμενος προς τον ίδιο τον εαυτό του χρειάζεται να έχει συμπαράσταση και βοήθεια από κάτι ανώτερο. Ήδη όμως εμφανίζεται ο Θεός Κρίσνα και με θερμά λόγια ενισχύει και προτρέπει τον Αρζούνα-ψυχή να λάβει τα όπλα και πολεμίσει τους εχθρούς του, μεταφορικά τις αδυναμίες και τα πάθη, της υλικής φύσεως. Και η μάχη αυτή η τρομερή μεταξύ ανωτέρου και κατωτέρου εαυτού όπως λέγει η παράδοση, γίνεται στην Κουρουξέστρα λίμνη, που κατά τους σοφούς Βραχμάνες αντιπροσωπεύει το πεδίο του Ντάρμα ή το πεδίο της Αρετής. Το μέρος αυτό που έγινε η μεγάλη σύγκρουση των δύο αντιπάλων δυνάμεων, δεν είναι κάπου σ' ένα χώρο έξω από μας, αλλά εντός ημών, εις το εσωτερικό του ανθρώπου. Εκεί εις τα ανεξερεύνητα βάθη της ψυχής γίνεται ο πόλεμος των υιών του φωτός εναντίον των τέκνων του σκότους.

Οι συγγενείς εναντίον των οποίων μάχεται και πολεμά ο Αρζούνα συμβολίζουν τις μορφές σκέψεις και επιθυμίες της προσωπικότητας, κατωτέρας φύσεως, που θέλει να άρχει επί του ανθρώπου.

Ο εσωτερικός αυτός πόλεμος, ο πιο σκληρός από όλους τους πολέμους, αποσκοπεί να ελευθερώσει παντελώς τη σκλαβωμένη ψυχή, τον θείο εαυτόν από την υλική υπόσταση, που είναι η αιτία του κακού και της πλάνης. Αυτόν τον αγώνα τον εσωτερικό μας προτρέπει ν' αρχίσουμε και εμείς, αυτό το ωραίο και σπάνιο βιβλίο η Μπαγκαβάδ Γκιτά, διά να αποκαταστήσουμε την παραγκωνισμένη θεία ψυχή μας στο βασιλείο της, εναρμονίζοντες αυτήν με τον ουράνιο αγαπημένο.

Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ ΛΩΤΟΥ

ΠΑΝ. Δ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

Η εμπνευσμένη ιδρύτρια της Θ.Ε. Ε.Π. ΜΠΑΒΑΤΣΚΥ καθιέρωσε την 8η του μηνός Μαΐου σαν πνευματική γιορτή της Θεοσοφικής Εταιρείας, με το συμβολικό χαρακτηρισμό «ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ ΛΩΤΟΥ».

Χρησιμοποίησε σαν σύμβολο το απόκρυφο φυτό του Λωτού, όπως αυτό θεωρήθηκε ανέκαθεν στην αρχαία Αίγυπτο, την Ελλάδα και τις Ινδίες ιδιαίτερα όπου ο Βούδδας εικονίζεται διαλογιζόμενος καθισμένος πάνω στο άνθος του Ιερού Λωτού.

Ο Ιερός Λωτός, είναι υδρόβιο φυτό σε τρεις ποικιλίες-τύπους: Λευκός, Ρόδινος και Μπλε. Με τη ρίζα του αγγίζει τη γη, με το στέλεχός του το νερό, με το άνθος του τον αέρα, και με το κίτρινο του κέντρου του (των σπερμάτων του) το Φως και έχουμε μία πλήρη συμβολική απεικόνιση, των τεσσάρων στοιχείων της Θείας Φύσεως ή ριζωμάτων του Εμπεδοκλέους (Γη, Ύδωρ, Αήρ και Πυρ).

Όπως βλέπουμε, είναι ένα σύμβολο με απόκρυφη συμβολική εσωτερική αξία, της Θείας Δημιουργίας και των στοιχείων εκείνων που συμβολίζουν τη συγκρότηση των μορφών και των ψυχών και του τρόπου εξελίξεως αυτών, διά του νόμου της μετενσαρκώσεως και τούτο διότι: Το σπέρμα του, πορεύεται εκ του Αέρος προς το Ύδωρ, κατόπιν εις την Γην, όπου με την επίδραση του Θείου Πυρός, αναγεννάται, για να διατρέξει αντίστροφη τροχιά, συνεχών εμφανίσεων και μεταμορφώσεων, όπως και κάθε ψυχή, σύμφωνα με το θείο και φυσικό νόμο της εξελίξεως. Να εκδηλώνει κάθε φορά, ανώτερες δυναμικότητες, με τη γονιμοποιό επίδραση του Πυρός επί της Θείας Φύσεως και των δημιουργημάτων της, των οποίων φωτίζει τη διάνοια και μεταμορφώνει την ψυχή.

Αυτός είναι και ο λόγος που τα εξελικτικά απόκρυφα κέντρα του ανθρώπου, τα Τσάκρας, παρουσιάζονται, με τη μορφή του άνθους του Λευκού Λωτού και την διά της ποσότητας των φύλλων του, απεικόνιση της ποιοτικής αξίας αυτών.

Στην Ελλάδα, οι αρχαίοι Μύσται, πίστευαν ότι κατά την εποχή αυτή, 21/4-21/5 που σήμερα ανήκει στο ζώδιο του Ταύρου και τον αστερισμό του Κριού, κυριαρχούν οι δυνάμεις της Θεάς της Σοφίας ΑΘΗΝΑΣ, του νόμου της πνευματικής Γνώσεως ή Σοφίας, της οποίας η μυσταγωγική επιρροή της, διαχέει την υψηλότερη

ενέργεια του Μεταμορφωτικού Φωτός και κατεργάζεται με το καθαρό Πυρ, το οποίο μεταφέρει από τα Ολύμπια εργαστήρια του Θεού Ηφαιίστου, το αθάνατο όργανο της ψυχής, για να την ανυψώσει στην τάξη των ελευθέρων πνευμάτων, που έχουν δημιουργήσει και διαθέτουν τον αδαμάντινο πνευματικό τους οργανισμό. Αυτός είναι ένας από τους σκοπούς των μυσταγωγικών σκηνωμάτων και των σημερινών εσωτερικών μας οργανώσεων, μεταξύ των οποίων είναι και η παγκόσμια οργάνωση της Θ.Ε.

Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗΣ

ΗΛΙΑ ΚΙΜΟΥ

Ο σκοπός της αποψινής μας συγκέντρωσης, ως γνωστόν, είναι να τιμήσουμε τη μνήμη του θανάτου της Ε.Π. Μπλαβάτσκι, ιδρύτριας της Θεοσοφικής Εταιρείας, που επήλθε στην Αγγλία την 8η Μαΐου 1891, πριν 103 χρόνια. Χάρη στη δραστηριότητά της και στη συνεργασία του Αμερικανού Θεόσοφου, Χένρυ Όλκοττ, ιδρύθηκε η Θ.Ε. την 17ην Νοέμβρη 1875, της οποίας είμαστε μέλη.

Δεν θ' ασχοληθώ με τη ζωή της, την αριστοκρατική της καταγωγή, την επιμελημένη μόρφωσή της, τα ταξίδια της σ' όλον τον κόσμο, τη δραστηριότητά της, το συγγραφικό της έργο κλπ. Λίγο-πολύ είναι γνωστά. Κατά γενική ομολογία υπήρξε σπάνιο φαινόμενο ακούραστης-ανησυχής γυναίκας, με ερευνητικές δραστηριότητες, πνευματικές ανησυχίες και φλογερή επιθυμία να συμβάλει στη γνώση της αιωνίας Αλήθειας-Σοφίας. Διακατέχεται από τη φιλοδοξία να κάνει πρακτική εφαρμογή αυτής της Γνώσης και να προσφέρει βοήθεια-υπηρεσία στον άνθρωπο και στην ανθρωπότητα, σε μία εποχή πνευματικής πείνας, άνθισης του υλισμού και βαθείας κρίσης των λαών και των Εθνών. Την υπηρεσία αυτή, έκανε πράξη με το συγγραφικό της έργο, που αποσκοπούσε στη διάδοση και γνώση της καθαρής Θεϊκής γνώσης και αλήθειας, την οποία είχε και εξακολουθεί να έχει ανάγκη ο κόσμος μας και στον διεθνή κοινωνικό τομέα με την ίδρυση της Θ.Ε., της οποίας ένας στόχος-σκοπός είναι η ίδρυση «πυρήνα Παγκόσμιας αδελφότητας», όλων των αν-

θρώπων. Ο στόχος αυτός αποτελεί και σήμερα το ιδεώδες των ανθρώπων φιλοσοφικοθηρησκευτικών φιλοδοξιών-προσπαθειών και το Θείο σκοπό, ο οποίος σίγουρα θα πραγματοποιηθεί τελικά, αργά ή γρήγορα, με την πνευματική εξέλιξη της ανθρωπότητας. Η αδελφική Ενότητα-η αδελφότητα των λαών αποτελεί το «φάρμακο» για τη λύση των μακροχρόνιων προβλημάτων που καταστρέφουν την αρμονική και ειρηνική συμβίωση των ανθρώπων και των λαών. Η ανθρώπινη οικογένεια θα γίνει μιά «ποιμήνη υπό ένα ποιμένα», κατά την έκφραση του Ιησού, (Ιωάν. 1. 16) και το ιδεώδες αυτό θα πρέπει να είναι ο στόχος των φιλοδοξιών των πολιτικών ηγετών της Ανθρωπότητας. Η εκπλήρωσή του θα φέρει και την ειρηνική συμβίωση των λαών, την πρόοδο και την ευημερία των.

Μιά προσεκτική μελέτη των βιβλίων της Ε. Μπλαβάτσκι οδηγεί στο συμπέρασμα ότι υπήρξε ένας «Πνευματικός φάρος», *αγωγός Θείας Σοφίας και Γνώσης*, ο οποίος φώτισε και θα εξακολουθεί να φωτίζει τις διάνοιες και τις καρδιές των ανθρώπων. Τη Σοφία αυτή έχει πρωτίστως ανάγκη ο κόσμος μας – *χρειάζεται περισσότερο φως – τη Θεία Γνώση και Αλήθεια*.

Είναι γεγονός ότι δεν κατανοήθηκε το ύψος των διδασκαλιών της από μιά μερίδα των συγχρόνων της πνευματικών ανθρώπων, παρεξηγήθηκε και κατηγορήθηκε, αλλά αυτό συμβαίνει, κατά γενικό κανόνα με όλους τους πρωτοπόρους στον Επιστημονικό, θρησκευτικό και πνευματικό τομέα. Η ιστορία αναφέρει πάμπολα παραδείγματα. Αναφέρω τον Ιησού, τον Παύλο, το Σωκράτη, το Γαλιλαίο.

Η αυθεντικότητα και η αξία των βιβλίων της Μπλαβάτσκι σήμερα αναγνωρίζεται από Επιστημονικούς Ερευνητές. Η ίδια θεωρείται ως μιά σπάνια πνευματική φυσιογνωμία, ένας αγωγός που χρησιμοποιήθηκε από τους Διδασκάλους *Moria και Koot Hoomi* για να φέρει το φως της Θείας Σοφίας και Γνώσης στη γη, και να καθοδηγήσει την ανθρωπότητα, σύμφωνα με το Θείο θέλημα του Θεού, την ιεραρχία των αγγέλων – των θείων υπάρξεων που το εκδηλώνουν και τον όμιλο-τάξη των Διδασκάλων. Η αναγνώριση αυτή φέρνει τη σφραγίδα και της σύγχρονης επιστήμης και ψυχολογίας όπως αναφέρεται στο βιβλίο της Mona Rolfe, ψυχιάτρου, βαθείας σπουδάστριας της Ανατολικής φιλοσοφίας, «The Spiral of Life» – «Η σπειροειδής Ζωή». Το βιβλίο εξ άλλου του καθηγητού του Πανεπιστημίου της Βομβάης D. Kansod: «Where Theosophy and Science Meet» – «Πού συναντάται-συμφωνεί η Θεοσοφία και η Επιστήμη». Είναι μιά σε βάθος έρευνα και αντιπαράθεση-σύγκριση των Θεοσοφικών διδασκαλιών και των σύγχρονων επιστημονικών δεδομένων.

Οι Θεοσοφικές διδασκαλίες-αλήθειες δεν θ' ατονίσουν-ξεχασθούν με την πάροδο του χρόνου. *Είναι διαχρονικές!* Η επιστημονική γνώση με την προοδευτική ανάπτυξή της, θα τις δικαιώσει. Η ίδια η Μπλαβάτσκι ομολογούσε ότι η πλήρης κατανόησή τους θα γίνει στον επόμενο αιώνα.

Ο συνιδρυτής της Θ.Ε. Χένρυ Όλκοτ καθιέρωσε η ανάμνηση του θανάτου της Έλενας Μπλαβάτσκι να γίνεται με τη γιορτή του «Λευκού Λωτού», κάθε χρόνο στις 8 Μαΐου. Ήθελε να της δώσει πνευματικό νόημα-περιεχόμενο και να υπογραμμίσει μια ζωτική αλήθεια και προτροπή στους Θεοσόφους που τη γιορτάζουν, όπως θα εξηγηθεί πιο κάτω.

Είναι γνωστό ότι όλες οι θρησκείες, τα αρχαία μυστήρια, οι σχολές εσωτερισμού κλπ., χρησιμοποιούν σύμβολα, αλληγορικές εκφράσεις, παραβολές κ.λπ., για να εκφράσουν και να διδάξουν υψηλές-άγιες-αιώνιες αλήθειες, οι οποίες σχετίζονται με τό Θεό, το Σύμπαν, τη Ζωή, τον άνθρωπο, τη δημιουργία του, την ψυχή του, τον προορισμό του, τις δυνατότητές του, τη σύνθεσή του κλπ. *Με σύμβολα, αλληγορίες και παραβολές είναι γεμάτη και η Παλαιά και η Καινή Διαθήκη.* Ένα από τα σύμβολα αυτά, στον Εσωτερισμό και στη Θ.Ε., είναι και το σύμβολο του «Λευκού Λωτού». Η κατανόηση του συμβολισμού του θα μας βοηθήσει στη συνειδητοποίηση της σημασίας και της αλήθειας της εορτής που κάνουμε απόψε.

Ο Λωτός, σαν σύμβολο ανευρίσκεται στις παραδόσεις των αρχαίων λαών. Είναι Αρειανής προέλευσης με σπουδαία-ζωτική σημασία. Αναφέρεται στις εγκυκλοπαίδειες ότι ευδοκίμούσε στο Νείλο, στην Ινδία, στην Κίνα, στο Θιβέτ κλπ., στα παλιά τα χρόνια. Στην πατρίδα μας είναι γνωστό ένα είδος του, το «νούφαρο». Πολλοί αξιολόγοι συγγραφείς και Δάσκαλοι ασχολήθηκαν για το συμβολισμό του, όπως και η Μπλαβάτσκι.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τις εξηγήσεις τους, τις ερμηνείες τους, ο Λωτός – το φυτό και το άνθος του, *συμβολίζει την εμφάνιση της ζωής διά των υδάτων*, όπως αναφέρεται και στη Γένεση α' 2: «Καί Πνεύμα Θεού έφευετο επί της έπιφανείας των υδάτων». Συμβολίζει τη δημιουργία των κόσμων, τη δυναμική παρουσία του πνεύματος διά μέσου των μορφών της ύλης, την ομορφιά, το κάλλος, την καθαρότητα, την αγνότητα, την αγιότητα και τη Δόξα των Πνευματικών Κόσμων. Ο Λωτός συμβολίζει ακόμη την κάθοδο της ψυχής στον υλικό κόσμο – την ύλη, τη δυνατότητα και την αναγκαιότητα της ανθρώπινης προσπάθειας για την ανάπτυξή της και την εξέλιξή της, για την απελευθέρωσή της από τα δεσμά της ύλης και του θανάτου και την κατάληξή της στην αιωνιότητα και τη μακα-

ριότητα του Πνευματικού κόσμου. Συμβολίζει, τη φθορά στη Ζωή και την Αθανασία! Συμβολίζει τη ζωογόνο επίδραση της αλήθειας και της Σοφίας, τη λαμπρότητα του Πνευματικού φωτός. Ο Λωτός εξεικονίζει τη δραστηριότητα των Κοσμικών-Πνευματικών Δυνάμεων, τον σπόρον του Θείου, στοιχείου της Ζωής, του Κοσμικού Πνεύματος που «φυτεύεται-σπείρεται» στο «βούρκο» του υλικού κόσμου, για ν' ανθίσει και να καρποφορήσει στους ατελεύτητους ένδοξους κόσμους του Πνευματικού Βασιλείου, των Ουρανών (Α', Κορ. γ' 16). Η ανθρώπινη ψυχή, εξελισσόμενη με τη μεταθανάτια Ζωή και με την αλληλοδιαδοχική αλλαγή των επιπέδων, συνειδησης, φθάνει σ' ενότητα, με το Θεό, πραγματοποιεί τη Θεοποίηση της, που σημαίνει Ζωή-Αθανασία. Ο Λωτός εξεικονίζει την τελειότητα, την ωραιότητα και την αιωνιότητα των Θείων Κόσμων, με το άνοιγμα του λουλουδιού του στον απέραντο ουρανό, στο φως, στον ήλιο. Συμβολίζει όμως και την αναγκαιότητα της πνευματικής ανακαίνισης-καλλιέργειας του ανθρώπου, τη σκοπιμότητα της απόκτησης πνευματικής συνειδησης και την καρπορία του Πνεύματος. Αυτό είναι το Πνευματικό νόημα και η προτροπή της εορτής του Λευκού Αωτού. Για τα έργα της σαρκός και του Πνεύματος ομιλεί ο Παύλος στην προς Γαλάτας επιστολή του κεφ. ε', 16-26.

Όπως για τη λειτουργία των αισθήσεων, της διάνοιας, των συναισθημάτων κλπ. απαιτούνται και υπάρχουν οι αντίστοιχοι μηχανισμοί στον άνθρωπο, έτσι και για την πνευματική του καλλιέργεια και ανάπτυξη την απόκτηση φωτισμού και Θείας Συνειδησης υπάρχει ο αναγκαίος-αντίστοιχος μηχανισμός, η Κουνταλίνη, με τα επτά κέντρα της. Το μηχανισμό αυτό-όργανο συμβολίζει ο Λευκός Αωτός και με τη γιορτή του γίνεται η προτροπή-συμβουλή για την ενεργοποίησή του. Να εργασθούμε γι' αυτό! Αυτό σημαίνει πνευματική τελειότητα, απελευθέρωση, Ζωή και Αθανασία!

Για την Κουνταλίνη ομιλούν όλοι οι Πνευματικοί Οδηγοί-Διδάσκαλοι, η Θεοσοφία και η Αγία Γραφή. Ο C. Leadbeater, γνωστός Θεόσοφος και εσωτεριστής, έχει συγγράψει το βιβλίο «The Chakras». Ο G. Arundale, Θεόσοφος επίσης, το βιβλίο «Kundalini». Και ο Sir Arthur Avalon το βιβλίο: «The Serpent Power» – «Η οφιοειδής Δύναμη».

Ο Προφήτης Ιεζεκιήλ ομιλεί για την Κουνταλίνη και παρομοιάζει τα «κέντρα» με «τροχούς» που λειτουργούν μέσω «τροχών». (Ιεζεκιήλ α', 15-22, ι', 9-17). Η Αποκάλυψη τα παρομοιάζει με «κλειστές σφραγίδες», επειδή δεν λειτουργούν, λόγω του τρόπου ζωής. (Αποκάλυψη ε', 1). Την δύναμη της Κουνταλίνη συμβόλιζε ο «όφις» που έφτιαξε ο Μωϋσής (Αριθμοί κα', 8-9). Ο «συστρεφώ-

μενος όφρις» που αναφέρεται στο βιβλίο του Ιώβ (κστ' 13), ο φλογορός πετόμενος όφρις» του Ησαΐα, ιδ' 29.

Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι ο κύριος συμβολισμός-πρόσθετος του Λευκού Λωτού είναι η ενεργοποίηση των κέντρων της Κουνταλίνη, καθένα των οποίων έχει ορισμένο αριθμό «πετάλων-φύλλων», διά των οποίων διέρχεται ορισμένο-ξεχωριστό είδος ενέργειας, με τη διέλευση της οποίας αυτά ενεργοποιούνται και ανοίγουν, όπως τα φύλλα του Λευκού Λωτού ανοίγουν στον ήλιο και στο άπειρο. Η Κοσμική *Ενέργεια της Κουνταλίνη εκπορεύεται από μία απώτερη πηγή που ταυτίζεται με τό Θείο – την Παγκόσμια Νοημοσύνη, ρέει διά του ήλιου και διά των κέντρων της Κουνταλίνη* ανέρχεται και φθάνει στην κεφαλή, με αντίστοιχα αποτελέσματα στο ψυχικό, πνευματικό και φυσικό επίπεδο του ανθρώπου. Η Μπλαβάτσκι λέει ότι η Κουνταλίνη είναι *ηλεκτρική δύναμη, η μεγαλύτερη αρχέγονη δύναμη που υπάρχει κάτω από την οργανική και ανόργανη ύλη*. Η δύναμη αυτή μπορεί να συγκεντρωθεί στο νου και να παραγάγει διαφώτιση και ανώτερη πνευματική αντίληψη-μεγαλοφυΐα.

Η δύναμη της Κουνταλίνη συνδέεται στενά με το σεξ, με την απελευθέρωση του οποίου υποβοηθείται η αφύπνισή της και η πνευματική ζωή του ανθρώπου. Για την απρόσκοπτη-ομαλή άνοδό της και την δημιουργία αντίστοιχων αποτελεσμάτων στον άνθρωπο, απαιτείται προσπάθεια, εργασία και πνευματικό έργο από κάθε ενδιαφερόμενο υποψήφιο μαθητή. *Η σωματική και διανοητική καθαρότητα είναι πρωταρχικής σημασίας*. Η ηθική ζωή, η μαθητεία, η πνευματική ανάπτυξη, η αγνή ζωή, η γνώση της αλήθειας, η πνευματική ανακαίνιση, η πίστη στο Θεό, η προσευχή, η αυτοσυγκέντρωση, ο διαλογισμός, η σπουδή των Αγίων Γραφών, οι πνευματικές ομιλίες, οι θρησκευτικές τελετουργίες, η μόνωση, η επιστήμη της αναπνοής, η θυσία και η υπηρεσία για την πραγματοποίηση του Θείου Θελήματος, είναι μερικές πνευματικές πρακτικές-βήματα που οδηγούν στην ενεργοποίηση των κέντρων και την καρποφορία του εντός ημών Πνεύματος. *Η γιορτή του Λευκού Λωτού, υπαινίσσεται έναν νέο τρόπο ζωής τον οποίον μας προτρέπει ν' ακολουθήσουμε εάν θέλουμε να γίνουμε «όργανα» για την εκδήλωση Θείων Πνευματικών Ενεργειών και την επιτέλεση Θείου έργου στη γη*. Η Θεοσοφία είναι πράξη-ανώτερος τρόπος ζωής!

Η λειτουργία των κέντρων γίνεται με απίστευτη ταχύτητα από ακτινοβολίες εξωτερικών ενεργειών, οι οποίες φθάνουν και στην ανθρώπινη αύρα και δημιουργούν ανάλογες σωματικές καταστάσεις, όπως ασθένειες κλπ. *Ο τρόπος ζωής μας και η προσωπικότη-*

τά μας προσδιορίζουν το βαθμό ενεργοποίησης-λειτουργίας των κέντρων. Η ενεργοποίηση των κέντρων συνδέεται με την αντίστοιχη εκδήλωση συναισθημάτων, ψυχικών εμπειριών, πνευματικών ιδεωδών, αρετών, πνευματικής αντίληψης και μεγαλοφυΐας. Η δραστηριοποίησή τους μας φέρνει σ' επαφή με μακροκοσμικές δυνάμεις, με το πραγματικό-το Θείο! *Μας δημιουργεί την ώθηση-επιθυμία να βοηθήσουμε τους άλλους, το αίσθημα αγάπης για το Θεό και τους συνανθρώπους μας, τη δύναμη να σπάσουμε τα δεσμά του φυσικού-υλικού κόσμου και ν' ανοιχθούμε στην ελευθερία των «τέκνων του Θεού» και να επιστρέψουμε σαν τον «άσωτο υιό», στον «Οίκον του Πατρός» (Λουκά ιε' 11-32), στη Ζωή και στη Δόξα του Πνευματικού Κόσμου. Μέ τη Ζωή μας, τις σκέψεις μας, τα αισθήματά μας και την ενεργοποίηση Πνευματικών δυνάμεων, οι οποίες όρουν μέσω των κέντρων της Κουνταλίνη, θα επιτύχομε την πνευματική μας ανακαίνιση-καλλιέργεια και δημιουργία Πνευματικής συνειδησης, στοιχεία απαραίτητα για την πορεία προς τη Ζωή, την Αθανασία και τη Μακαριότητα. Αυτό ασφαλώς ήθελε να τονίσει και ο Χένρυ Όλκοττ, με την καθιέρωση της γιορτής του Λευκού Λωτού. Μας υποδεικνύει τον επιστημονικό-αυθεντικό-πνευματικό τρόπο γι' αυτό τό σκοπό. Οι Θεοσοφικές διδασκαλίες προσφέρουν σοβαρή βοήθεια-γνώση για το έργο αυτό. Αυτό τό έργο της Ζωής είναι πέραν από τό χρόνο και χώρο, πέραν του θανάτου και ανοίγει τις «πύλες» της αφθαρσίας και της αιωνιότητας. Τα λόγια αυτά δεν είναι αστήριχτα-κενά περιεχομένου. Αποτελούν το «νέκταρ» της Ζωής και της Αλήθειας! Αυτό ήθελαν να μας πούνε η Μπλαβάτσκι και ο Όλκοττ. Αιωνία η μνήμη τους!*

ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ ΛΩΤΟΥ

Α. ΠΑΠΑΔΟΜΙΧΕΛΑΚΗ

Αισθάνομαι ιδιαίτερη χαρά που μου δίνεται η ευκαιρία να εκφράσω λίγες σκέψεις μου, για την ιδρύτρια της Θεοσοφικής Εταιρίας, την οποία βαθιά εκτιμώ, όχι μόνο γιατί είναι γυναίκα αλλά, γιατί είναι και η πνευματική μου δασκάλα.

Η παρουσία της Ε.Π. Μπλαβάτσκι και του έργου της συμπίπτει να εμφανίζεται την ίδια χρονική στιγμή που ο τροχός του Ζωδιακού διανύοντας τις τελευταίες μοίρες του ζώδιου των Ιχθύων, γλιστρά προς το ζώδιο του Υδροχόου. Η Ε.Π.Μ. και το Θεο-

σοφικό έργο εμφανίζονται στην απαρχή μίας νέας εποχής, της Υδροχοϊκής, στη διάρκεια της οποίας ο χάρτης των δυνάμεων του ουρανού θα ανατυπωθεί στη γήϊνη διασταση και θα εκφράσει τις υδροχοϊκές ιδιότητες και τάσεις.

Ο Ζωδιακός κύκλος εκπροσωπεί το ιδεατό στον μορφοποιημένο κόσμο. Είναι η ανατύπωση της Κοσμικής Ιδέας στη σφαίρα της διαφοροποίησης των τεσσάρων Στοιχείων, όπου η τετραπλότητά τους πολλαπλασιαζόμενη με την τριαδική φύση της Ιδέας παρουσιάζει τα δώδεκα Ζώδια.

Το ζώδιο είναι αυτό που δίνει και διαχέει τη ζωή. Επομένως το ζώδιο του Υδροχόου είναι αυτό που θα διαχέει τη ζωή στον γήινο πλανήτη μας και θα προσδιορίζει τις ιδιότητες και τους τύπους της επίγειας ζωής τόσο όσο θα διαρκεί η επηρείά του, που θα είναι για τα επόμενα δύο χιλιάδες χρόνια.

Οι ιδιότητες δε που θα εκφραστούν στη διάρκεια της Νέας Εποχής, θα πάρουν το σχήμα της συλλογικότητας, της οικουμηνικότητας, της σύνθεσης των ιδεών και των απόψεων. Θα φέρουν το σχήμα της αγάπης σε όλους τους τομείς της ζωής είτε στις ανθρωπινες σχέσεις με την έννοια της αδελφοσύνης και του αλτρουισμού, είτε στις ομαδικές σχέσεις με το σχήμα της εκπαίδευσης σε νοητικό και ψυχικό επίπεδο.

Η Υδροχοϊκή εποχή θεωρείται η εποχή του ανθρώπου, εφόσον το Θείο Σχέδιο θα χρησιμοποιήσει κάθε μέσο που του παρέχει η επίγεια διάσταση για να εκπαιδεύσει την ανθρωπότητα διανοητικά και ηθικά. Τα μέσα που διαθέτει η ύλη της διάστασής μας παίρνουν τελικά το σχήμα της τεχνολογίας, η οποία και θα καθορίσει τον μηχανικό τρόπο της εκπαίδευσης της Νέας Εποχής.

Η Ε.Π.Μ. αυτή τη δεδομένη στιγμή, καθίσταται ο κρίκος που διασυνδέει τις ιδέες του ουρανού με την ανθρωπότητα. Με το έργο της πρωτοεκφράζει στον πλανήτη μας τις ποιότητες της ουράνιας ζωής υπό το σχήμα νέων ιδανικών και αξιών και φαγερώνει τον αναπρογραμματισμό του Θείου Σχεδίου σε μία νέα όψη πολιτισμού και εξέλιξης.

Κάτω από αυτές τις προϋποθέσεις, το έργο της Ε.Π.Μ. εμφανίζει δύο καιρία σημεία. Το ένα σημείο είναι ο τρόπος με τον οποίο η Δασκάλα της Σοφίας εκφράζει την Ιδέα στην ανθρωπότητα. Για πρώτη φορά στην ιστορία του Αποκρυφισμού, η κρυμμένη γνώση αποκαλύπτεται στο ευρύ κοινό. Γίνεται μία δημοσιοποίηση της απόκρυφης γνώσης στην ομάδα της ανθρωπότητας. Σπάζοντας το έως τότε στενό κύκλωμα της μύησης και τη διαπροσωπική σχέση δασκάλου και μαθητή, η μύηση μεταδίδεται στην ευρεία μάζα των

ανθρώπων και η σχέση μετατίθεται σε επίπεδο δασκάλου και ομάδας. Επιπλέον, για τη διάδοση του έργου, πέραν από τον προφορικό λόγο χρησιμοποιείται και ο γραπτός λόγος. Η υλοποίηση δε των γραπτών κειμένων γίνεται με τα υπάρχοντα μέσα τής τότε τεχνολογίας που είναι η τυπογραφία.

Το δεύτερο σημείο του έργου της Ε.Π.Μ. αφορά στην Θεοσοφική Ιδέα καθεαυτή. Στη θεοσοφική σκέψη ενυπάρχει η ιδέα της σύνθεσης και της ομοιογένειας από την οποία προέρχονται όλα τα πράγματα και τα όντα του κόσμου. Το Ένα Ομοιογενές Στοιχείο διασπώμενο στον ρυθμό της επταπλής διαφοροποίησης φανερώνει τα ετερογενή πράγματα στη διάσταση της φύσης και της μορφής.

Η ιδέα όμως της ομοιογένειας και της σύνθεσης υπάρχει παντού, είναι το θεμέλιο της ομαδικής και της ατομικής ζωής. Στην επίγεια και συνάμα στην ανθρώπινη διάσταση παίρνει το σχήμα της ενότητας, της αγάπης, της έλξης των αντιθέτων, της αδελφότητας και της συλλογικότητας. Τελικά η ίδια ιδέα διαπερνώντας την ανθρώπινη προσωπικότητα γίνεται αλτρούϊσμός και έμπρακτη θυσία του προσωπικού εαυτού για χάρη της ομάδας.

Αυτή την ιδέα, της σύνθεσης και της ενότητας η Ε.Μ.Π. εξέφρασε με τη συμπεριφορά της, καθώς και με το έργο της. Εγκαταλείποντας τα πριγκιπικά της καθήκοντα, τα κοινωνικά και τα οικονομικά προνόμιά της, τη συζυγική υποστήριξη και την οικογενειακή θαλπωρή, αφιερώθηκε ψυχή τε και σώματι στην υπηρεσία της ανθρωπότητας. Έκανε οικογένειά της το πλήθος των ανθρωποψυχών, θυσίασε το προσωπικό για χάρη του συνόλου. Εργάστηκε χωρίς σταματημό για την καλλιέργεια και την ανάταση της ανθρώπινης μονάδας, βοηθώντας με το έργο της την πραγμάτωση του θείου Σκοπού.

Πάνω στις γραμμές σκέψης που η Ε.Π.Μ. χάραξε και πάνω στις αποκαλύψεις που έδωσε, πορεύονται οι επόμενοι μνημένοι του πλανήτη μας, οι οποίοι στηριζόμενοι στα δικά της κείμενα, τα αναλύουν, τα αναπτύσσουν και τα ταξινομούν.

Δέν είναι απλή σύμπτωση το ότι η γιορτή της Μητέρας γιορτάζεται την ημέρα του Λευκού Λωτού, δηλαδή στις 8 Μαΐου. Η Ε.Π.Μ. θεωρείται από τους μνημένους και προσφωνείται «Μεγάλη Μάνα». Η Μεγάλη Μάνα είναι η Ύλη, η Θήλεια Αρχή η οποία προσφέρει την ουσία της για να γεννηθούν τα κτίσματα του κόσμου. Αυτό είναι μία θυσία που εκτελεί η Μάνα-Ύλη για χάρη της Εξέλιξης και είναι αυτή η θυσία που δίνει την ευκαιρία στα γεννήματα του κόσμου να μάθουν, να εξελιχθούν και να τελειωθούν. Η θυσία, επομένως, της Ε.Π.Μ. στο σύνολο της ανθρωπότη-

τας δίκαια τιμάται στην επίγεια διάσταση και με τη γιορτή της Φυσικής Μητέρας.

Σε ένδειξη σεβασμού στη μνήμη της και στο έργο που μας κληροδότησε το εκλεκτό αυτό σκεύος της Λευκής Ιεραρχίας, ας μελετήσουμε απόψε κάποιες σελίδες από τη Μυστική Δοξασία και ας διαλογισθούμε πάνω στις έννοιές τους. Ας σκεφθούμε συνειδητά τί η Δασκάλα έπραξε και ας πράξουμε τα ίδια. Ας υπηρετήσουμε το Θείο Σχέδιο υπηρετώντας την ανθρωπότητα, όπως αυτή μας δίδαξε!

Το Φως της Ασίας

SIR EDWIN ARNOLD

Μιά μέρα, ο ράγια, λέει του πρίγκηπα:
 –Ελα την ανοιξιάτικη να δεις, παιδί μου, χάρη,
 πώς ποθεί η γόνιμη γη
 τους θησαυρούς της να γεννήσει για το θεριστή,
 πώς το βασίλειό μου - που σαν η φωτιά
 για μένα λαμπαδιάσει δικό σου θα γενεί -
 τρέφει όλα τα στόματα και το βασιλιά πλουτίζει.
 Πανέμορφη, την άνοιξη, ευτυχισμένη η γη
 με την πανώρια φορεσιά της από καινούργια φύλλα,
 λουλούδια όλα τα χρώματα και σμαράγδι χορτάρι!
 Οι δύο τους περιδιάβαζαν, τους χωρικούς κοιτούσαν
 να σπέρνουνε μέσ' τα παχιά χωράφια
 και τα καματερά, με τεντωμένους τους γερούς τους ώμους
 κάτω από το βαρύ ζυγό, να προχωρούνε,
 να χαράζονε βαθιά αυλάκια στο χώμα.
 Βουτηγμένοι στον ιδρώτα και τη σκόνη
 με δύναμη πατούσαν τ' αλετροπόδι οι ζευγολάτες
 για να γίνει τ' όργωμα βαθύτερο.
 Πίσω από τ' αλέτρι, το πλούσιο χώμα σκάβονταν,
 ξεδιπλωνόταν σε κύματα απαλά, ατέλειωτα μακρυνά.
 Ανάμεσα στις φοινικιές γλυκομουρμούριζαν τα ρυάκια
 και η γη πασίχαρη στόλιζε τους όχθους τους
 με φεστόνια από σκουλαρικιές και ροσμαρίντα.
 Γελούσε, καταχάιρονταν ολάκερη η ζούγκλα.
 Τί γιόρτασι! Φτερωτά μαμούδια, σερπετά πανηγυρίζαν.

Τραγουδούσαν τα πουλιά στις φωλιές,
 ζωντάνευαν οι θάμνοι από το βαβούρισμα
 των ζουζουνιών, της σαύρας το πηγαινόελα.
 Ολομόναχος, με φασαρία ο δρυοκολάπτης δούλευε,
 ο μελισσοουργός κι από δίπλα
 οι μικρούλες βερβερίτσες ντιμένες το ριγωτό τους φόρεμα,
 κινηγούσαν πεταλούδες.
 Κορδώνονταν, βουτούσαν ό,τι βρίσκανε οι κλέφτρες μαινές
 και στα χαμόκλαδα οι σκουροπέδες τους ξαδερφάδες,
 κείνες οι μαινές που πάντα παν εφτά-εφτά μαζί,
 ξένοιαστα φλυαρούσαν.
 Κάθονταν, παραφύλαγε ο ψαροφάγος στην ακρολιμνιά,
 άφοβα οι τρυγωνοσούρτες
 κυκλοφορούσαν ανάμεσα στα οκνά βουβάλια.
 Τα γεράκια κάναν γύρους ανιχνευτικούς στο χρυσαμένο αγέρα,
 και μπρός στο λαμπρόχρωμο ναό
 μ' ολάνοιχτη την ολοκέντητη βεντάλια τους
 σεργιάνιζαν τα μεγαλόπρεπα παγώνια.
 Σε κάθε τοίχο γουργουρίζαν μπλέ-περιστέρια.
 Από μακριά ακούγονταν τα τύμπανα του χωριού
 γιόρταζαν κάποιο γάμο.
 Τα πάντα μιλούσαν για ειρήνη κι ευτυχία,
 θωρούσε, ο πρίγκηπας, θαύμαζε την ομορφιά
 και τη χαρά χαιρόταν.
 Ξάφνου το βλέμμα βάθνε,
 κατ' απ' το οδόδο της ζωής
 ξέκρινε τ' αγαθή.
 Με τι τραχύ αγώνα, ιδρώτα
 μάχονταν ο χωρικός να βγάλει το μεροφάγι.
 Ολημερίς μέσα στη λαύρα, τον ήλιο τον καυτό,
 σαλάγιε ασταμάτητα τα βώδια του παρακινώντας
 να προχωρούν. Αμείλιχτος εκέντριζε
 τα βελουδένια τους πλευρά.
 Η γουστερίτσα έτρωγε το μέρμηγκα
 και το γεράκι έτρωγε μαζί και τους δύο.
 Την άγρα του ψαροφάγου έκλεβε το ψαρογέρακο,
 ο κίρκος κινηγούσε βροχοπούλια
 και τούτα πεταλούδες ροιμπινιές.
 Ολούθε, ο καθένας σκότωνε ένα φονιά
 κι εκείνος με τη σειρά του σκοτωνόταν...
 Όλη η ζωή ζούσε από το θάνατο!

Το μάγο θέαμα π' αγκάλιαζε το βλέμμα του Sidarta,
 έκρυβε άγριο, φριχτό αλληλοφάγωμα,
 από το σκουλήκι ως τον άνθρωπο,
 που κι αυτός τον όμοιό του σκοτώνει.
 Θωρώντας τον πεινασμένο, χιλοβασανισμένο χωρικό
 τα δύστυχα τα βώδια με τους γδαρμένους σβέρκους
 από τον ασήκωτο ζυγό,
 όλη αυτή τη λύσσα για ζωή,
 για επιβίωση την ανέλεη μάχη, εστέναξεν ο πρίγκιπας.
 –Πατέρα, είπε, τούτη δω είναι η ευτυχισμένη γη
 πού 'θελες να μου δείξεις:
 Πόσο πικρό αλάτι μέσα στο ψωμί του χωρικού.
 Μα και τα βώδια... αβάσταχτη η σκλαβιά τους.
 Σκληρός ο πόλεμος τ' αδύνατου
 ενάντια στο δυνατό πάνω στη γή,
 πόσα δόλια τεχνάσματα στον αγέρα
 ακόμα και μέσα στο νερό βαθιά δε βρίσκεις καταφύγιο.
 Πατέρα, σε ικετεύω, τραβήξου λίγο πάρα πέρα,
 μονάχο άφησέ με να σκεφτώ όσα είδα!
 Μιλώντας έτσι ο καλός αφέντης Βούδδας
 κάθισε σταυροπόδι απόνα δέντρο κάτω
 –όπως τον βλέπουμε στ' άγια αγάλματα–
 και για πρώτη φορά βάλθηκε
 το μεγάλο πόνο της ζωής να συλλογιέται
 από που ξεκινά και πιά γιατριά σηκώνει.
 Συμπόνοια χωρίς σύνορο πλημμύριζε την καρδιά του,
 αγάπη απέραντη φωτιά ακοίμητη, πάθος
 τους πονεμένους να βοηθήσει – όλα τα ζωντανά.
 Λυτρωμένο από τις έξι αισθήσεις
 και την προσωπικότητα, που θανατερά τον άνθρωπο πλανεύουν,
 έφτασε το παιδί στην έκσταση και στη Diana,
 το πρώτο βήμα πάνω στο μονοπάτι...

Απόδοση ΙΦΙΛΙΑΝΑΣΣΑΣ ΧΑΤΖΗΜΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΟΣ

ΠΑΡΟΙΜΙΑΚΕΣ ΦΡΑΣΕΙΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ, ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Ύδρα ή Λερναία ύδρα: Φίδι μ' εννέα κεφάλια, που ζούσε στη λίμνη της Λέρνης κοντά στο Άργος. Μόλις του έκοβαν ένα κεφάλι ξαναφύτρωναν δύο. Το σκότωσε ο Ηρακλής.

Το λέμε για κακό πολυκέφαλο, που ό,τι και να κάμωμε για να το σταματήσωμε, ξαναπαρουσιάζεται με καινούργια ορμή (*Λιόδωρος 4.11*).

Στάβλοι ή κοπριά του Αυγείας: Ο βασιλέας της Ηλείας Αυγείας είχε πολλά κοπάδια αγελάδες, που είχαν γεμίσει με κοπριά το βουνό όπου έβοσκαν για χρόνια. Ο Ηρακλής, που ανέλαβε να την καθαρίσει, κατόρθωσε να το κάμει σε μία μέρα, παροχτεύοντας το νερό του Αλφειού και του Πηνειού. (*Λιόδωρος 4.13. Απολλόδωρος, Βιβλιοθ. 2.5*).

Μεταχειριζόμαστε τη φράση, όταν γίνεται λόγος για προσπάθεια να διορθωθούν κακά σωριασμένα από καιρό.

Άθλοι του Ηρακλή: Εκτός από τα δύο αυτά κατορθώματα που έκαμε ο Ηρακλής είχε κάμει και πολλά άλλα και αναφέρονται συνήθως δώδεκα άθλοι του Ηρακλή, που τους έκαμε καθαρίζοντας την πατρίδα του από κακοποιά ζώα και ανθρώπους και βοηθώντας σε κάθε ευγενικό και ωφέλιμο έργο (*Λιόδωρος 4.10*).

Τους θυμόμαστε για δύσκολες πράξεις και κατορθώματα που κάποιος έκαμε ή που πρόκειται να κάμει.

Μίτος της Αριάδνης: Ο λαβύρινθος της Κρήτης, όπου κατά το μύθο κατοικούσε ο Μινώταυρος, ήταν τόσο μπερδεμένο κτίριο με το σχέδιό του, που όποιος έμπαινε σ' αυτόν δύσκολα πια έβγαινε. Το κατόρθωσε όμως ο ήρωας Θησέας, γιατί του είχε δώσει η κόρη του βασιλιά Μίνωα ένα μίτο, μιά κλωστή. Ξετυλίγοντας ο Θησέας το κουβάρι της Αριάδνης όταν μπήκε, μπόρεσε να βρει το δρόμο του γυρισμού.

Λέγεται για κάθε μέσο που μας βοηθεί να βρούμε την έξοδο, τη λύση, τη σωτηρία.

Κάδμεια νίκη: Η νίκη του Ετεοκλή ενάντια στον αδελφό του Πολυνείκη εμπρός στα τείχη της Θήβας και της ακρόπολης της Καδμείας είχε τελειώσει με τον αλληλοσκοτωμό των δύο αδελφών.

Λέγεται για νίκη ολέθρια για νικητή και νικημένο.

Μήλο της Έριδας: Η Έριδα, αδελφή του Άρη, και κατά τον Ησίοδο κόρη της Νύχτας και μητέρα όλων των κακών, χαιρόταν για κάθε φιλονικία. Όταν έγιναν οι γάμοι του Πηλέα με τη Θέτιδα, από ζήλεια που δεν την είχαν καλέσει πήγε και έριξε ανάμεσα στις καλεσμένες Θεές, την Ήρα, την Αθηνά και την Αφροδίτη, ένα μήλο με την επιγραφή «Η καλή λαβέτω», να το πάρει η όμορφη. Ο Πάρις, που ορίστηκε κριτής, έδωσε το μήλο στην Αφροδίτη. Η κρίση αυτή είχε για επακόλουθο τον Τρωικό πόλεμο.

Το μήλο της Έριδας έγινε παροιμιακό για κάτι που γίνεται αφορμή φιλονικίας και κακών ή για κάτι που το διεκδικούν πολλοί.

Δούρειος ίππος: Ονομαζόταν το τεράστιο ξύλινο άλογο που μηχανεύτηκε ο Οδυσσεάς να κατασκευαστεί από τους Έλληνες στην Τροία, για να κρυφτούν μέσα του διαλεκτά παλικάρια. Από αυτό, όταν θα το έφερναν οι Τρωάδιτες μέσα στην πόλη τους, θα έβγαιναν κρυφά τη νύχτα – όπως και έγινε – για να παραδώσουν την Τροία στους Έλληνες που περίμεναν απ' έξω.

Λέγεται για προσφορά που κρύβει υστεροβουλία ή όλεθρο.

Αχιλλεία φτέρνα: Η μητέρα του Αχιλλέα, η Θέτιδα, θέλοντας να προφυλάξει το γιό της από πλήγωμα, τον είχε βυθίσει, όταν γεννήθηκε, στο νερό της Στύγας. Αλλά η φτέρνα του ενός ποδαριού, απ' όπου τον βαστούσε, είχε μείνει άγγιχτη και για αυτό πέθανε ο Αχιλλέας στο τέλος του Τρωικού πολέμου από μία πληγή εκεί.

Λέγεται για σημείο αδύνατο που παρουσιάζεται μέσα σε σύνολο δυνατό.

Γόρδιος δεσμός: Όταν ο Μεγάλος Αλέξανδρος έφτασε ύστερ' από τη νίκη του Γρανικού ποταμού (333 π.Χ.) στην πόλη Γόρδιο της Φρυγίας, είδε στην ακρόπολή της τη μυθική άμαξα του ιδρυτή της πόλης. Ο ζυγός της ήταν δεμένος στο ρυμό (το τιμόνι) μ' ένα τεχνικότατο κόμπο από φλουδα κρανιάς, που δέν μπορούσε να ξεμπερδευτεί, και ένας χρησμός είχε πει πως όποιος το κατόρθωνε να τον ξεμπερδέψει θα κυριαρχούσε στην Ασία. Ο Αλέξανδρος μη βρίσκοντας καμιά από τις άκρες του κόμπου, αλλά και μη θέλοντας να τον αφήσει άλυτο, μια και είχε ξεκινήσει για να κατακτήσει την Ανατολή, τον έλυσε κόβοντάς τον με το σπαθί του και είπε: «Δεν έχει να κάμει με ποιό τρόπο θα λυθή» (*Αριανός* 2,3).

Λέγεται για να εκφραστεί η αλύγιστη θέληση να υπερνικηθεί με κάθε τρόπο μιά δυσκολία ανιπερβλήτη.

Αρακόντειοι νόμοι: Ονομάστηκαν έτσι οι νόμοι του πρώτου Αθηναίου νομοθέτη Δράκοντα (621 π.Χ.), που όριζαν αυστηρές τι-

μωρίες για τους φόνους και άλλες παραβάσεις του κοινού ποινικού δικαίου.

Δρακόντειος λέμε σήμερα για νόμο, για απαγόρευση, για μέτρα που παραείναι αυστηρά και σκληρά.

Μη μου τους κύκλους τάραττε: Φράση που λέγεται πως την είπε ο μεγάλος μαθηματικός και μηχανικός Αρχιμήδης από τις Συρακούσες της Σικελίας (212 π.Χ.), όταν τον είδε να μπαίνει στο μελετηρήριό του την ώρα που ήταν βυθισμένος στις μαθηματικές μελέτες του, ίσως συγκεντρωμένος για να βρει νέο μηχάνημα για ν' αποκρούσει την πολιορκία της πατρίδος του.

Λέγεται όταν κάποιος μας εμποδίζει από σοβαρή εργασία.

Γηράσκω δ' αεί πολλά διδασκόμενος: Δηλαδή γερνώ μαθαίνοντας πάντα πολλά. Το είπε ο Σόλωνας. Δείχνει τη δίψα και την ακούραστη αγάπη για μάθηση, ως μέσα στα γερατειά του.

Μηδένα προ του τέλους μακάριζε: Δηλαδή κανένα να μην κακοτυχίζεις, πριν δεις το τέλος του. Το είπε κατά την παράδοση ο Σόλωνας στο βασιλιά της Λυδίας Κροίσο, όταν εκείνος τον ρώτησε, δείχνοντάς του τους θησαυρούς του, αν ήξερε άλλον άνθρωπο πιο ευτυχισμένο από αυτόν (*Ηρόδοτος 1,85*). Αργότερα ο Κροίσος δυστύχησε και όταν νικημένος από τον Κύρο αιχμαλωτίστηκε, θυμήθηκε τα λόγια το Σόλωνα και φώναξε τ' όνομά του. Ο Κύρος ρώτησε κι έμαθε το παλιό εκείνο επεισόδιο και φερθηκε τότε, όπως λένε, με καλοσύνη στον Κροίσο.

Άνθρωπον ζητώ: Λένε για τον αρχαίο κινικό φιλόσοφο Διογένη (4ος αιών π.Χ.), πως μια μέρα άναψε ένα λυχνάρι και περπατώντας στην αγορά έλεγε τις λέξεις αυτές σε όσους τον ρωτούσαν τι έκανε με το αναμμένο λυχνάρι, εννοώντας ένα σωστό άνθρωπο, με προσωπικότητα (*Διογένης Λαέρτιος, 6,2*). Γι αυτό μιλούμε και για φανάρι του Διογένη.

Λέμε σήμερα τη φράση «φανάρι του Διογένη» με το νόημα πως ζητούμε ανθρώπους που να έχουν ανώτερη ηθική προσωπικότητα.

Κύκνειο άσμα: Πίστευαν πως ο κύκνος όταν ένοιωθε ότι κόντευε να πεθάνει τραγουδούσε το καλύτερο τραγούδι του (*Πλάτων, Φαίδων 84E*).

Μπορεί να ειπωθεί για το τελευταίο έργο κτλ. που έκαμε κάποιος.

Θαρσείν χρη (φίλε Βάττε, τάχ' αύριον έσσειτ' άμεινον): Δηλαδή, θάρρος, (αγαπητέ Βάττε: ίσως αύριο θα είναι καλύτερα).

Δύο βοσκοί κοντά στην Κρότωνα, πόλη της Σικελίας, κουβεντιά-
ζουν για όσα τους ενδιαφέρουν και ο ένας τους προσπαθεί με τα
λόγια αυτά να παρηγορήσει τόν άλλο, το Βάττο για τον καημό του.
(Θεόκριτος, 4.41).

Λέγεται συχνά για παρηγοριά, όταν η κατάσταση δεν είναι ευ-
χάριστη, σαν κήρυγμα αισιοδοξίας.

*Επιλογή από το βιβλίο «Παροιμιακές φράσεις» του Μανόλη Τριανταφυλλίδη,
Θεσσαλονίκη 1965.*

Ο,ΤΙ ΚΑΝΕΙΣ ΛΑΒΑΙΝΕΙΣ

Η τιμωρία των εγκλημάτων γίνεται (και) στον Άδη και όταν ο
άνθρωπος ξαναγυρίσει στον κόσμο μας, είναι αναγκαίο να υποστεί
την ποινή που επιβάλλουν οι νόμοι της φύσης, παθαίνοντας το ίδιο
ακριβώς που έκανε στο θύμα του και τελειώνοντας τη ζωή του με
τον ίδιο τρόπο.

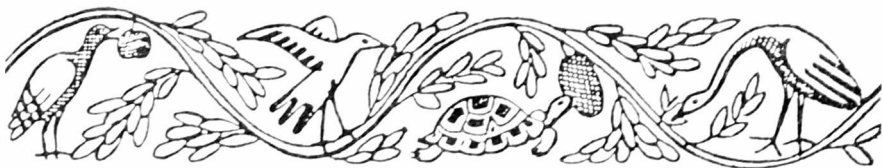
ΠΛΑΤΩΝΑ (Νόμοι 870e)

*(...τό τῶν τοιούτων (φόνων) τίσιν ἐν Ἅιδου γίγνεσθαι, καί πάλιν ἀφικομένους
δεῖρο ἀναγκαῖον εἶναι τήν κατὰ φύσιν δίκην ἐκτεῖσαι, τήν τοῦ παθόντος ἄπερ
αὐτός ἐδράσεν, ὑπ' ἄλλου τοιαύτη μοῖρα τελευτήσῃ τὸν τότε βίον).*

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Ήταν εκπληκτικό να βλέπει κανείς ένα διδάσκαλο που είχε
τόση δύναμη θελήσεως και τέτοιο επιβάλλον, να είναι συγχρόνως,
μέσα του, τόσο γαλήνιος και πρῶς. Ήταν ακριβώς η προσωπο-
ποίησης του «Ανθρώπου του Θεού», όπως περιγράφεται στα μερά
βιβλία: «Απαλότερος από άνθος όταν επρόκειτο για καλωσύνη·
ισχυρότερος από κεραυνό όταν επρόκειτο περί πεποιθήσεων και
αρχών».

Η Αυτοβιογραφία ενός Γιόγκι, σελ. 189

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

ΔΑΜΩΝ - ΦΙΝΤΙΑΣ

ΠΡΟΣΩΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΥ ΦΙΛΙΑΣ

ΧΑΡΑΛ. ΜΠΑΡΑΚΗ

Χαρακτηριστικό παράδειγμα της φιλίας μεταξύ των Πυθαγορείων, είναι το λεγόμενον περί Δάμωνος και Φιντίου.

Από αυτούς ο Φιντίας κατηγορήθηκε για συνομοσία κατά του τυράννου των Συρακουσών Διονυσίου (4ος αιών π.Χ.) και ειδικά-σθη εις θάνατον. Εζήτησε όμως προ της εκτελέσεώς του να επισκεφθή τους οικείους του σε γειτονική πόλη για τακτοποίηση οικογενειακών του υποθέσεων. Ως εγγυητής ότι θα επέστρεφε εντός της ωρισμένης προθεσμίας έμεινε ο φίλος του Δάμων. Επειδή όμως εβράδυνε να επιστρέψει ο Φιντίας, ωδηγείτο ο φίλος του εις τον τόπον της εκτελέσεως. Ακριβώς την στιγμήν εκείνη εφάνη από μακριά ερχόμενος τρέχοντας ο Φιντίας. Όταν έφθασε, έσπευσε ν' απαλλάξει της υποχρεώσεως τον Δάμωνα, ο οποίος όμως κατ' ουδένα λόγον εδέχετο να θανατωθεί ο φίλος του, ισχυριζόμενος ότι είχε παρέλθει πλέον η ταχθείσα προθεσμία.

Συγκινηθείς ο Διονύσιος από το μεγαλείο της φιλίας των δύο φίλων, εχάρισε και εις τους δύο τη ζωή, εζήτησε δε να τιμηθή και ο ίδιος διά της φιλίας των.

ΟΙ ΑΠΟΦΕΙΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΦΙΛΙΑ

Από όλα τα αποκτήματα το καλύτερο είναι ο ειλικρινής και καλός φίλος.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ (Απομνημονεύματα Β. ΙV, 1)
(Πάντων κτημάτων κράτιστον (άν) εἶη φίλος σαφής και αγαθός).

Από εκείνα τ' αγαθά που η σοφία δημιουργεί για την ευτυχισμένη ζωή, το μεγαλύτερο είναι η φιλία.

ΕΠΙΚΟΥΡΟΥ (Κύρια Δόξα, 27)
(Ἔν η σοφία παρασκευάζεται εις τήν τοῦ ὅλου βίου μακαριότητα, πολύ μέγιστόν εστιν ἡ τῆς φιλίας κτήσις).

Μόνο των εναρέτων ανθρώπων η φιλία είναι αδιάβλητη.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ (Ηθικά Νικομάχεια 1157a, 22-23)

(Μόνη δὲ ἡ τῶν ἀγαθῶν φιλία ἀδιάβλητος ἐστίν).

Ο ενάρετος με τον ενάρετο μόνο δημιουργεί φιλία· ο κακός όμως, ποτέ, ούτε με τον ενάρετο, ούτε με τον ανήθικο έχει πραγματικές φιλικές σχέσεις.

ΠΛΑΤΩΝΑ (Λύσις, 214D)

(Ὁ ἀγαθὸς τῶ ἀγαθῶ μόνος μόνῳ φίλος, ὁ δὲ κακὸς οὔτ' ἀγαθῶ οὔτε κακῶ οὐδέποτε εἰς ἀληθῆ φιλίαν ἔρχεται).

Δοκίμαζε τους φίλους στις ατυχίες της ζωής και στους κοινούς κινδύνους· γιατί, όπως τη γνησιότητα του χρυσού τη δοκιμάζουμε στη φωτιά, έτσι και τους φίλους τους αναγνωρίζουμε στις ατυχίες.

ΙΣΟΚΡΑΤΗ (Προς Δημόνικο, 25)

(Δοκίμαζε τους φίλους ἐκ τε τῆς περὶ τὸν βίον ατυχίας καὶ τῆς ἐν τοῖς κινδύνους κοινωνίας· τὸ μὲν γὰρ χρυσιον ἐν τῷ πυρὶ βασανίζομεν, τοὺς δὲ φίλους ἐν ταῖς ατυχίας διαγιγνώσκομεν).

ΟΙ ΦΥΣΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ

- Ανθρώπε θάσαι Βασιλιάς μεγάλος, μεγατόνας παντού και πάντα θα νικάς ακόμη και Τιτάνας.
- Ό,τι μπροστά σου αντιταχθή αμέσως θα συντριβείς και μόνο μπρός στο αιώνιο τη δύναμη να κρύβεις.
- Κι αιώνιοι είναι οι νόμοι μου με δύναμη γιγάντια θα συντριβείς αμείλικτα αν μας σ' αυτούς ενάντι α.

Τελέσιλλα

Ο ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ, Ο ΜΥΘΙΚΟΣ Ή ΚΟΣΜΙΚΟΣ ΚΑΙ Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΣ

ΑΙΜΙΛΙΑΣ ΙΒΟΥ

Συνέχεια από το προηγούμενο

Ἡ Βάπτισις: «Ἰδοὺ ὁ Υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠδόκησα»

Ένα γεγονός-σταθμὸς στη ζωὴ του Ἰησοῦ, ἡ συμβολικὴ βάπτισή του στα νερά του ἱεροῦ ποταμοῦ. Ἡ κάθοδος αὐτὴ στον ποταμὸ συμβολίζει τὴν κάθοδο στα νερά τῆς ὕλης, τὴν εἰσὸδο στον ποταμὸ του γῆινου πόνου, με τὴ βαθεΐα καὶ ἀπειρὴ συμπόνια για τα δεινά του ἀνθρώπου καὶ τὴν ἀπόφαση τῆς ολοκληρωτικῆς προσφοράς καὶ θυσίας.

Ἡ ἀπόλυτη ἀγνότητα, ἡ εὐλάβεια καὶ ὁ φλογερὸς θρησκευτικὸς ζήλος, ἔχουν κάνει τον Ἰησοῦ ἀξίον να χρησιμεύσει σαν ναὸς καὶ σαν κατοικία σε μιά υπέρτατη πνευματικὴ Οὐτότητα. Οἱ αἰῶνες εἶχαν συμπληρωθεῖ¹, ὅπου ἔπρεπε να συντελεσθεῖ ἓνα υπέρτατο πνευματικὸ γεγονός: Να ἐκδηλωθεῖ στον κόσμον τῆς ὕλης, στο προσκήνιο τῆς γῆινης ἐξέλιξης, μιά θεϊκὴ Παρουσία, για μιά νέα πνευματικὴ ὠθηση καὶ ἓνα νέο πολιτισμὸ, τὴ φορὰ αὐτὴ προς τον κόσμον τῆς Δύσεως. Ένας ἰσχυρὸς Υἱὸς Θεοῦ, ἐκπρόσωπος αὐτοῦ του Ἰδιοῦ του Λόγου, ὁ «Κύριος τῆς Ἀγάπης καὶ τῆς Συμπόνιας» ἀφήνοντας τὴ διαμονὴ του τῶν οὐρανίων περιοχῶν, ἐρχόταν να ἐκδηλωθεῖ στις περιοχὲς των ἀνθρώπων. Του χρειάζόταν για τὸ ἔργο του αὐτὸ ἓνας φορέας ἀνθρώπινος, ἓνα ἀνθρώπινο σκῆνωμα. Ἡ ἐκλογή για μιά τέτοια ἐκούσια πράξη θυσίας ἔπεσε στον Ἰουδαῖο αὐτόν, που με τὴν ἀμωμὴ φύση του υψωνόταν σαν τὸ ἐκπαγλο ἀνθὸς τῆς ἀνθρωπότητος ὅλης. Ὁ ἀνθρώπος Ἰησοῦς προσφέρθηκε ἐκούσια στον «Κύριο τῆς Ἀγάπης», προσφέρθηκε στον «Χριστό». Εἶναι τώρα ἓνας ἀμνὸς θυσιαζόμενος, ἔτοιμος να πληρώσει με τον υλικὸ θάνατό του τὴν προσφορά του αὐτῆ, του να ἔχει χρησιμεύσει σαν ναὸς καὶ σαν κατοικία στην ἐνσάρκωση μίας θεΐας Ἀτομικότητας. Το σκῆνωμα αὐτὸ θα τὸ χρησιμοποιοῦσε ὁ «Χριστός» ἐπὶ τρία χρόνια, τα τρία τελευταῖα χρόνια τῆς γῆινης ζωῆς του Ἰησοῦ.

Με τὴν πράξη αὐτὴ τῆς θυσίας ὁ ἀνθρώπος Ἰησοῦς δέχεται τὴ 2α Μύηση, που σημαίνει τὴν ἀνδρωση του Χριστοῦ μέσα του, τον φωτισμὸ καὶ τὴν ἀπόκτηση πνευματικῶν δυνάμεων. Ὁ μεγάλος αυ-

τός σταθμός, που θα σημάνει την απαρχή της δημόσιας δράσης του Ιησού, συμβολίζεται μέσα στις ευαγγελικές αφηγήσεις με την εμφάνιση επάνω από τον Ιησού του Αγίου Πνεύματος σε σχήμα περιστεράς και την ουράνια δήλωση: «Ίδοι ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠδύοκησα». Συντελέστηκε έτσι το μυστήριο το πιο θαυμαστό, ο Θεός εκδηλωμένος σέ σάρκα. Ο Ιησούς, ο Υἱός ο πολυαγαπητός, με την εξουσία του Χριστού, αρχίζει τότε να διδάσκει, διατρέχοντας τα βουνά και τις πεδιάδες της Ιουδαίας, της Γαλιλαίας. Η διδασκαλία του δυναμική και πρωτότυπη, μέσα από παραβολές και αλληγορίες σοφές, επικεντρωμένη στην αφύπνιση της ανθρώπινης υπόστασης προς τη θεία πραγματικότητά της, εντυπωσιάζει όχι μόνον τα πλήθη, αλλά και τους μορφωμένους και τους άρχοντες των Ιουδαίων: «Οὐδέποτε ἄνθρωπος ἐλάλησεν ὅπως αὐτός».

Το στάδιο τῆς βαπτίσεως και του φωτισμού, θ' ακολουθήσει η δοκιμασία και ο συμβολικός Πειρασμός της Ερήμου. Γιατί, όσο οι δυνάμεις του πνεύματος ἀναπτύσσονται τώρα μέσα στον Ιησού και ο Χριστός ἀνδρώνεται μέσα του, τόσο πιο ισχυρές οι επιθέσεις της ἀρνήσης και του σκότους ὀρθώνονται γύρω του. Νικητής, ωστόσο, ο Ιησούς ὄλων αὐτῶν των συμβολικῶν πειρασμῶν, πορεύεται αποφασιστικά προς το δρόμο τῆς προσφορᾶς που εἶχε χαρίζει.

Η Μεταμόρφωσις ἐπὶ τοῦ Ὄρους.

Η Μεταμόρφωσις μέσα στις εσωτερικές διδασκαλίες εἶναι η τρίτη μεγάλη Μύησις, ὅταν ο μαθητής ἔχει ἐνδυθεῖ τον πνευματικό του φορέα, το ἔνδοξο «Χριστικό» σῶμα, ἢ σῶμα τῆς Ἀναστάσεως. Εἶναι τώρα αὐτός ο ἴδιος ἕνας τετελεσμένος Χριστός. Θα συναντηθεῖ «ἐπὶ τοῦ ὄρους» με ὀρισμένους ἀπὸ τους μεγάλους διδασκάλους τῆς φυλῆς του, τον Μωϋσῆ, τον Ηλία, που εἶχαν προηγηθεῖ ἀπὸ αὐτόν, και ἔρχονται τώρα να τον ενημερώσουν ὡς προς τα ἐπικείμενα πάθη και τον σταυρικό θάνατό του.

Τρία χρόνια –τρία Πάσχα– ἔχουν περάσει ἀπὸ την βάπτισή και την απαρχή τῆς δημόσιας δράσης τοῦ Ιησού. Και ὅσο με τῆ διδασκαλία του, με τα θαύματά του, ἡ φήμη του ἀπλώνεται σαν θεϊκή, τόσο πιο δυνατό το κῦμα τῆς ἀρνήσης τον πολιορκεῖ, ἡ σκιά του ἐπικείμενου πάθους ἀπλώνεται γύρω του. Λέγεται ὅτι ἀνάμεσα στους διώκτες του Ιησού ἦσαν και αὐτοὶ οἱ ἀδελφοὶ του Εσσαίοι, κοντά στους ὁποίους εἶχε μαθητεῦσει, με τῆ κατηγορία ὅτι προσέφερε ἀνοιχτά στο λαό τῆ σοφία που ἦταν ο μυστικός θησαυρός

τους. Η στιγμή έχει έλθει τώρα γι' αυτόν να αντιμετωπίσει την προδοσία, την εγκατάλειψη, τον χλευασμό, τον πόνο, τον θάνατο. Είναι η είσοδος στον τελευταίο σταθμό, όπου τον αναμένει «η βάπτισις του αγίου Πνεύματος και του Πυρός». Ο θάνατος στη ζωή της μορφής και η ανάστασις στη ζωή του πνεύματος.

Ο θάνατος και η Ανάστασις του πνευματικού Ήρωα είναι δόγμα κοινό όλων των θρησκευτικών και μυστηριακών παραδόσεων. Κανείς δεν μπορεί να γίνει ένας «Χριστός» αν δεν έχει πρώτα νικήσει τον φόβο, τον πόνο, την απάρνηση του προσωπικού Εγώ, θυσία εκούσια χάριν του πνευματικού έργου και του πνευματικού Εγώ. Είναι ο μεγάλος κοσμικός νόμος της θυσίας, που υπάρχει στη βάση αυτής της ιδίας της δημιουργίας του Σύμπαντος. Θάνατος στο πεδίο της χωριστικότητας. Ανάστασις στο πεδίο της Ενότητας. Και το στάδιο αυτό έχει συμβολισθεί συχνά μέσα στις μυστηριακές παραδόσεις με τη σταύρωση του Ήρωα: «οι μόνες άξιες πράξεις από τη ζωή του μαθητή είναι εκείνες που τις φωτίζει το φως του σταυρού». Και: «όταν ο σταυρός και η καρδιά έχουν γίνει ένα, τότε ο σκοπός έχει επιτευχθεί». Είναι η μεγάλη ώρα της θέωσης του Ήρωα, η νίκη κατά του θανάτου, με τον προσωπικό θάνατό του: «θανάτω θάνατον πατήσας».

Η Ανάστασις είναι η 4η μεγάλη μύησις, που θα ακολουθηθεί από την Ανάληψη –τη 5η μύηση– και την τελική ένωση του Υιού με τον Πατέρα. Η Ανάστασις αυτή βέβαια, για την οποία γίνεται λόγος μέσα στις εσωτερικές παραδόσεις, δεν έχει καμμία σχέση με την ανάσταση του φυσικού σώματος, όπως την πιστεύουν οι Χριστιανοί σήμερα –πράγμα εντελώς παράλογο– αλλά με την αναγέννηση του ανθρώπου στον πνευματικό κόσμο, απ' όπου προήλθε και όπου πράγματι ανήκει.

Ο Ιησούς, όπως είδαμε, μετά την ανάστασή του είναι πλέον ο ίδιος ένας τετελεσμένος Χριστός. Η ισχυρή πνευματική Οντότητα, που επί τρία χρόνια είχε λάβει σαν υλικό φορέα το σώμα του, μετά την αποχώρησή της από το γήινο προσκήνιο, φέρεται να παρέδωσε στα χέρια του νέου Χριστού τη νεογέννητη μέσα από αυτόν θρησκεία. Υπέρτατος άρχων του Χριστιανισμού «Αρχιερέυς εις τον αιώνα» σύμφωνα με τα λόγια του Παύλου, ο Ιησούς Χριστός, περιμένει μέσα από τους αιώνες και τις χιλιετηρίδες την ώρα που η θρησκεία της Αγάπης θα ανθίσει και θα καρποφορήσει επάνω στη γη.

Σύμφωνα με κάποια παράδοση της πρώτης Εκκλησίας, ο Ιησούς, μετά τον φυσικό θάνατό του, δεν είχε αθετήσει την υπόσχεση να εμφανίζεται στους στενούς μαθητές του και να τους εκπαι-

δεύει «ὅταν ὁ κόσμος δέν θά τόν ἐβλεπε πλέον». Στο ἔργο των Γνωστικῶν «Πίστις-Σοφία» αναφέρεται ὅτι ἡ διδασκαλία αὐτῆ τοῦ Ἰησοῦ, που συνεχίσθηκε ἐπὶ χρόνια, ἀφοροῦσε τα «μυστήρια τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, που κρύβονται πίσω ἀπὸ τὸν πέπλο».

Ο ΜΥΘΙΚΟΣ ἢ ΚΟΣΜΙΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΣ Ο ΑΜΝΟΣ Ο ΘΥΣΙΑΖΟΜΕΝΟΣ ΕΞ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

«Πρὶν γίνει ἱστορικό γεγονός ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ, υπῆρξε ἀνεκάθεν ἓνα κοσμικό γεγονός». Εἶπαμε ὅτι προκειμένου να λυθεῖ τὸ πρόβλημα των ὁμοιοτήτων ἀνάμεσα στον Χριστιανισμό και τις ἀρχαίες θρησκείες, θα πρέπει να μελετήσουμε τὸν Μυθικό, ἢ Κοσμικό Χριστό, τὸν Χριστό των πανάρχαιων Ἡλιακῶν Μύθων. Γιατί οἱ Μύθοι αὐτοὶ εἶναι οἱ παραστατικοὶ τύποι κάτω ἀπὸ τους οποίους ἔχουν δοθεῖ στον ἄνθρωπο οἱ μεγάλες πνευματικὲς και κοσμικὲς ἀλήθειες.

Τι εἶναι στην πραγματικότητα ἓνας μύθος; Ἐνας μύθος δὲν εἶναι, ὅπως νομίζεται, μιά φανταστική ἱστορία, βασισμένη ἐπάνω σ' ἓνα ἱστορικό γεγονός. **Ο μύθος εἶναι ἀπείρως πιο πραγματικός ἀπὸ τὴν ἱστορία και ἀπὸ τὸ ἱστορικό γεγονός.** Γιατί ἡ ἱστορία, μας παρουσιάζει μόνον τις «σκιές» τῆς πραγματικότητας, ἐνῶ ὁ μύθος ἀντίθετα μας μιλάει για τα **σώματα** που παράγουν αὐτὲς τις σκιές. Τα κάτω εἶναι ἀνάλογα με τα ἄνω, ἀλλὰ τα «ἄνω» προηγούνται των «κάτω» και εἶναι ἀπείρως πιο ἀληθινὰ ἀπὸ αὐτὰ.

Τὸ κοσμικό μας σύστημα –ὅπως εἶναι γνωστό– ἔχει δομηθεῖ σύμφωνα με ὀρισμένες θεμελιώδεις ἀρχές, που εἶναι νόμοι αἰώνιοι, ἀπολύτου ἀκριβείας, ἐξασφαλίζοντας τὴν πολυπλοκότητα των λειτουργιῶν του. Ἰσχυρὲς πνευματικὲς οντότητες –οἱ θεοὶ και οἱ θεές των ἀρχαίων παραδόσεων– φέρονται να προσωποποιοῦν τις κοσμικὲς ἀρχές, ἔχοντας σαν τρόπο δράσεώς τους τους κοσμικοὺς νόμους· ἐνῶ ἀναριθμητὲς ἄλλες οντότητες, σε μῖα κατιούσα ολοένα κλίμακα διαβαθμίσεων, ἐργάζονται σαν πράκτορες, βοηθοί, ἐργάτες, με τὸν δικό του ὁ καθένας ρόλο μέσα στο μεγάλο κοσμικό δράμα. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ κοσμικοὶ ἐργάτες προβάλλουν τις «σκιές» τῆς δράσεως, ἢ των κινήσεών τους, και οἱ σκιές αὐτὲς εἶναι τα πράγματα που συνθέτουν τὸ φυσικό μας σύμπαν.

● μύθος, λοιπόν, εἶναι ἡ ἀφήγησις των κινήσεων ἐκεῖνων που προβάλλουν τις σκιές τους, και ἡ γλώσσα που χρησιμοποιεῖται για

την αφήγηση αυτή είναι η **συμβολική** λεγόμενη γλώσσα. Εδώ κάτω, στον φυσικό κόσμο, μεταχειριζόμαστε λέξεις προκειμένου να αναπαραστήσουμε τα πράγματα. Στον πνευματικό όμως κόσμο τα σύμβολα αναπαριστούν τα πράγματα αντί για τις λέξεις. Η γλώσσα του συμβόλου είναι η κοσμική ή η πνευματική θα λέγαμε γλώσσα, εφόσον ένα σύμβολο χρησιμεύει στο να εικονίζει ιδεατά ένα πράγμα. Η γλώσσα των συμβόλων ήταν επομένως αναγκαία προκειμένου να διαβάσει κανείς και να ερμηνεύσει ένα μύθο. Οι μύθοι ήταν στενά συνδεδεμένοι με τα Μυστήρια, και οι πρώτοι συγγραφείς των πανάρχαιων μύθων υπήρξαν πάντα οι μεγάλοι μευημένοι.

Ο Ηλιακός Μύθος. Ο Ήλιος, το ουράνιο αυτό σώμα απ' όπου πηγάζει κάθε ζωή μέσα στο φυσικό σύμπαν, έχει ληφθεί στην πρωταρχική σημασία του σαν το κύριο σύμβολο του Λόγου, του Πνευματικού Ηλίου, χορηγού της πνευματικής ζωής. Είναι ο φυσικός φορέας του, η σκιά του, ή το «έβδομο φόρεμά του». Η ετήσια επομένως διαδρομή του φυσικού Ηλίου φέρεται να αναπαριστά, σαν μία σκιά, τη διαδρομή και τις φάσεις της ζωής του Πνευματικού Ηλίου, του Λόγου, όταν εκδηλώνεται στο φυσικό σύμπαν. Κατ' επέκτασιν, κάθε θεία Ατομικότης, σαν εκπρόσωπος του Λόγου ή ένας από τους απεσταλμένους του, θα αναπαριστά συμβολικά με την ανθρώπινη υπόστασή του, σαν μία σκιά, τη δραστηριότητα του Πνευματικού Ηλίου. Είναι για τον λόγο αυτόν που η ιστορία της ζωής των θείων Ατομικοτήτων παρουσιάζει αναγκαστικά σημεία ταυτόσημα. Όπως ο Λόγος-Χριστός ή ο Κοσμικός Χριστός, εκπρόσωπος του Λόγου, έτσι και ο Ήρως του μύθου συμβολίζεται σαν ένας ήλιος, και η διαδρομή της γήινης υπόστασής του προσδιορίζεται με βάση τη διαδρομή του φυσικού Ηλίου, εφόσον το ουράνιο αυτό σώμα αποτελεί, όπως είπαμε, τη φυσική σκιά του Λόγου.

Ο Ηλιακός, λοιπόν, Μύθος είναι μία αφήγηση που εκθέτει κατ' αρχήν τη δραστηριότητα του Πνευματικού Ηλίου ή του Κοσμικού Χριστού σαν εκπροσώπου του, μέσα στο σύμπαν, και επικουρικά αφηγείται τη ζωή μιας Οντότητας, που φέρεται σαν η ενσάρκωσίς του, ή σαν ένας από τους μεγάλους απεσταλμένους του. Ο Ήρως του μύθου γεννιέται πάντα κατά τη Χειμερινή Τροπή – τα μεσάνυχτα της 24ης Δεκεμβρίου, τη μεγαλύτερη νύχτα του χρόνου για το βόρειο Ημισφαίριο, πεθαίνει κατά την Εαρινή Ισημερία, και νικητής του θανάτου ανασταίνεται, έχοντας προσφέρει τη δωρεά της θείας ζωής του κατά το υπόλοιπο διάστημα του έτους, για το μετανορφωτικό σε θεία ανθοφορία και σε θεία καρποφορία έργο του.

Ο Ηλιακός Λόγος –2α απορροή της θείας Τριάδος– είναι η ζωτική εκείνη ενέργεια, η πανταχού παρούσα, που με τη Σοφία και την Αγάπη πλάθει την κοσμική ύλη, δίδοντας ζωή και μορφή σε ό,τι υπάρχει: «Σήκωσε την πέτρα και θα με βρεις. Σχίσε το ξύλο κι εκεί υπάρχω». Μέσα στο σώμα του υπάρχουν όλες οι μορφές, και όλες οι μορφές αποτελούν τμήμα του σώματός του. «Τα πάντα δι' αυτού ἐγένετο» –λέγει ο Ιωάννης– Και «χωρίς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν».

Η πρώτη εκδήλωση του Λόγου συμβολίζεται με τη γέννηση και την παιδική ηλικία του Ηλιακού Ἡρωα, όταν η άπειρη ισχύς του έρχεται να συσπειρωθεί μέσα στα σύνορα της ύλης. Η ύλη μοιάζει τότε σαν να θέλει να φυλακίσει και να σκοτώσει το θείο παιδί. Και είναι σ' αυτή τη φυλάκιση που λαμβάνει χώρα η πράξη της θυσίας, θυσία εκούσια, υπαγορευμένη από αγάπη, ώστε να μπορέσουν να γεννηθούν μέσα από τη δική του ζωή, άλλες ζωές. Αργά-αργά ωστόσο, το θείο παιδί κατορθώνει να επιζήσει από τους κινδύνους που το απειλούν, πλάθει την ύλη σε ζώσες μορφές, για να εκδηλωθεί τέλος και να ζήσει αυτός ο ίδιος μέσα από αυτές.

Η θυσία αυτή του Λόγου είναι αέναη, εφόσον δεν υπάρχει μορφή, που να μην περικλείνει μέσα της αυτή τη ζωή, που αποτελεί την ψυχή της. Εσταυρώθηκε! Εθυσιάστηκε! για να εγερθεί και πάλι θριαμβευτής του θανάτου. Ανασταίνει την ύλη με τη δική του ζωή, κάνοντας να ωριμάσει ο «μυστικός στάχυς» και ο «μυστικός βότρυς», που θα θρέψουν το σώμα των αθανάτων ανθρώπινων ζώων. Λέγεται ότι η στάση του Εσταυρωμένου εμβόλιζε αρχικά όχι τον πόνο, αλλά τη χαρά και την ευλογία της ολοκληρωτικής προσφοράς.

Αυτά είναι τα κύρια χαρακτηριστικά του Ηλιακού Μύθου. Η ημερομηνία γεννήσεως του Ηλιακού Ἡρωα είναι σταθερή, εκείνη της Χειμερινής Τροπής, ενώ η του θανάτου μεταβλητή. Το Πάσχα είναι μία εορτή κινητή, που υπολογίζεται με βάση τις ανάλογες θέσεις του Ηλίου και της Σελήνης. Οι συμβολικές αυτές ημερομηνίες, δεν αναφέρονται, όπως είδαμε, στη ζωή ενός ανθρώπου, αλλά στον Ἡρωα του Ηλιακού Μύθου, τον Κοσμικό ή Μυθικό Χριστό και τους εκπροσώπους του.

Συναντούμε τους ίδιους αυτούς σταθμούς, με τα ίδια ή παραπλήσια γεγονότα στη ζωή όλων σχεδόν των θρησκευτικών Ηρώων και οι αρχαίες παραδόσεις μας έχουν αφήσει άπειρα παραδείγματα. Υπάρχουν παραστάσεις που εικονίζουν τον Ηλιακό Θεό τριγυρισμένον από τον κύκλο του ορίζοντα, με την κεφαλή στο

σημείο του Βορρά, τα πόδια στο Νότο, με τα χέρια ανοιγμένα στην Ανατολή και τη Δύση, σε στάση προσφοράς και θυσίας. Είναι ο Ουράνιος Άνθρωπος, ο μεγάλος εσταυρωμένος του Διαστήματος της Πλατωνικής φιλοσοφίας, είναι ο Διόνυσος ή ο Φάνης της Ορφικής Θεολογίας.

Κατά την ίδια ημερομηνία της Χειμερινής Τροπής η γέννηση των θείων παιδιών, του Ώρου, του Μίθρα, του Άδωνι, γιορταζόταν παντού με μεγάλες γιορταστικές εκδηλώσεις. Στους Κελτικούς λαούς, τα μεσάνυχτα της πιο μεγάλης νύχτας του χρόνου, γιορταστικές φωτιές επάνω στους λόφους αναγγέλουν τη γέννηση του παιδιού «Baal», της αρχαίας Κελτικής Θεότητας, του Θεού Ηλίου, και οι ίδιες αυτές φωτιές του Baaltime, ανάβονται ακόμη και σήμερα για τη γέννηση του Ιησού. Και παντού μια Παρθένος μητέρα, μια Παναγία, όπως η Μαρία της Βηθλεέμ. Η Αιγυπτιακή Ίσις ήταν η Παναγία-μητέρα του θείου παιδιού, του Ώρου, όπως η Ντεβάκι στην Ινδία, η παρθένος-μητέρα του θείου Κρίσνα, η Ιστάρ στη Βαβυλωνία με το θείο παιδί, τον Ταμμούζ στην αγκαλιά της.

Μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η γιορτή της Χειμερινής Τροπής γιορταζόταν από τους πανάρχαιους χρόνους στα πιο απομακρυσμένα μέρη προς τιμήν της γεννήσεως ενός θείου παιδιού, που η μητέρα του ήταν μία παρθένος. Ξαναβρίσκουμε έτσι στη δική μας γιορτή των Χριστουγέννων την επανάληψη μιας πανάρχαιας τελετής, καθιερωμένης σ' όλο τον κόσμο. «Οι καμπάνες των Χριστουγέννων θα αντηχούν και θα στέλνουν την ηχώ τους μέσα απ' όλη τη μακρυστή ιστορία της ανθρωπότητας».

Είπαμε ότι η ημερομηνία του θανάτου και της Ανάστασης του Ηλιακού Ήρωα δεν είναι μια σταθερή ημερομηνία, εφόσον υπολογίζεται σύμφωνα με τις θέσεις του Ηλίου και της Σελήνης κατά την Εαρινή Ισημερία, που είναι κάθε χρόνο διαφορετικές, και ο θάνατος των θρησκευτικών Ηρώων γιορταζόταν την εποχή αυτή. Στη Συρία, στη Φοινίκη, με τον Άδωνι, στη Φρυγία με τον Άττι... Επιτάφιοι θρήνοι για τον θάνατο του Θεού, γιορταστικές τελετές για την Ανάστασή του. Για να συνεχισθεί αργότερα το ίδιο αυτό έθιμο με τον θάνατο και την ανάστασή του Ιησού.

Δεν είναι δύσκολο να διαπιστώσουμε μέσα απ' όλα αυτά ότι πριν γίνει ένα ιστορικό γεγονός η γέννησις και η ζωή του Χριστού, υπήρξε ανέκαθεν ένα κοσμικό γεγονός. Οι πανάρχαιοι μύθοι, που αφορούσαν κοσμικές διαδικασίες, δεν άργησαν να αναμιχθούν μέσα από το χρόνο και την ανθρώπινη αμάθεια με την ιστορία της ζωής του Ιησού. Έτσι, ο θεϊός Εκπαιδευτής της Παλαιστί-

νης, που ήρθε να κηρύξει στον κόσμο, για μια ακόμη φορά την προαιώνια σοφία, εταυτίστηκε με το Δεύτερο πρόσωπο της θείας Τριάδος, με τον Ηλιακό Λόγο και τον Κοσμικό Χριστό, και οι μεγάλοι σταθμοί για τους οποίους μας μιλάει ο μύθος, έγιναν οι σταθμοί της ζωής του Ιησού, θεωρούμενου σαν η ενσάρκωση της Θεότητας.

Το πράγμα αυτό βέβαια δεν μπορεί να μειώσει τη μεγαλειώδη μορφή του ιδρυτού του Χριστιανισμού. Αντίθετα, με την ορθή κατανόηση της σημασίας των αιώνιων πνευματικών αληθειών από τη μια μεριά, και των ιστορικών γεγονότων από την άλλη, μας οδηγεί στο να συλλάβουμε καλύτερα τη θεϊκή φύση του και τη θεία αποστολή του στον κόσμο μας.

Ο Μυστικός Χριστός

«Εάν εγνωρίσαμε τον Χριστό κατά σάρκα, τώρα δεν τον γνωρίζουμε έτσι» (Παύλος)

Είδαμε ότι πριν γίνει ιστορικό γεγονός η γέννησις του Χριστού, υπήρξε ανέκαθεν ένα κοσμικό γεγονός, για να γίνει στη συνέχεια η ίδια αυτή γέννησις και ζωή του Κοσμικού Χριστού ένα μυστηριακό γεγονός, που είναι η γέννησις και η ζωή του Χριστού μέσα στον άνθρωπο, μέσα στην ανθρώπινη καρδιά.

Όπως μέσα στο Σύμπαν, τον Μακρόκοσμο, η όψις «Χριστός» συμβολίζει τον Λόγο –2ο πρόσωπο της θείας Τριάδος– κατά τον ίδιο τρόπο μέσα στον άνθρωπο, τον Μικρόκοσμο, τον «κατ' εικόνα και ομοίωσιν» προς τη θεότητα, ο «Χριστός» συμβολίζει τη 2α όψη της ανθρώπινης τριάδος. Ο Χριστός έχει το κέντρο του μέσα σε κάθε ανθρώπινη καρδιά, και ο Θεός είναι μέσα σ' αυτόν τον Χριστό.

Απόρροια του Κοσμικού Χριστού, ο Χριστός της ανθρώπινης καρδιάς, ο Λόγος του ανθρώπινου πνεύματος, θα ακολουθήσει και αυτός τους μεγάλους σταθμούς της ζωής του Κοσμικού Χριστού, κάθε Χριστού. Θα γεννηθεί μέσα στην ανθρώπινη φάτνη, θα ανδρωθεί, θα εισέλθει στον ποταμό του γήινου πόνου, θα σταυρωθεί, και τέλος νικητής του θανάτου, θα στεφθεί με τον θρίαμβο της Αναστάσεώς του. Αυτό είναι το μεγάλο μυστήριο «το κεκρυμμένο από των αιώνων και από των γενεών» για το οποίο μιλάει ο Παύλος, ένα μυστήριο που έχει αποκαλυφθεί από τόν Θεό μόνον στους αγίους. Σ' αυτούς έχει φανερωθεί «ο πλούτος της δόξης του μυστηρίου αυτού» που είναι «Ο Χριστός εν ημίν, η ελπίς της δό-

ξης». Στο μεγάλο αυτό μυστήριο –συνεχίζει ο Παύλος– έχει μνηθεί ο ίδιος χάρις σε μίαν αποκάλυψη, μία φανέρωση, και έχει γίνει έκτοτε πιστός υπηρέτης του. Δεν μιλάει εδώ, όπως βλέπουμε, ο Παύλος για τον ιστορικό Χριστό, τον Ιησού, αλλά για μίαν ορισμένη εκδήλωση του ανθρώπινου πνεύματος, στην οποία βλέπει τη Γέννηση και την ανάπτυξη του «Χριστού». «Εάν εγνωρίσαμε τον Χριστό κατά σάρκα, τώρα δεν τον γνωρίζουμε έτσι».

Μέσα στα Χριστιανικά Μυστήρια, ή τα «Μυστήρια της Βασιλείας», που είχαν λειτουργήσει κατά τους πρώτους μεταχριστιανικούς αιώνες – όπως και στα μεγάλα Μυστήρια όλων των εποχών – η εξομοίωση του μεμνημένου με τον «Χριστό», αποτελούσε αυτή την ίδια τη βάση του μυστηριακού δράματος. Ο συνηθισμένος πιστός θεωρείτο ότι είχε «ενδυθεί» απλώς τον Χριστό: «Όλοι εσείς που βαπτισθήκατε στον Χριστό, ενδυθήκατε τον Χριστό». Γι αυτούς ο Χριστός ήταν ο Σωτήρ, ο εξωτερικός Χριστός, γνωρίζοντάς τον μόνον κατά σάρκα. Όταν όμως είχε αξιωθεί κανείς να λάβει την πρώτη μύηση και το «μυστικό όν της καρδιάς» είχε γεννηθεί μέσα του, τότε ο νεόφυτος δεν θα έπρεπε να θεωρεί τον Χριστό σαν εξωτερικό προς αυτόν. Είχε να προσπελάσει μίαν ατραπό άλλη, πολύ πιο δύσβατη και να γίνει αυτός ο ίδιος Χριστός. Είχε να μοιρασθεί και να αναπαραγάγει μέσα του τη ζωή του Χριστού, γι αυτό και εδηλωνόταν με τη συμβολική έκφραση «ο Πάσχω Χριστός».

Η ζωή επομένως κάθε μεμνημένου είναι χαραγμένη στους κύριους σταθμούς της επάνω στη βιογραφία του Ιστορικού Χριστού. Και η ζωή αυτή ανοίγεται, όπως είπαμε, με τη γέννηση του Χριστού μέσα στην ανθρώπινη φάτνη. Είναι η δεύτερα γέννησις του ανθρώπου, η γέννησις στη Βασιλεία και το Κράτος του Θεού, που την υποδέχονται χαρμόσυνα οι ουράνιες στρατιές. Όταν το παιδίον Χριστός είχε γεννηθεί (1η μύησις), τότε ο υποψήφιος είχε να προχωρήσει προς τη μυστική βάπτισμα (2α μύησις), με την άνδρωση του Χριστού μέσα του και τον φωτισμό, φθάνοντας στο μέτρο του τελείου αναστήματος του Χριστού «Εις μέτρον ηλικίας του πληρώματος του Χριστού». Και στη συνέχεια «να συμπληρώσει στη σάρκα του εκείνο που λείπει από τα παθήματα του Χριστού», να υποστεί δηλ. τη συμβολική σταύρωση και τον θάνατο του Χριστού, και να φθάσει τέλος προς την Ανάσταση, την ένωση με τον θριαμβεύοντα, νικητή του θανάτου Χριστό: «Εσταυρώθηκα με τον Χριστό και ζω. Δεν ζω εγώ, αλλά ο Χριστός που είναι μέσα μου». Αυτή η Ανάστασις (4η μύησις) και η νίκη κατά του θανάτου, που ανήκε μόνον στους «τελείους» ήταν «το βραβείο της επουράνιας

κλήσεως» προς το οποίο έσπευδε ο μεγάλος Απόστολος, και για το οποίο εξόρκιζε τους μαθητές του να τον μιμηθούν: «Τέκνα μου αγαπητά, για τα οποία αισθάνομαι τις ωδίνες του τοκετού, έως ότου μορφωθεί ο Χριστός μέσα σας». Η μητρική αυτή πορεία τελείωνε με την Ανάληψη (δη μύηση) που ακολουθούσε την Ανάσταση και οδηγούσε στην ένωση του Υιού με τον Πατέρα: «Κανείς δεν πηγαίνει προς τον Πατέρα παρά μόνον δι' εμού» είχε δηλώσει ο Ιησούς. Μπορούμε να συμπεράνουμε μέσα από τα λόγια του Παύλου ότι η διδασκαλία της πρώτης Εκκλησίας, δεν μιλούσε για τη σωτηρία του ανθρώπου από έναν εξωτερικό Σωτήρα-Χριστό, αλλά για τον δοξασμό και τη θέωση κάθε ανθρώπου από τον δικό του εσωτερικό Χριστό.

Οι αναφορές του Παύλου ως προς το μέγα αυτό μυστήριο, όπως το αποκαλεί, είναι άφθονες, και αποτελούν τη συνέχιση, θα λέγαμε, μέσα στη Χριστιανική Εκκλησία, της ίδιας εκείνης διδασκαλίας που αποκαλυπτόταν μέσα στις μυστηριακές σχολές όλων των εποχών. Στην ελληνική θρησκευτική παράδοση η γέννηση του «Χριστικού» στοιχείου μέσα στον ανθρώπινο πνεύμα, θα πρέπει να αντιστοιχεί προς τη γέννηση του στοιχείου εκείνου που είχε ονομασθεί «Απόλλων» και εσήμαινε τον ίδιο πνευματικό φωτισμό, με το άνοιγμα της ανθρώπινης συνείδησης προς το φως της θείας ζωής, που εκπροσωπούσε ο μεγάλος Θεός. Κατά τον Πλάτωνα¹ το όνομα «Α-πόλλων» ετυμολογείται από το στερητικό «Α» και τα «πολλά». Γιατί με την αφύπνιση της πνευματικής αυτής ιδιότητας, εξαφανίζονται τα «πολλά», η απατηλή δηλ. αντίληψις της πολλαπλότητας και της χωριστικότητας διαλύεται και η θεία ζωή προβάλλει στην αδιαίρετη ενότητά της. Η ίδια αυτή ερμηνεία αποδίδεται και στο αντίστοιχο στοιχείο «Buddhi» της ινδικής παράδοσης («Αγάπη-Φωτισμός-Μακαριότητας»), με τη γέννηση του οποίου η ανθρώπινη συνείδησις αφυπνίζεται σε μία κατάσταση ασύλληπτης ευδαιμονίας μέσα στην ενότητα της θείας Αγάπης και το φως της θείας Σοφίας.

Είπαμε ότι κάθε άνθρωπος είναι ένας δυνάμει Χριστός στην παρούσα εξελικτική φάση του. Και μπορεί να αρχίσει να προσανατολίζεται προς την ανάπτυξη αυτή του Χριστού μέσα του βαδίζοντας εδώ και τώρα, σ' αυτή τη μικρή επίγεια ζωή, επάνω στα βήματα του ιστορικού Χριστού, κάθε Χριστού. Να προετοιμάσει έτσι τη μυστική φάτνη, όπου θα γεννηθεί το «θείον βρέφος» και στη συνέχεια να τοποθετηθεί ο ίδιος κάτω από τη σκιά της θυσίας και του Σταυρού.

Μέσα στη διδασκαλία των Μυστηριακών Οργανώσεων τα ηθι-

κά και πνευματικά προσόντα, που είχε να αναπτύξει ο υποψήφιος, για να γίνει ένας «Υιός» –σύμφωνα με τον χριστιανικό συμβολισμό– περιγράφονται λεπτομερειακά, και είναι παντού τα ίδια σε όλες τις παραδόσεις. Θα μπορούσαν ωστόσο να επικεντρωθούν στην πρωταρχική και θεμελιώδη εκείνη ιδιότητα, που έχει ονομασθεί «Διάκρισις» (Viveka) και αφορά το μεγάλο ζύνημα του Εγώ στη ζωή της θείας πραγματικότητας. Η διάκρισις του υλικού από το πνευματικό, του απατηλού από το αληθινό, του πρόσκαιρου από το αιώνιο, και η σταθερή επιλογή του τελευταίου, θα σημάνει αργά ή γρήγορα τη μεγάλη στροφή, που θα οδηγήσει τον υποψήφιο επάνω στο δρόμο του Χριστού. «Τα ορατά είναι πρόσκαιρα –δηλώνει ο Παύλος– σε αντίθεση προς τα αόρατα, που είναι αιώνια», προτρέποντας να μην εμπιστεύεται κανείς τις υλικές αισθήσεις και να «βαδίζει με την πίστη», αντί με την «όραση», που είναι απατηλή. Η διάκρισις αυτή δέν σημαδεύεται, βέβαια, με την απομάκρυνση από τη φυσική ζωή, ή την απάρνησή της, αλλά από τη στάση απέναντι σ' αυτήν και τον κόσμο. Το να εκτελεί κανείς δηλαδή καθετί όχι για το προσωπικό ή το υλικό όφελός του, αλλά για το γενικό όφελος και την εξυπηρέτηση του θείου Σχεδίου. Όποιο κι αν είναι το είδος της ατομικής ζωής, όποιο κι αν είναι το περιβάλλον, η θυσία είναι δυνατή, φθάνοντας τέλος να γίνει ένα σύμβολο προσφοράς, χαράς και θείας ευδαιμονίας.

Η θεία ζωή, η ζωή του Λόγου-Χριστού πάλλει απ' έξω, οι κραδασμοί της χτυπούν ακατάπαυστα την πόρτα μας, μας καλούν να ανοιχθούμε προς αυτήν, να ρίξουμε γέφυρα-γραμμή ενωτική και να γίνουμε δεκτικοί στο να λάβουμε από τη «χάρη» της. Αυτή άλλωστε είναι η πραγματική θεία Κοινωνία, η μετάληψις από το σώμα και το αίμα του Χριστού. Ένας συμβολισμός ταυτόσημος σε όλες τις πριν από τον Χριστιανισμό θρησκευτικές παραδόσεις, όπως στον Μιθραϊσμό,⁶ τον Ορφισμό και τα Διονυσιακά Μυστήρια με τη μετάληψη από τη σάρκα και το αίμα του Διονυσιακού Ταύρου, από τη ζωή δηλ. του Διονύσου. Είναι ο μυστικός «άρτος» –ή σίτος– και ο μυστικός «οίνος» –ή βότρυς– που θα θρέψουν το σώμα εκείνο, απ' όπου θα γεννηθεί ο Χριστός μέσα μας. Το σώμα αυτό μνημονεύεται από τον Παύλο με τα πολύ γνωστά, βαρυσήματα λόγια του: «Έχουμε οικοδόμημα από τον Θεό, κατοικία αιώνια, αχειροποίητη στον ουρανό, και γι' αυτό στενάζουμε, ποθώντας να ενδυθούμε το ουράνιο αυτό οικητήριό μας...». Πρόκειται για το ένδοξο σώμα του Χριστού, το σώμα της Αναστάσεως. Είναι «αχειροποίητο» λέγει ο Παύλος, γνώστης των εσωτερικών αληθειών. Δεν έχει δηλ. δομηθεί από χέρια ανθρώπινα, από τη δράση

του Εγώ στους κατώτερους υλικούς φορείς του, από τις εμπειρίες και τα καρμικά υλικά, τα συσσωρευμένα από τη συνείδηση κατά τη διαδρομή της μακρυσ αποδημίας της. Είναι σώμα που ανήκει αποκλειστικά στη ζωή του Χριστού, του μεμνημένου. Έχει κατασκευασθεί από τη θεία ζωή και δεν παύει να μεγαλώνεται, για να φθάσει στο απόγειό του κατά την ώρα της Αναστάσεως.

Ο Χριστός ανήκει στην πρώτη συγκομιδή –λέγει ο Παύλος– αποτελεί γι' αυτό το Υπόδειγμα, που κάθε υιός του ανθρώπου καλείται να αναπαραγάγει μέσα του, προκειμένου να γίνει ο ίδιος ένας Υιός Θεού. Οι μεγάλοι μεμνημένοι, οι τετελεσμένοι όλων των εποχών, εθεωρούντο σαν οι απαρχές, οι πρώιμοι καρποί της γήινης καρποφορίας και το εχέγγυο για την ανθρωπότητα της μελλοντικής τελειότητάς της. Κάθε ζωή επομένως, που προσανατολίζεται προς την κατεύθυνση αυτή, προετοιμάζει μέσα της τη γέννηση του δικού της Χριστού. **Και όταν ο Χριστός αυτός γεννηθεί δεν γίνεται ποτέ να πεθάνει.** Αργά ή γρήγορα, μέσα από τον καθημερινό αγώνα, μέσα από περιόδους αδυναμίας και στασιμότητας, μέσα από τις επιθέσεις του σκότους και τη δοκιμασία του Σταυρού, η τελική νίκη θα κερδηθεί. Για να μπορεί να λέγει τότε κανείς μαζί με τόν Παύλο: «Τον αγώνα τον καλόν αγωνίστηκα, την οδόν ετερμάτισα, την πίστιν ετήρησα. Δεν μου απομένει τώρα παρά ο στέφανος της δικαιοσύνης, που θα μου αποδώσει ο Κύριος κατ' εκείνη την ημέρα».

Με κάθε τέτοιο Χριστό που υψώνεται μέσα από τον άνθρωπο, η ανθρωπότητα όλη υψώνεται κατά ένα βαθμό, και με τη ζώσα δύναμή του, με το φως της σοφίας του, το σκότος της άγνοιας λιγοστεύει πάνω στη γη.

«Η πλάσις όλη περιμένει με λαχτάρα την αποκάλυψη των Υιών του Θεού... Στενάζει κι αυτή και συμπάσχει μαζί με μας, που έχουμε την απαρχή του πνεύματος και περιμένουμε τη θεία Υιοθεσία».

4. Σύμφωνα με τις αγγελίες των Προφητών.

5. Κρατύλος

6. «Αυτός που δεν θα φάγει το σώμα μου και δεν θα πιει το αίμα μου, έτσι ώστε να ταιτιστεί μαζί μου, δεν θα μπορέσει να λάβει τη λύτρωση».

7. Προς Κορινθίους Β'.

Ο ΑΣΚΗΤΗΣ

Μια φορά, ήταν ένας ασκητής που χρόνια και χρόνια μάχονταν να δει το Θεό και δεν μπορούσε: ένα πράγμα ορθώνονταν μπροστά του και τον εμπόδιζε: έκλαιγε, φώναζε ο δύστυχος, παρακαλούσε, τίποτα! Τί 'ταν αυτό που τον εμπόδιζε να δει το Θεό; δεν μπορούσε να καταλάβει. Ένα πρωί πετάχτηκε από τον ύπνο χαρούμενος βρήκε! Ήταν ένα μικρό ξαμπλιαστό* σταμνάκι που 'χε κρατήσει απ' όλο του το βιός και το αγαπούσε πολύ: το άρπαξε, τού 'δωσε μιά, τό 'καμε χίλια κομμάτια: και τότε σήκωσε τα μάτια και είδε, για πρώτη φορά, το Θεό.

Ν. ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ (Ο φτωχούλης του Θεού)

* Ξαμπλιαστό: σκαλισμένο.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Συμφωνούμε για το μήνυμα που περιέχει, ότι δεν πρέπει να δενόμαστε με υλικά πράγματα, αλλά ο ασκητισμός δεν είναι τρόπος πνευματικής τελείωσης.

ΟΤΑΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

Μυρσίνη, σ' αγαπάμε...

Το χαμόγελο της Μυρσίνης ήταν ο ήλιος της δικής του ζωής. Αγωνίσθηκε, παρά τον πόνο, να μείνει στη ζωή, κι ας ήταν μαρτύριο, για να προστατεύει την κόρη του Μυρσίνη και την αγαπημένη γυναίκα του, την Βασιλική. Για την Μυρσίνη, το θαυμάσιο αυτό δωδεκάχρονο κορίτσι που πάει πρώτη Γυμνασίου, που είναι άριστη μαθήτρια, που αγαπάει τη μουσική, τα ζώα, που αγαπάει όλο τον κόσμο, πώς να της εξηγήσεις, πώς να γλυκάνεις τον πόνο, της απουσίας της οριστικής του πατέρα της, του καλού συναδέλφου Ανδρέα Τζουράκη, που τη λάτρευε και τον λάτρευε... Για την Μυρσίνη και τις επιδόσεις της, τους σπουδαίους βαθμούς στο σχολείο, μας έλεγε, και μοιραζόταν μαζί μας την περηφάνεια του. Το μόνο που μπορούμε να κάνουμε για ν' απαλύνουμε τον πόνο της Μυρσίνης και να μείνουμε πιστοί στην τελευταία του επιθυμία, είναι «να φροντίζουμε τη Μυρσίνη, τις σπουδές της, την πρόοδό της». Απόφαση ζωής, στη θέση του πατέρα που, στα 39 του χρόνια, λύγισε από τη σκληρή αρρώστια κι έφυγε στέκονται τώρα οι εργαζόμενοι της «Καθημερινής». Στη δική μας οικογένεια ανή-

κει η Μυρσίνη. Εμείς θα χαιρόμαστε και θα καμαρώνουμε για τις προόδους της...

Μυρσίνη, σ' αγαπάμε. Και είναι το μόνο που μπορούμε να κάνουμε για σένα – να σταθούμε στη θέση του πατέρα σου, εμείς οι εργαζόμενοι της «Καθημερινής». Τα λόγια χάνονται και ξεχνιούνται, τα γραπτά μένουν. Και αυτή είναι μία απόφαση διαρκείας, που πήραμε από κοινού και μας δεσμεύει με τα δεσμά της αγάπης, για τη γλυκιά, την δική μας Μυρσίνη Τζουράκη...

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» 3/4/94

Η ΑΓΑΠΗ

ΣΠΥΡΟΥ ΝΑΓΟΥ

«Ἐφ' ὅσον δὲν φιλεῖ ὁ ἄνθρωπος τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ καθόλου αὐτοῦ συναντήσῃ εἰς τὸν ἀτέρμονα αὐτοῦ βίον» ἐφώνει ὁ Θεὸς Ὁρφεύς. «ὁ Ἄδης θά καταπίνῃ τὸν ἄνθρωπον καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ πλανωμένη ἐν τῷ σκότει εἰς δοκιμασίαν θλίψεως καὶ ὀδύνης θά φέρεται».

«Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους», ἐφώνει ὁ υἱὸς τοῦ φωτός τῆς Ἰουδαίας.

«Τό διαχωρίζον τὸν ἄνθρωπον τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὑπαγορευθῶν αὐτῷ πάθη, εἶναι ἡ πρώτη πράξις ἀνταρσίας τοῦ πνεύματος ἀπὸ τοὺς νόμους τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Φύσεως» ἐλάλει ὁ Πυθαγόρας.

«Ὅταν δὲν ὑπάρχει μεταξύ τῶν ἀποτελούντων τὰς κοινωνίας τῆς Γῆς καθολικὴ ἀγάπη, κλῆρος αὐτῶν εἶναι ἡ συνεχῆς περιπλάνησις» ἔλεγεν ἱεροφάντης τῶν μυστηρίων τῆς Ἐλευσίνας.

Τό πᾶν εἶναι ἀγάπη, τό διέπει ἡ ἀγάπη καὶ τότε μόνον ὁ ἄνθρωπος θά ἐναρμονισθῇ πρὸς τό Πᾶν, ὅταν μεταμορφωθῇ εἰς ἀγάπην, ὅταν ἀγάπη θά ἐκδηλώσῃ πρὸς πάντα ἄνθρωπον.

Πυθία "Ελλησι χάρειν

Γνώτε, ὦ Ἕλληνες,
καὶ εἶπετε τοῖς Ἔθνεσι
ὅτι χαμαὶ μὲν ἑρρίφασι Δαιδάλου αὐλὰν
οἱ τὰ φαιὰ φοροῦντες στυγεροί,
ἀλλὰ Φοῖβος ἔχει καλύβας
ἐν τοῖς ἄλσεσι Παρνασοῦ,
τοῖς δρυμοῖς Ἀρκαδίας, Μακεδονίας τε
καὶ Ἑσῶ Ἀσίας,
καὶ μάντις δάφνας καὶ δάφνῶνας,
παγὰς δὲ ἀείποτε Λαλεούσας·
οὐκ ἀπέσβετό ποτε ὕδωρ ζῶν
ἀειρρώων κρηνῶν.

Β. Π. ΓΟΥΣΙΟΣ

8 ΤΡΟΠΟΙ

να εἶσαι ωφέλιμος
ΣΤΗ ΣΤΟΑ ΣΟΥ

1.-Νὰ εἶσαι παρὼν σέ ὅλες, εἰ δυνατόν, τίς συνεδριάσεις, μέ τὴν ἐπιθυμία νὰ μεταφέρεις χαρὰ καὶ ἀρμονία στοὺς ἀδελφούς σου.

2.-Νὰ προσέρχεσαι νωρίς, ὥστε νὰ σοῦ μένει καιρὸς ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων μέ τὰ ἄλλα μέλη καὶ ἔτσι νὰ δυναμώνεις τὴν ἀτμόσφαιρα τῆς ἀδελφότητος.

3.-Ἐάν ἐμποδισθῆς νὰ παρευρεθῆς, γιὰ λόγους ὑγείας ἢ ἄλλους ἀνυπέρβλητους, τότε ἐνώσου μέ τὰ ἄλλα μέλη διὰ τῆς σκέψεως.

4.-Ἐπισκεπτόμενος μιὰ στοά, ἔχε πάντοτε ὑπ' ὄψιν σου ὅτι εἶναι ἓνα ἐνιαῖο σύνολον, ἓνα σῶμα ἀποτελούμενον ἀπὸ τὰ ἄτομα, καὶ ὅτι συ εἶσαι ἓνα κύτταρο αὐτοῦ τοῦ ἐνιαίου σώματος, ἓνα κύτταρο εἰρήνης καὶ εὐτυχίας.

5.-Ν' αποδέχεσαι κάθε καθήκον ανατιθέμενον από την στοά, ἄν ἔχεις ἄρκετό καιρό νά τό ἐκπληρώσεις δεόντως.

6.-Συνομιλῶντας γιά μέλη ἄλλης στοᾶς, πρόβαλλε πάντοτε τά προτερήματά των καί οὐδέποτε τά ἐλαττώματα.

7.-Νιώθε τήν στοά σου σάν ἓνα κλαδί μεγάλου δένδρου, πού τοῦ δίνει μεγαλειό τό σύνολο τῶν κλαδιῶν, πού τό ζωογονεῖ ὁ ἴδιος χυμός, ἡ ἴδια πνευματική δύναμις.

8.-Γνώριζε ὅτι καμμία συνεδρίασις δέν εἶναι στερημένη πνευματικῆς σημασίας. Ἡ ψυχική ἐπικοινωνία εἶναι εὐεργετική καί ἐξυπηρετική τοῦ ἔργου τῆς θείας σοφίας.

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΣΥΝΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΑΣ

«Ο ξένος εἶναι Θεός», λέει μιά παμπάλαιη ἰνδική παροιμία, τῆν ὁποία σέβονται παντού, καί σε ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου.

Ἡ Αυτοβιογραφία ἐνός Γιόγκι, σελ. 196

Ἀλλά καί ὁ Ὅμηρος 800 περίπου χρόνια πρὸ Χριστοῦ, μας δίνει τὸ ἴδιο μήνυμα:

Ὁ ξένος καί ὁ ἰκέτης εἶναι σαν ἀδελφός στον ἄνθρωπο. (Ὀδύσσεια Θ, 546).

(Ἐντὶ κασιγνήτου ξεινός θ' ἰκέτης τε τέτοκται).

Η ΜΟΝΙΜΗ ΕΥΤΥΧΙΑ

- Ὁ σημερινός ἄνθρωπος ἀρχίζει νὰ κατανοεῖ ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ βρεῖ τὴ μόνιμη ευτυχία, ἐπιδιώκοντας τὶς ἡδονές, τὶς τιμές, τὸν πλοῦτο, ἀλλὰ με τὸ ν' ἀφοσιωθεῖ στὴν ἐξυπηρέτηση τῶν ἄλλων, ζητώντας νὰ βοηθήσει τοὺς δυστυχισμένους, νὰ διδάξει τοὺς ἀμαθεῖς, νὰ ἀπελευθερώσει τοὺς τυραννισμένους, νὰ ἀνακουφίσει τοὺς πόνους ἐκεῖνων πού υποφέρουν.

Α. Μπέζαντ (Πρὸς τὴν Μύησιν)

Ἐχε θάρρος· ὅταν λέγεις τὴν ἀλήθεια, δε θα κάνεις ποτέ λάθος.

ΣΟΦΟΚΛΗ (Ἀπόσπασμα 526, Nauck)

(Θάρσει· λέγων τ' ἀληθές οὐ σφαλεῖ ποτέ).

ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΑΙ ΜΥΣΤΗΡΙΑΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

*Ἀπό τό ἔργον τοῦ διασήμου μυστηριολόγου τοῦ 18ου αἰῶ-
νος P. Christian: «Τά Μυστήρια τῶν Πυραμίδων».*

- * Μέμνησο, υἱέ τῆς Γ᾽ἡς, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει, ὡς ὁ Θεός, νά δρᾷ ἀενάως. Μηδέν βούλεσθαι, μηδέν πράττειν εἶναι ἐπίσης ὀλέθριον ὡς τό βούλεσθαι ἢ πράττειν τό κακόν.
- * Μέμνησο ὅτι διά νά δύναται τις, δέον νά θέλῃ· διά νά θέλῃ πρέπει νά τολμᾷ· ἵνα ἐπιτυχῶς τολμᾷ, πρέπει νά γνωρίζῃ νά σιγᾷ μέχρι τῆς στιγμῆς τῆς δράσεως.
- * Μέμνησο ὅτι ἡ ἀφοσίωσις εἶναι νόμος θεῖος, τόν ὅποιον οὐδεὶς θ' ἀποφύγῃ· ἀλλά μή ἀνάμενε παρά ἀχαριστία ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων.
- * Μέμνησο ὅτι ἡ διάλυσις τοῦ ὑλικοῦ σου ὀργανισμοῦ θά γίνῃ θᾶπτον ἢ βράδυν ὡς τό ἀναμένης. Ἄλλά μή φοβοῦ ταύτην, διότι ὁ θάνατος δέν εἶναι παρά ἡ ἀναγέννησις εἰς ἄλλην ζωήν. Ἡ γῆ ἐπαναρροφᾷ ἀπαύστως πᾶν ὅ,τι ἐκ τοῦ κόλπου τῆς ἐξεληθόν, δέν ἐπνευματοποιήθη.
- * Μέμνησο ὅτι πᾶσα ἀτυχῆ δοκιμασίαν πρέπει νά τήν ἀποδεχθῆς μέ ἐγκαρτέρησιν, διότι αὕτη μᾶς ἐτέθη ὑπό τῆς ὑπερτάτης Βουλῆσεως τοῦ Παντοδυνάμου. Τό τέρμα τῆς θά σημάνῃ πρόοδον συντελεσθεῖσαν.
- * Μέμνησο ὅτι πᾶσα εὐτυχία εἶναι ἄστατος, ἀκόμη καί αὕτη ποῦ φαίνεται ἡ μάλλον σταθερά. Ἡ ἀνύψωσις τῆς ψυχῆς εἶναι ὁ καρπός τόν ὅποιον δέον νά ἐξαγάγῃ αὕτη ἐκ τῶν ἀλληλοδιαδόχων δοκιμασιῶν τῆς. Ἐλπιζε ἐν τῇ ὀδύνῃ, ἀλλά δυσπίστει ἐν τῇ εὐημερία. Μάθε νά γρηγορῆς διότι κατά τήν στιγμὴν τήν ὅποιαν ἀγνοεῖς, πιθανόν νά στραφῇ ὁ τροχός τῆς Τύχης σου.
- * Μέμνησο υἱέ τῆς Γ᾽ἡς, ὅτι τό κράτος τοῦ Κόσμου ἀνήκει εἰς τό κράτος τοῦ Φωτός καί ὅτι τό κράτος τοῦ Φωτός εἶναι ὁ θρόνος τόν ὅποιον ὁ Θεός προώρισε διά τήν ἁγιασθεῖσαν βούλησιν.

Παρουσίαση τοῦ θέματος ἀπό τὸν Ἰωάννη Βασιλῆ στόν «Ἰλιό» μέ τίτλο:

« Ἡ σφίγξ ἔπαυσε νά σιγᾶ...». Μάρτιος 1957. Ἐγινε ἀνθολόγησι ἀποσπασμάτων. Διατηρήσαμε τή γλώσσα τοῦ κειμένου.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Κ. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗ

Ἀπό τό περιοδικό Ἐπιθεώρησις Ἑσωτερισμοῦ ἔτους 1962 τοῦ ἀειμνήστου Πέτρου Γκράβιγγερ, μεταφέρω κείμενον μέ τόν τίτλον « Ἀναζητήσωμεν τόν ἄνθρωπον».

Μέ ὀλίγας ἐξαιρέσεις ὁ ἄνθρωπος ἀπορροφᾶται ἀπό τήν συμπεριφοράν τῆς γύρω του κοινωνίας, μέ ἀποτελέσμα νά χάνει τήν ἱκανότητα ὥστε νά κατευθύνει ὁ ἴδιος τόν ἑαυτόν του. Μιμεῖται τίς πράξεις, τίς σκέψεις καί τά συναισθήματα τῶν συνανθρώπων του, οἱ ὁποῖοι ἀσχολοῦνται μέ τήν ἐφημερότητα τῆς ὕλης. Κατ' αὐτόν τόν τρόπον ἀπορροφᾶται ὀλοκληρωτικά ἀπό τās καθημερινάς ἀπασχολήσεις, ὥστε νά καθίσταται παθητικός καί ἀνίκανος, ἐνεργῶν ὑπό τό πρῖσμα τοῦ περιβάλλοντος μὴ δυνάμενος νά κατευθύνει τās ἀρχάς τῆς ἰδίας του ἀτομικότητας. Κατ' αὐτόν τόν τρόπον ὁ ἄνθρωπος ἐνεργεῖ μοιρολατρικά, ἐγκαταλείμενος εἰς τās συνηθείας τῆς καθημερινῆς ζωῆς ἔχων σάν μοναδικό σκοπό τήν ἐπιδίωξη τοῦ βίου του. Καθημερινῶς ὑποφέρει μήπως χάσει αὐτά πού ἀπέκτησε καί ἀγωνίζεται συνεχῶς νά ἱκανοποιήσει κάθε ἐπιθυμίαν του. Ποτέ δέν ἐνδιαφερόμεθα νά μάθωμεν ἐάν αἱ ἐπιθυμίες μας αὐταί εἶναι λογικαί καί ἐάν ἡ ἀπόκτησις τῶν ὑλικῶν καί μόνον ἀγαθῶν ἔχουν καλὰς ἢ κακὰς συνεπείας. Ἀδίστακτοι ἐγκαταλείπομεν τόν ἑαυτόν μας εἰς τās ἀπατηλότητας διὰ νά ἀποκτήσωμεν πλούτη, δόξαν, γοητεῖαν, ἐμφάνισιν κ.λ.π. καί ἂν ἀκόμη τὰ ἀποκτήσωμεν εἰς τήν δύσιν τοῦ βίου μας, ἀνακαλύπτομεν ὅτι δέν ἐγίναμεν εὐτυχέστεροι, διότι τήν εὐτυχίαν τήν ἀναζητοῦσαμεν εἰς τās ὑλικὰς ἐπιτυχίας, ἐκεῖ δηλαδή πού αὐτή δέν ὑπάρχει.

Ἵσως μερικοὶ ἐρωτήσουν: Τί τό κακόν ὑπάρχει εἰς τās ἀνωτέρω ἐπιδιώξεις, ἐφ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐλεύθερος εἰς τήν σκέψιν καί τό αἶσθημα νά ζη ὅπως θέλει; Ἡ ἀπάντησις εἶναι ἡ ἐξῆς: Θά εἶχατε δίκαιον, ἔχοντας ὑπ' ὄψιν μόνον τήν ἐξωτερικὴν πλευράν τοῦ ζητήματος, τήν φαινομενικότητα ἢ ὅποια καί ἐξαπατᾶ. Ἐάν ὁμως ἐξετάσωμε βαθύτερα τό ζήτημα, θά ἴδωμεν ὅτι ἡ δόξα καί τὰ πλούτη δέν προσφέρουν τίποτε τό πραγματικόν εἰς τόν ἄνθρωπον, παρά μόνον νά αὐξάνει τόν ἐγωϊσμόν του καί νά πράττει ἀσκόπους ἐνεργείας ὥστε νά φαίνεται ὅ,τι ἀκριβῶς δέν εἶναι. Ὁ

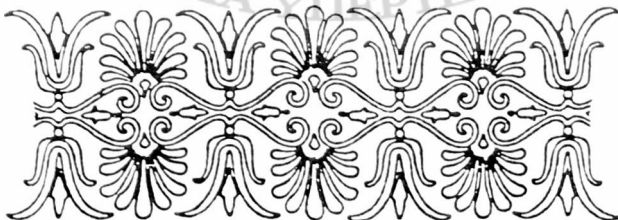

ἄνθρωπος παρενόησε τό Καλόν καί ἐταύτισε τήν ἱκανοποίησίν του μέ τήν ἀκόρεστον ἀπόκτησιν ὑλικῶν ἀγαθῶν, μέ ἀποτέλεσμα νά ἀποχωρίζεται ἀπό τούς συνανθρώπους του καί νά κάμει σ' αὐτούς ὅ,τι δέν θά ἤθελε νά κάνουν αὐτοί πρὸς τόν ἴδιον.

Μέ τέτοια ἰδανικά ὁ ἄνθρωπος κατέρχεται εἰς τήν πρωτόγονον κατάστασιν τῆς ἀγριότητος, ἡ δικαιοσύνη ὑποτάσσεται εἰς τήν βίαν καί τόν νόμον τοῦ ἰσχυροτέρου, τήν κατάστασιν δηλαδή πού βλέπωμεν σήμερον. Φυσικά, δικαίωμα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ ἀπόκτησις ἐφήμερων ἀγαθῶν ἀλλά τά μέσα τά ὅποια μετέρχεται ζημιώνουν τόν ἴδιον καί τούς συνανθρώπους του. Κατά ποίαν λογικήν διατίνεται ὁ ἄνθρωπος ὅτι εἶναι τό τελειότερον τῶν ὄντων τῆς δημιουργίας, ὅταν δέν εἶναι Κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του, ἀλλά δοῦλος τῆς ὕλης καί τῶν ἀτελειῶν τῆς, καθ' ὅλην τήν διάρκειαν τῆς ζωῆς του;

Ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι μόνον στόμαχος, ἀλλά καί ψυχή καί δianoia καί ἀπό τήν ἴδια τήν φύσιν διδάσκεται ὅτι πρὶν χρησιμοποίησει ὀτιδήποτε, πρέπει νά τό ἐλέγξει διὰ τῆς διανοίας, ἄλλως πιθανόν ἡ ἐνέργεια ἄνευ σκέψεως, νά εἶναι ἐπιβλαβῆς διὰ τόν ἴδιον. Ὁ βίος δέν εἶναι πάλη καί ἐναντιότης μετὰ τῶν συνανθρώπων διὰ τό ἀτομικό συμφέρον. Ὁ βίος εἶναι ἰσορροπία δυνάμεων καί ἔνωσις τῶν ἀτόμων μέ τό σύνολον τῆς κοινωνίας. Μόνον ἡ ἔνωσις παρέχει τό κυρίως ζῆν, ἐνῶ ἡ ἐναντιότης τήν νόσον, τήν διαίρεσιν καί τόν θάνατον.

Μόνον ἀπό τόν ἐσῶτερον ἑαυτόν μας δυνάμεθα νά γνωρίσωμεν τό πραγματικόν περιεχόμενον τῆς ζωῆς καί τήν ὑψηλὴν θέσιν πού κατέχει ὁ ἄνθρωπος ἀπό τήν ὑψηλὴν καταγωγὴν του. Ἄς ἀναζητήσωμεν λοιπόν τόν θεῖον ἄνθρωπον ἐντός μας, ὁ ὁποῖος εἶναι τό πρότυπον τῆς ἰσχύος ὅλων τῶν κοσμικῶν δυνάμεων τῆς Δημιουργίας.

ΣΟΦΟΙ ΛΟΓΟΙ

- Δός μου τον άνθρωπο που δεν είναι δούλος στα πάθη του, και θα τονβάλω στα βάθη της καρδιάς μου.
Σαίξπηρ (Αμλετ)
- Χίλια λόγια δεν αξίζουν, όσο μία πράξη.
Ερ. Ίψεν (Μπράντ)
- Πίσω από τη νύχτα, πίσω από το θάνατο, βλέπω την αυγή που χαράζει.
Ερ. Ίψεν (Μπράντ)
- Μέσα στον άνθρωπο υπάρχει μέρος της θείας αρχής των πάντων, η οποία μπορεί να αυξομειώνεται ανάλογα με τη ζωή του. Για να αυξάνει, οφείλει ο άνθρωπος να χαλιναγωγεί τα πάθη του και να δυναμώνει την αγάπη του.
Α. Τολστόϊ (Η Θρησκεία μου)
- Η καλύτερευση της ανθρώπινης ζωής, μόνο με την εσωτερική ηθική τελειοποίηση είναι δυνατή.
Α. Τολστόϊ (Η Θρησκεία μου)
- Στον άλλο κόσμο είναι αδύνατη η υποκρισία. Εκεί οι ψυχές φαίνονται όπως πραγματικά είναι. Δείχνονται μοιραίως με τη μορφή και με το χρώμα της ουσίας τους. Σκοτεινές και απαίσιες αν είναι κακές. Ακτινοβόλες και ωραίες αν είναι αγαθές.
Εδ. Συρέ (Οι μεγάλοι Μύσται)
- Να προσδέχεσαι την επιτυχία και την αποτυχία με την ίδια ακριβώς γαλήνη, αν έκανες το καλύτερο που μπορούσες.
Α. Μπέζαντ (Θεοσοφ. Δελτίου Απρ. 1931)
- Δέν είναι οι λόγοι μας που επηρεάζουν τους ανθρώπους, αλλά η ζωή μας.
Α. Μπέζαντ (Θεοσοφ. Δελτίου Απρ. 1931)
- Πρέπει να κάνεις το καλό από αγάπη και όχι με την ελπίδα ανταμοιβής. Πρέπει να εργάζεσαι από αγάπη στην εργασία και όχι με την ελπίδα να ιδείς τα αποτελέσματα. Πρέπει να δώσεις τον εαυτό σου στην υπηρεσία του κόσμου, επειδή τον αγαπάς και δεν μπορείς να κάνεις διαφορετικά.
Κρισναμούρτι (Στα πόδια του Αιδασκάλου)
- Κανένας δεν κρίνεται από το τι πιστεύει, από τη φιλοσοφία του, αλλ' από το τι είναι, από τον τρόπο που φέρεται στους άλλους,

από τον τρόπο της φιλίας του, από τον τρόπο της διαγωγής του.

Κρισναμούρτι (Δελτίον Αστέρος, Αύγ. 1930)

- Όσο μεγαλύτερη είναι η εξωτερική επίδειξη, τόσο μεγαλύτερη είναι η εσωτερική φτώχεια.

Κρισναμούρτι (Στοχασμοί)

- Ούτε η μητέρα, ούτε ο πατήρ, ούτε ο αδελφός, ούτε ο υιός ή η θυγάτηρ ή οι οικείοι, συμπορεύονται στον θανάτο, αλλά τα αγαθά έργα του.

Αημ. Γαλανός (Ινδικά - Πρόδρομος)

- Μάθετε την επιστήμη και την αρετή δίχως να υπερηφανεύεσθε. Και δεν θα υπερηφανευθήτε αν αληθινά μάθετε την επιστήμη και την αρετή.

Αιον. Σολωμός (Λόγος προς φοιτητάς)

- Ο κάμων επίδειξιν της αρετής του δεν είναι ενάρτεος, διότι ελλείπει από αυτόν το ουσιώδες προτέρημα της μετριοφροσύνης, αντί της οποίας υπεισέρχεται η υπερηφάνεια.

Η. Γιωτόπουλος (Η Μεταφυσική)

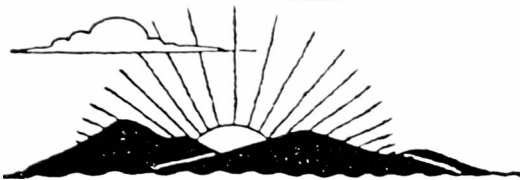
- Ευθύνεται ο άνθρωπος όχι μόνον διά το κακόν το οποίον διέπραξεν, αλλά και διά το καλόν το οποίον δεν έπραξεν, ενώ ηδύνατο να το πράξει.

Η. Γιωτόπουλος (Η Μεταφυσική)

- Η γνώση και η ομορφιά πρέπει να συζούν. Συζούν στον Παρθενώνα και στο Ναό του Ολυμπίου Διός.

Η. Κανελλόπουλος (Πέντε Αθηναϊκοί διάλογοι)

Από τό βιβλίο του αείμνηστου Κ. Μελισσαροπούλου, Μήτις, το βιβλίο της σοφίας.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Το νέον Δ.Σ. της Θεοσοφικής Εταιρείας το οποίο προέκυψε εκ της Γεν. Συνλεύσεως της 18-3-94 καταρτίσθη εις σώμα ως εξής:

Γεν. Γραμματεὺς (Προέδρος):	ΑΝΤΖΑΚΑΣ ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ
Προσθ. Γεν. Γραμμ. (Αντιπρ.):	ΚΑΜΑΡΩΤΙΑΚΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦ.
Γραμματεὺς Ἐσωτεριζοῦ:	ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΑ
Γραμματεὺς Ἐξωτεριζοῦ:	ΣΙΒΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
Ταμίς:	ΚΙΜΟΣ ΗΛΙΑΣ
Ἐφορὸς Βιβλιοθηκῆς:	ΚΩΣΤΟΒΑΣΙΛΗ ΛΣΗΛΑ
Συντακτικὴ Επιτροπὴ ΙΑΙΣΟΥ:	ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΠΑΣΛΙΩΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
Υπεύθυνος Δημ. Σχέσεων Θ.Ε.:	ΚΑΦΕΤΖΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΔ.

ΘΕΡΜΗ ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Σᾶς παρακαλοῦμε θερμά, ἀποστείλατε τή συνδρομή σας. Ἡ καθυστέρηση, μᾶς δημιουργεῖ σοβαρά προβλήματα.

Δ Ω Ρ Ε Α

Ο κ. Ιωάννης Δομένικος προσέφερε στην Θεοσοφική Εταιρεία ὄρχ. 100.000 δια το ηθικοφιλοσοφικό και ανθρωπιστικό ἔργο της.

Ευχαριστοῦμε θερμά

Ο ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΕΩΣ

ΠΩΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΚΑΙ ΤΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΕΧΕΙ ΓΙΑ ΜΑΣ

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

«Εκείνου που γεννιέται είναι βέβαιος ο θάνατος, καθώς και εκείνου που πεθαίνει, η γέννηση». Έτσι γράφει η Μπαγκαβάντ-Γκίτά, το ιερό βιβλίο των Βραχμάνων. Και συνεχίζει: «Όπως ο άνθρωπος πετάει τα παλιά του ρούχα για να φορέσει άλλα καινούργια, έτσι και η ψυχή εγκαταλείπει τα παλιά σώματα, για να πάρει άλλα νεώτερα».

Αυτά λέγει η αρχαιότατη σοφία της Ανατολής. Και τώρα, ας έλθωμε στο θέμα μας.

Το πρόβλημα του θανάτου ταλανίζει το ανθρώπινο γένος. Αδυσώπητος καταλυτής της ανθρώπινης ευτυχίας, ο θάνατος παραμονεύει τον άνθρωπο, από τη στιγμή της γεννήσεώς του, σε κάθε του βήμα. Και είναι ο άνθρωπος μικρός και αδύναμος μπροστά στην ακατάλυτη παντοδυναμία του θανάτου, στέκει κατάπληκτος και φοβισμένος μπροστά στο αβυσσαλέο μυστήριο.

Στον φόβο του θανάτου, στον φόβο της ολικής και οριστικής εκμηδενίσεως, ο Αποκρυφισμός αντιτάσσει την παρήγορη άποψη της Μετενσαρκώσεως, την άποψη των διαδοχικών επιβιώσεων, των διαδοχικών ενσαρκώσεων επάνω στη γη.

Θα επιχειρήσωμε να αναπτύξωμε τον τρόπο λειτουργίας του Νόμου της Μετενσαρκώσεως. Καθένας είναι ελεύθερος να δεχθή, ή να απορρίψη τη Μετενσάρκωση, όπως και κάθε άλλη άποψη. Η ελευθερία της σκέψεως πρέπει να είναι πάντοτε απεριόριστη.

Κατά τον Αποκρυφισμό, κάθε άνθρωπος αποτελείται από τó υλικό του σώμα, με το οποίο δρα στον φυσικό κόσμο, από το αστρικό ή θυμικό του σώμα, με το οποίο συναισθάνεται και επιθυμεί, και από το νοητικό του σώμα, με το οποίο διανοείται. Τα τρία αυτά στοιχεία αποτελούν την θνητή προσωπικότητα του ανθρώπου, με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της, την εξωτερική της μορφή, τον συναισθηματικό της κόσμο και τη νοοτροπία της. Πίσω όμως από την προσωπικότητα, υπάρχει η αθάνατη ψυχή, το ανώτερο Εγώ, η αθάνατη ψυχοπνευματική οντότητα.

Αφού ο άνθρωπος διαγράφει της επίγειας ζωής του την τροχιά, θα φθάσει στο μοιραίο τέρμα της ζωής του φυσικού του σώματος.

Αυτό είναι που ονομάζουν οι άνθρωποι «θάνατον». Το φυσικό σώμα αποχωρίζεται από τα άλλα λεπτότερα σώματα της αθάνατης ψυχής και διαλύεται. Ο άνθρωπος δεν μπορεί πλέον να δράση στον φυσικό κόσμο, διότι δεν έχει πια το όργανο, με το οποίο ενεργούσε, δηλαδή το φυσικό σώμα του. Εξακολουθεί όμως να συναισθάνεται, να επιθυμεί και να συγκινείται, διότι εξακολουθεί να έχει το αστρικό σώμα του. Επίσης μπορεί να σκέπτεται και να θυμάται, διότι εξακολουθεί να έχει το νοητικό σώμα του.

Έπειτα όμως από ένα χρονικό διάστημα, το αστρικό σώμα αποχωρίζεται και αυτό –όπως αποχωρίστηκε το φυσικό– και διαλύεται. Τότε τα συναισθήματα, οι επιθυμίες και οι συγκινήσεις σταματούν, διότι ο άνθρωπος δεν έχει πια το όργανο, το οποίο τις προκαλούσε, δηλαδή το αστρικό σώμα. Εξακολουθεί όμως η λειτουργία της σκέψεως, διότι εξακολουθεί να υπάρχει και να δρα το νοητικό σώμα.

Αργότερα όμως, θα αποχωρισθή και αυτό με τη σειρά του από την αθάνατη ψυχή και έτσι ολοκληρώνεται η διάλυση της προσωπικότητας. Η δράση της στον φυσικό κόσμο τελείωσε με τη φθορά του φυσικού σώματος. Η συναισθηματική της ζωή τελείωσε με τη φθορά του αστρικού σώματος. Η διανοητική της ζωή τελείωσε με τη φθορά του νοητικού σώματος. Το κάθε τι, που αποτελούσε την προσωπικότητα καταστράφηκε και εξαφανίστηκε για πάντα.

Πίσω όμως από την προσωπικότητα υπάρχει η ψυχοπνευματική Οντότης, της οποίας προβολή στους τρεις πυκνότερους κόσμους ήταν η προσωπικότητας. Η ψυχοπνευματική οντότης, η αθάνατη ψυχή, είναι η πηγή και η αιτία αφηρημένων σκέψεων, της ενορατικής σοφίας, της απρόσωπης, αγνής και καθαρής Αγάπης, της αισθήσεως της παγκοσμίου ενότητας. Όλες αυτές είναι λειτουργίες της ψυχοπνευματικής Οντότητας.

Στην αθάνατη ψυχή συγκεντρώνεται η πείρα που απέκτησε η προσωπικότητας, ζώντας στα πυκνότερα πεδία της ζωής, και αυτή η πείρα σχηματίζει τις τάσεις, δηλαδή τον χαρακτήρα του ανθρώπου στις προσεχείς του νέες ενσαρκώσεις. Προσδιορίζει, δηλαδή, τον σχηματισμό της νέας προσωπικότητας, με την οποία θα προβάλει και πάλιν η αθάνατη ψυχή στα πυκνότερα πεδία της φύσεως.

Κάθε πείρα ζωής, που απέκτησε η προσωπικότητας στους πυκνότερους κόσμους, συγκεντρώθηκε στην αθάνατη ψυχή και την πλούτισε με έναν ιδιαίτερο τόνο, τον τόνο της συνολικής δράσεως της προσωπικότητας, η οποία, αφού διέγραψε τον κύκλο της ζωής της, τερμάτισε τώρα την ύπαρξή της.

Έτσι η αθάνατη ψυχή κέρδισε τις εντυπώσεις και τα διδάγμα-

τα μιας ημέρας δράσεως, που η ημέρα αντιπροσωπεύει την προσωπικότητα με την οποία η ψυχοπνευματική Οντότης εκδηλώθηκε στους πυκνότερους κόσμους. Καί τώρα, που η προσωπικότης τερμάτισε την ύπαρξή της, η ημέρα πέρασε, και η αθάνατη ψυχή αναπαύεται κατά τη νύχτα του θανάτου, πλουτισμένη με την πείρα της ημέρας που πέρασε.

Αλλ' αρχίζει να ξημερώνη. Μια καινούργια ημέρα γλυκοχαράζει. Η ψυχή φορεί το ένδυμα μιας καινούργιας προσωπικότητος, που δεν είναι η ίδια με την προηγούμενη, αλλά είναι συνέχειά της και η συνέχεια αυτή προσδιορίζει τις φυσιολογικές ικανότητες της νέας προσωπικότητος και γεννιέται. Την ποιότητα και δύναμη της νοήσεως, τη λειτουργία και ένταση του συναισθηματικού κόσμου, τη φυσιολογική κατάσταση του φυσικού σώματος.

Έτσι έχομε μιά νέα προσωπικότητα που έρχεται στον κόσμο, αλλά πίσω από τη νέα αυτή προσωπικότητα υπάρχει πάντοτε η ίδια αθάνατη ψυχή, που ζη μια καινούργια ημέρα της ζωής της, για να πλουτισθή με καινούργια πείρα, για να προσθέση έναν νέο τόνο στην ύπαρξή της.

Αυτή είναι η Μετενσάρκωση, και για να τη συνοψίσωμε απλούστερα:

Ο άνθρωπος αποτελείται από το υλικό σώμα, που όλοι ξέρομε πως είναι φθαρτό, και από την ψυχή ή το πνευματικόν ον, που εμψυχώνει το υλικό σώμα και του δίνει ζωή. Το πνευματικόν ον, ο αληθινός άνθρωπος, δεν πεθαίνει με τον θάνατον, αλλ' απλώς χωρίζεται από το υλικό σώμα και εξακολουθεί τη ζωή του χωρίς εκδηλώσεις στον υλικό κόσμο. Το πνευματικόν ον ακολουθεί μια μακριά διαδρομή εξελίξεως. Κατά τη διαδρομή αυτή άλλοτε ζη στον πνευματικό κόσμο χωρίς υλικό σώμα, και άλλοτε προσκολλάται σε ένα υλικό σώμα κατά τη στιγμή της γεννήσεως ή της συλλήψεως και ζη μέχρι του θανάτου έναν επίγειο βίο. Η εναλλαγή της ζωής του πνευματικού ανθρώπου, άλλοτε στον υλικό κόσμο με ένα ανθρώπινο σώμα, και άλλοτε στον λεγόμενο πνευματικό κόσμο χωρίς υλικό σώμα, αποτελεί η Μετενσάρκωση.

Η Μετενσάρκωση συμφωνεί με τον νόμο της περιοδικότητος, κατά τον οποίον η ημέρα διαδέχεται τη νύχτα και η νύχτα την ημέρα. Χειμώνας, άνοιξη, καλοκαίρι, φθινόπωρο, και πάλι χειμώνας. Τα δένδρα ανθοφορούν, καρποφορούν, και πέφτουν τα φύλλα τους, για να επαναλάβουν την ίδια ιστορία τον άλλο χρόνο. Το ίδιο τα πουλιά, τα έντομα, τα ζώα. Ακολουθούν νόμους περιοδικότητος. Οι κηλίδες του Ηλίου, οι κομήτες, πολλά βιολογικά φαινόμενα, ακολουθούν όλα τον περιοδικό νόμο. Τον ίδιο νόμο ακολου-

θεί και η ζωή. Τη διαδέχεται θάνατος και τον θάνατο και πάλι η ζωή. Το φυτό προβάλλει νέα λουλούδια. Το ίδιο σε μικρογραφία επαναλαμβάνεται καθημερινά με τον ύπνο και με το ξύπνημα.

Γεννιέται σε πολλούς το ερώτημα: Και η μνήμη; Πώς δεν υπάρχει η μνήμη των προηγούμενων ενσαρκώσεων;

Αλλά η μνήμη είναι λειτουργία του νοητικού σώματος που σε κάθε νέα ενσάρκωση είναι και αυτό νέο, και αυτό όργανο εκδηλώσεως της αθάνατης ψυχής, όπως και το φυσικό σώμα, αλλά στο νοητικό πεδίο. Μόνον η ψυχοπνευματική οντότης είναι αθάνατη, και μόνον αυτή μπορεί να θυμάται τα γεγονότα των διαφόρων ενσαρκώσεών της. Αλλά, όπως η φυσική μνήμη δεν συγκρατεί τις ασήμαντες λεπτομέρειες του φυσικού βίου, έτσι και η αθάνατη ψυχή είναι πιθανόν να μην ασχολήται με τις ασήμαντες λεπτομέρειες, που η προσωπικότης μπορεί να τις νομίζει για ουσιώδη προβλήματα της περιορισμένης ζωής της. Η προσωπικότης δεν θυμάται τίποτε από τις περασμένες ενσαρκώσεις, διότι αυτή για πρώτη φορά έρχεται στον κόσμο, και επομένως δεν έχει παρελθόν για να έχει μνήμη αυτού του παρελθόντος. Ζη μια καινούργια ζωή στους τρεις πυκνότερους κόσμους και τερματίζει την ύπαρξή της. Έτσι η λειτουργία της μνήμης της προσωπικότητος διαρκεί όσο και η ζωή του νοητικού σώματος, και τελειώνει με τη διάλυση του νοητικού σώματος στο τέλος της ενσαρκώσεως.

Αλλά η πείρα της ενσαρκώσεως πλουτίζει την αθάνατη ψυχή, η οποία συγκεντρώνει και επεξεργάζεται την ουσία των γεγονότων, και μ' αυτό τον τρόπο εξελίσσεται. Ο βαθμός της εξελίξεώς της αντανakλάται στη βαθύτερη εσωτερική ψυχοσύνθεση και ιδιοσυγκρασία της προσωπικότητος, στις βαθιές ρίζες του χαρακτήρα του ανθρώπου, που είναι ανεπηρέαστες από τη μόρφωση και τις συνθήκες της ανατροφής του. Έτσι έχουμε τους διαμάντινους εκείνους χαρακτήρες, που τόσο θαυμάζομε, και άλλους που είναι τόσον ελαστικοί, απλούστατα, διότι δεν έχουν ακόμη την αρκετή πείρα που χρειάζεται για να σφυρηλατηθούν.

Έτσι ο άνθρωπος, ξαναγυρίζοντας στη Γη με μια νέα ενσάρκωση, με μια καινούργια προσωπικότητα, είναι ελεύθερος από το φορτίο της μνήμης του παρελθόντος, που συγκρατιέται μόνο στην αθάνατη ψυχή...

Ωστε ο άνθρωπος, ξαναγυρίζοντας στη Γη με μια νέα ενσάρκωση, φέρνει έμφυτα έναν χαρακτήρα, μια ψυχοσύνθεση, που είναι αποτέλεσμα της πείρας που μάζεψε στις προηγούμενες ενσαρκώσεις του, χωρίς να έχει αντίληψη των γεγονότων που προκάλεσαν αυτή την πείρα, αφού δεν μπορεί να έχει καμιά μνήμη των γε-

γονότων, και αυτό διότι το νοητικό σώμα, στο οποίο οφείλεται η μνήμη, είναι νέο στη νέα ενσάρκωση. Ο άνθρωπος όμως που μπορεί, ενώ ζη στο φυσικό πεδίο, να μεταφέρει τη συνειδησή του στο ανώτερο τμήμα του νοητικού πεδίου –όπου ζή η αθάνατη ψυχή– μπορεί να έχη τη μνήμη των προηγούμενων ενσαρκώσεών της, των περασμένων της βίων, που είναι όλοι αποτυπωμένοι εκεί. Αλλά αυτή είναι μια πολύ σπάνια περίπτωση.

Με τη Μετενσάρκωση έχομε μια ικανοποιητική εξήγηση για τη μεγάλη διαφορά χαρακτήρος και παρατηρούμε συχνά μέσα σε άτομα της ίδιας οικογενείας, με την ίδια κληρονομικότητα, που ανατρέφονται κάτω από τις ίδιες περίπου συνθήκες ζωής. Γνωρίζομε τις εξηγήσεις που δίνει η Ψυχολογία για την επίδραση του περιβάλλοντος κατά την πρώτη νηπιακή ηλικία και τις εκτιμούμε κατά την αξία τους. Παραδεχόμαστε, δηλαδή, τη δύναμη της επιδράσεως του περιβάλλοντος –και μάλιστα στην πρώτη ηλικία– πάνω στη διαμόρφωση του χαρακτήρα και της ψυχοσυνθέσεως. Αλλά αρνούμεθα τη μονοκρατορία της.

Κάθε άνθρωπος που γεννιέται έχει ήδη έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα, μια δική του ψυχοσύνθεση και ιδιοσυγκρασία, έναν βαθμό εξελίξεως, που οφείλεται στο παρελθόν του, στις προηγούμενες ενσαρκώσεις του και στην πείρα που απέκτησε απ' αυτές. Όταν ο βαθμός της εξελίξεως του πνευματικού ανθρώπου –της αθάνατης ψυχής– είναι μικρός, τότε ο χαρακτήρας του δεν είναι δυνατά διαμορφωμένος, και τότε η επίδραση του περιβάλλοντος ή των πρώτων εντυπώσεων της φυσικής ζωής έχει αποτελεσματική σημασία, σύμφωνα με τις απόψεις της Ψυχολογίας. Όταν όμως πρόκειται για ένα εξελιγμένο πνευματικό ον, τότε το άτομο γεννιέται μ' έναν δυνατό χαρακτήρα, που δεν διαφεύγει βέβαια από την επίδραση του περιβάλλοντος, αλλά δεν εξαρτάται πια παθητικά από το περιβάλλον και τις πρώτες εντυπώσεις της ζωής στον φυσικό κόσμο. Άλλο ζήτημα αν οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν ακόμη μικρό βαθμό εξελίξεως και συνεπώς οι απόψεις της Ψυχολογίας στις περισσότερες περιπτώσεις επαληθεύονται.

Έτσι η Μετενσάρκωση εξηγεί με έναν λογικό τρόπο τις τεράστιες διαφορές που παρουσιάζουν οι άνθρωποι στην ηθική και πνευματική ανάπτυξή τους, ενώ βιολογικώς λειτουργούν ομοίωτα. Ποιά άβυσσος χωρίζει έναν πρωτόγονο άνθρωπο, με ζώωδη αισθήματα και ασθενική διάνοια, ή έναν συνειδητό κακούργο, από έναν εξελιγμένο άνθρωπο με ανεπτυγμένη ηθική συνείδηση και αγνό χαρακτήρα, που έμφυτα αποστρέφεται το κακό! Πώς αλλιώς μπορεί να εξηγηθή αυτή η κολοσιαία διαφορά, παρά στή

διαφορετική ηλικία των ψυχών: Οι θεωρίες της κληρονομικότητας και της επιδράσεως του περιβάλλοντος δεν αρκούν για να εξηγήσουν τις ψυχικές και πνευματικές διαφορές, όταν παρουσιάζονται τόσο μεγάλες και μάλιστα όταν παρουσιάζονται μεταξύ αδελφών που ανετράφησαν μαζί. Και πώς αλλιώς μπορούν να εξηγηθούν μερικές καταπληκτικές κλίσεις και ικανότητες μερικών ανθρώπων, καλλιτεχνικές ιδιοσυγκρασίες και παιδιά-θαύματα, αν όχι με τη Μετενσάρκωση; Δεν είναι, λοιπόν, η κληρονομικότης και το περιβάλλον που διαμορφώνουν τον ένα σε κακούργο και τον άλλο σε Άγιο. Είναι διαφορά πνευματικής ηλικίας, διαφορά βαθμού εξελίξεως, διαφορά αριθμού ενσαρκώσεων.

Δεν εννοούμε ότι ο βαθμός της εξελίξεως εξαρτάται αποκλειστικά από τον αριθμό των ενσαρκώσεων, ακριβώς όπως για έναν σπουδαστή η έκταση και το βάθος των γνώσεών του δεν εξαρτάται αποκλειστικά από τα έτη φοιτήσεώς του. Μπορεί οι ενσαρκώσεις να χρησιμοποιηθούν επωφελώς σε πρόοδο και εξέλιξη της αθανάτου ψυχής ή να σπαταληθούν άσκοπα σε αναζήτηση επιγείων αγαθών του φυσικού σώματος ή σε εκπλήρωση φαντασιοπληξιών. Η πρόοδος είναι ανάλογη με την επιμέλεια. Και όπου δεν αναπτύσσεται αυθόρμητα η Αγάπη, έρχεται σαν αυστηρός δάσκαλος ο Πόνος, να διορθώσει τα σφάλματα και να δείξει τον σωστό δρόμο.

Ας δούμε τώρα, με το φως της Μετενσαρκώσεως, το πρόβλημα του θανάτου. Με τη γνώση της λειτουργίας του νόμου της Μετενσαρκώσεως, δεν υπάρχει πια θάνατος, δεν υπάρχει τέλος της ζωής, αλλά μια συνεχής και αδιάκοπη εξέλιξη της ψυχής. Οχι πια φόβος του θανάτου, αλλά χαρωπή ενατένιση του αιωνίου μέλλοντος, χαρωπή και γόνιμη αντιμετώπιση της ζωής, που είναι το σχολείο της ψυχής. Καμιά προσπάθεια για την Αλήθεια, για τη Δικαιοσύνη και τον Ανθρωπισμό δεν πάει χαμένη, διότι θα μετουσιωθεί σε εξευγενισμό της ψυχής. Καμιά θυσία δεν είναι μάταιη και άσκοπη, διότι δικαιώνεται στον κόσμο της πραγματικότητας. Ο άνθρωπος ελευθερώνεται, διότι απαλλάσσεται από τον φόβο του θανάτου, από τον φόβο του εκμηδενισμού και της ανυπαρξίας. Και όταν ο άνθρωπος είναι ελεύθερος, τότε μόνον μπορεί να γίνη ευτυχισμένος, αρκεί να μην τυφλώνεται από τον εγωισμό...

Όλες οι ανθρώπινες ψυχές, βαδίζουν προς την τελειότητα, ακολουθώντας μια ανοδική εξέλιξη. Αλλά δεν βρίσκονται όλες μαζί στο ίδιο σκαλοπάτι της ατέλειωτης σκάλας της εξελίξεως.

Οι ψυχές που βρίσκονται στην αρχή της εξελίξεώς τους ενσαρκώνονται σε σώματα αγρίων ή σε καθυστερημένα άτομα των πολι-

τισμένων κοινωνιών. Οι νοητικές τους λειτουργίες είναι υποτυπώδεις, τα αστρικά τους σώματα ακατέργαστα, οι επιθυμίες τους βίαιες και πρωτόγονες. Χρειάζονται πολλές ενσαρκώσεις για να πραγματοποιηθεί μια μικρή πρόοδος στην εξέλιξη της ψυχής.

Οι κάπως περισσότερο εξελιγμένες ψυχές είναι κι' αυτές με μικρή ηθική ανάπτυξη, με κατώτερη νοητική ικανότητα, δεν έχουν φαντασία και πρωτοβουλία. Χρειάζονται πολλές ακόμη ενσαρκώσεις για να σημειωθεί μια αισθητή εξέλιξή τους.

Σ' αυτές τις χαμηλές βαθμίδες της εξέλιξης βρίσκονται τα εννέα δέκατα των ανθρώπων. Δεν είναι, λοιπόν, καθόλου περίεργο αν εξακολουθούν να γίνονται πόλεμοι και αν επικρατή η κατάσταση της αγριότητας και βαρβαρότητας που υπάρχει τριγύρω μας. Αν χωρίζονται οι άνθρωποι σε αλληλομαχόμενες μερίδες και στηρίζουν την ελπίδα της ευδαιμονίας τους στην εξόντωση των αντιπάλων τους. Αν είναι σκληροί και ανάλητοι για τον πόνο των συνανθρώπων τους. Αν συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον τους για τη συσσώρευση αγαθών, που δεν μπορούν να διαρκέσουν περισσότερο από μία ενσάρκωση, και αδιαφορούν για τα αγαθά που διαρκούν για πολλές ενσαρκώσεις και που είναι εκείνα που χρησιμεύουν στην αθάνατη ψυχή και όχι στην προσωπικότητα που είναι θνητή.

Οι περισσότερον εξελιγμένες ψυχές αποτελούν τη μικρή μειονότητα των ανθρώπων, που η ηθική τους συνείδηση είναι ανεπτυγμένη και ο διανοητικός τους ορίζοντας απλώνεται μακριά. Που δεν ασχολείται αποκλειστικά με τον εαυτό τους και την οικογένειά τους. Που το ενδιαφέρον τους αγκαλιάζει γενικά ζητήματα και μεγάλες ομάδες ανθρώπων. Που δεν είναι σε καμμία περίπτωση σκληροί για τους άλλους. Που συμμετέχουν αυθόρμητα στον πόνο των συνανθρώπων τους. Που αποβλέπουν σε μια ιδανική τελειότητα και προσπαθούν να την πραγματοποιήσουν. Οι ψυχές αυτές ενσαρκώνονται σε μεγάλους επιστήμονες ή φιλοσόφους ή καλλιτέχνες ή και σε απλούς ανθρώπους με αλτρουϊστικές τάσεις και με καθαρή ζωή. Χρησιμοποιούν επωφελώς κάθε ενσάρκωση, αποκομίζοντας απ' αυτήν πολύτιμη πείρα, που τους επιτρέπει να πραγματοποιήσουν αισθητή πρόοδο στην εξέλιξή τους.

Τέλος, οι ψυχές που πλησιάζουν στο τέρμα της ανθρώπινης εξέλιξεώς τους, είναι εκείνες που αντελήφθησαν βαθιά ότι σκοπός της επίγειας ζωής δεν μπορεί να είναι η μάταιη συσσώρευση πρόσκαιρων αγαθών, αλλά ο αγώνας και η αυτοθυσία για τους άλλους. Η απρόσωπη και ανιδιοτελής αγάπη προς όλους. Η αφιέρωση στην αναζήτηση της Αληθείας και στην υπηρεσία της Ανθρωπότητας.

Ενσαρκώνονται σε εξαιρετικά άτομα, που ξεχωρίζουν όχι από τη φανταχτερή προσωπικότητά τους, αλλά από την εσωτερική ευγένειά τους, από τα μεγάλα τους έργα, από την απέραντη αγάπη τους, από τις αυθόρμητες πράξεις αυτοθυσίας που πρόθυμα εκτελούν. Έτσι, φθάνουν στο τέρμα της ανθρώπινης εξελίξεώς τους και τότε η αναγκαιότητα των ενσαρκώσεων σταματά. Η προσωπικότητας δεν χρειάζεται πλέον για την τελειωθείσα ψυχή. Ο άνθρωπος συνειδητοποιεί την θειότητά του. Διότι «Θεοί έσμέν και Υιοί Υψίστου πάντες».

Αλλά εμείς εδώ όλοι είμεθα ακόμη πολύ μακριά από την υπέρτατη αυτή βαθμίδα της εξελίξεως και πρέπει πολύ ακόμη να εργασθούμε για να φθάσουμε εκεί. Θα ξαναζήσωμε, λοιπόν, πολλές φορές ακόμη επάνω στη Γη. Όπως ο θάνατος είναι βέβαιος για κείνον που γεννιέται, έτσι και η γέννηση είναι βεβαία για κείνον που πεθαίνει, όπως τόσο χαρακτηριστικά αναγράφει η Μπαγκαβάντ-Γκιτά.

Με την προοπτική της Μετενσαρκώσεως πλαταίνουν απεριόριστα οι ορίζοντες της δράσεως και εξαφανίζεται ο φόβος του θανάτου. Κάθε άνθρωπος έχει μιά μακρά σειρά προϋπάρξεων, όπως έχει και μιά μακρά σειρά μελλοντικών επιβιώσεων. Ολόκληρη η επίγεια ζωή του δεν είναι, παρά μια ημέρα, που θα την διαδεχθή η νύχτα του θανάτου, για να ξημερώση μια νέα ημέρα, μια νέα επίγεια ζωή, σε καινούργια χώρα, με νέα μορφή, ανδρική ή γυναικεία, με καινούργιες γνωριμίες, με καινούργιες σχέσεις, με καινούργιες ευκαιρίες εξελίξεως της αθάνατης ψυχής. Τις πολύτιμες αυτές ευκαιρίες που αφθονούν σε κάθε επίγεια ζωή, δεν πρέπει να τις αφήνωμε να χάνωνται. Πρέπει να ζούμε συνεχώς έντονα, ζυπνητά και με μεγάλη επίγνωση της αξίας κάθε στιγμής της ζωής. Αλλοίμονο αν παρεξηγήσωμεν τη σημασία της Μετενσαρκώσεως, αναβάλλοντας «για μια άλλη ενσάρκωση» την εκτέλεση των καθηκόντων του παρόντος. Δεν μπορούμε να αναβάλωμε για ένα μακρινό μέλλον ό,τι έχομε να εκτελέσωμε εδώ και τώρα. Πρέπει να ζούμε συνεχώς με ορθάνοικτα μάτια, με ενδιαφέρον, με ζωντάνια. Εδώ και τώρα. Ο δύσκολος, αλλά ωραίος δρόμος της προοδευτικής εξελίξεως προς τη Σοφία και την Αγάπη απλώνεται κάθε στιγμή μπροστά μας. Δεν πρέπει να χάνωμε την ευκαιρία να τον ακολουθήσωμε με όλη μας την προθυμία και τη χαρά.

Η ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΗ ΚΑΙ Η ΕΙΜΑΡΜΕΝΗ

Από το βιβλίο του Α. Αδριανόπουλου «Οι νόμοι της ζωής»

Ο νόμος της Ειμαρμένης αποτελεί πνευματικόν θεσμόν λειτουργούντα καθ' ωρισμένας διατάξεις, τας οποίας έθεσαν αι μεγάλοι Πνευματικοί Προσωπικότητες προς τον σκοπόν, ίνα δι' αυτής επανορθούται η αδικία και εξυπηρετείται η πρόοδος της ανθρωπίνης ψυχής. Κατά ταύτα εφ' όσον δεχόμεθα ότι υπεράνω των ανθρώπων ζη και λειτουργεί ολόκληρος κόσμος, ο πνευματικός, ο οποίος ενδιαφέρεται διά την κατάστασιν του ανθρωπίνου γένους και εκάστου ανθρώπου ατομικώς, πρέπει αναγκαιώς να δεχθώμεν ότι ο κόσμος ούτος, ενδιαφερόμενος διά την πρόοδον των ψυχών, λόγω αγάπης και αλληλεγγύης, προσδιορίζει διά της επιρροής του ένα προορισμόν δι' έκαστον άνθρωπον. Δηλαδή μίαν εκ των προτέρων καθωρισμένην σύνθεσιν των λεπτομερειών του βίου του, αι οποίαι δεν εξαρτώνται εκ της θελήσεώς του και την οποίαν σύνθεσιν επιβάλλει διά της Ειμαρμένης, ίνα αίρηται η αδικία, η οποία χαρακτηρίζει τας ανθρωπίνους συνθήκας και ένεκα της οποίας αι ψυχαί καθυστερούν εις την πρόοδον.

Και συνάμα ίνα αποδίδηται δικαιοσύνη διά της τιμωρίας των κακών και της αμοιβής των αγαθών.

Και ακόμη διά να απολαμβάνουν όλαι αι ψυχαί των δωρημάτων της ζωής τα οποία τους στερεί η επικρατούσα εν τη ανθρωπότητι αδικία και ανισότης.

Επομένως ο νόμος της Ειμαρμένης ο οποίος στηρίζεται εις τον νόμον της θείας Δικαιοσύνης εξυπηρετεί την πρόοδον της ανθρωπίνης ψυχής. Και δύναται να θεωρηθή νόμος της ζωής.

Εις την φύσιν λειτουργούν ωρισμένοι φυσικοί νόμοι, οι οποίοι επηρεάζουν την ανθρωπίνην ζωήν. Δια να ζη ο άνθρωπος ως ζωικός οργανισμός είναι υποχρεωμένος να ακολουθή τας διατάξεις της φύσεως.

Εάν παραβή αυτάς επέρχονται κυρώσεις αυτομάτως, εξ αυτής ταύτης της λειτουργίας των φυσικών νόμων και άνευ επεμβάσεως ουδεμιάς συνειδήσεως.

Διά τας παραβάσεις όμως του ηθικού και βιωτικού νόμου, τας κυρώσεις επιβάλλει ο θεσμός της Ειμαρμένης, διά μέσου προς τούτο επιφορτισμένων θείων πνευμάτων, των Μοιρών. Διότι προϋποθέσεις διά την παραδοχήν του θεσμού της Ειμαρμένης αποτελούν:

- α) η αιωνιότης της ψυχικής ατομικότητας
- β) η μετενσάρκωσις και
- γ) η ύπαρξις Πνευματικών Κριτών.

Η Ειμαρμένη δεν βλέπτει τας ψυχάς διότι η αγάπη την οποίαν έχει η πνευματική Αρχή δεν επιτρέπει να κάμη κακόν, αλλά επιβάλλει τας κυρώσεις μόνον διά να διδάξη τας ψυχάς και να τας βοηθήση εις την πρόοδόν των.

Η Ειμαρμένη δεν αποτελεί πράξιν εκδικήσεως, αλλά αυτά τα οποία υπαγορεύονται υπό της Ειμαρμένης άγουν πάντοτε εις το καλόν, διότι όλα είναι αρμονικά εις την φύσιν και κατατείνουν εις ένα σκοπόν: τον σκοπόν της.

Δηλαδή η ενέργεια της Δίκης, των κυρώσεων, επενεργεί επί των ψυχών εκείνων αι οποίαι ελησμόνησαν τον ηθικόν νόμον και *«εξέλεξαν την χειρόνα ζωήν, αντί της αμεινόνους»* όπως λέγει ο Πρόκλος.

Διά τούτο οι Αρχαίοι Έλληνες θεώρουν τας Μοίρας ως θυγατέρας της Ανάγκης και κατ' άλλους του Διός και της Δίκης.

Η επέμβασις όθεν της θεότητας προς δημιουργίαν του νόμου της Ειμαρμένης είναι αποτέλεσμα της φυσικής αναγκαιότητας και της σχέσεως αιτίου προς αποτέλεσμα.

Η διαδοχή αιτίου προς αποτέλεσμα εξάγεται και από αυτήν ταύτην την ετοιμολογίαν της λέξεως. Η Ειμαρμένη *«αιτία των όντων ειρομένη ή λόγος καθ' όν ο κόσμος διεξάγεται...»* το ρήμα είρω, σημαίνει πλέκω, συνδέω το εν μετά, κατόπιν, του άλλου.

Η Ειμαρμένη δηλαδή ενός εκάστου, προσδιορίζεται από αίτια τα οποία προέρχονται εκ της καταστάσεως εκάστης ψυχής. Δηλαδή έκαστος άνθρωπος δημιουργεί μόνος του την Ειμαρμένην του.

Και συνεπώς ο άνθρωπος δεν πρέπει να αγανακτή κατ' αυτής. Τουναντίον μάλιστα, πρέπει να ασπάζεται με γαλήνην παν το γινόμενον ως προς αυτόν. Παν ό,τι η Ειμαρμένη προσδιώρισε δι' αυτόν, Διότι αι υπό της Ειμαρμένης επιβαλλόμεναι ποιναι είναι σωφρονιστικάι.

Όσοι υφίστανται μίαν καταδρομήν της τύχης, πάσχοντες κακά ή νομιζόμενα κακά, υφίστανται ταύτα διά να αντιληφθούν το κακόν το οποίον έκαμαν εις άλλους και διορθωθούν.

Η Ειμαρμένη τιμωρεί τον άνθρωπον διά να τον βοηθήση να προσαρμοσθή εις την κοσμικήν τάξιν και, πάσχοντες κακά ή νομιζόμενα κακά, υφίστανται ταύτα διά να αντιληφθούν το κακόν το οποίον έκαμαν εις άλλους και διορθωθούν.

Η Ειμαρμένη τιμωρεί τον άνθρωπον διά να τον βοηθήση να προσαρμοσθή εις την κοσμικήν τάξιν και ούτω να προοδεύη και

εξελιχθή. Καθ' όσον ουδεμία διδαχή από άμβωνος και ουδεμία ηθική διδασκαλία ισχύει διά να διαπαιδαγωγηθή τις και εξαναγκασθή να αντιληφθή το κακόν το οποίον διαπράττη, όσον αι δοκιμασΐαι και ο πόνος.

Αυτά και μόνον διδάσκουν τον άνθρωπον να μη πράττη εις τους άλλους το κακόν το οποίον δεν θέλει να υφίσταται ο ίδιος.

Αι δοκιμασΐαι επομένως τας οποίας επιβάλλει η Ειμαρμένη αποτελούν μέσον εκπαιδεύσεως των ψυχών, εις τρόπον ώστε να γίνουν αύται αγαθώτεραι και δικαιότεραι.

Οι πνευματικοί νόμοι υπαγορεύουν την αγάπην, την δικαιοσύνην, την ελευθερίαν. Οι άνθρωποι όμως παραδέχονται μέν, ότι αι αρχαί αυταί είναι υψηλαί και ωραΐαι, αλλά λόγω αδυναμιών παραβαΐνουν αυτάς. Ούτω παρατηρούμεν εις την ανθρωπίνην κοινωνίαν κακίαν, αδικίαν, δουλείαν, εκμετάλλευσιν κ.τ.λ.

Επεμβαΐνει τότε ο πνευματικός νόμος της Ειμαρμένης, ο οποίος συνειτίζει τον άνθρωπον και ούτω συν τω χρόνω θα εκλείψη το κακόν το οποίον παρατηρείται σήμερον επί της Γης.

Αμοιβάς και κυρώσεις δεν επιβάλλει η Ειμαρμένη διαρκούσης της παρούσης ζωής, αλλά κατά την επόμενην ενσάρκωσιν.

Η Ειμαρμένη βασίζεται εις τον νόμον του Αντιπεπονθότος:

Ο νόμος ούτος ρυθμίζει την εναλλαγήν των ψυχών εις διαφόρους εκάστοτε καταστάσεις, εις τρόπον ώστε όλοι να διέρχωνται από τας αυτάς περιπτώσεις και τιμωρή τας ψυχάς διά τας κακάς πράξεις, τας οποίας διέπραξεν εις προηγουμένας ενσαρκώσεις.

Δηλαδή αυτός ο νόμος της Ειμαρμένης, ο νόμος του αντιπεπονθότος, είναι ο κυριώτερος διδάσκαλος των ψυχών, διότι υπαγορεύει να υφίσταται η ενσαρκουμένη ψυχή τα δεινά τα οποία διέπραξεν αύτη προς άλλους κατά τας προηγουμένας ενσαρκώσεις της.

Βεβαΐως, ο άνθρωπος δεν έχει επίγνωσιν της ευθύνης του, διά τα δεινά τα οποία υφίσταται. Όταν όμως η ψυχή του μεταστή εις τον πνευματικόν κόσμον, βοηθείται υπό ανωτέρων πνευμάτων να ανακεφαλαιώση τα γεγονότα του παρελθόντος και να εξάγη συμπεράσματα διά τον μετέπειτα ψυχικόν της βίον.

Έκαστος δηλαδή αναλόγως των πράξεών του υφαινει την Ειμαρμένην της προσεχούς ενσαρκώσεώς του, κατά την οποίαν δρέπει τους καρπούς των έργων του.

Εάν επομένως, οι άνθρωποι εγνώριζον τον τρόπον κατά τον οποίον συντίθενται οι νόμοι της Ειμαρμένης, θα ήσαν καλύτεροι, διότι θα ηνόουν ότι ουδεμία πραγματική ωφέλεια υπάρχει εκ των πράξεών των εφ' όσον κάποτε θα υποστούν τας συνεπειάς αυτών.

Κατά έτερον νόμον της Ειμαρμένης, αποτελούντα πόρισμα του προηγούμενου, αι ψυχαί ενσαρκούνται εις τον άνθρωπινον κόσμον, εναλλάσσονται θέσιν εις φύλον, εθνικότητα και κοινωνικά στρώματα και ούτω λαμβάνουν διδάγματα ως προς την προς τους άλλους ανθρώπους συμπεριφοράν των και ως προς την κοινωνικήν δικαιοσύνην.

Διά τούτο οι ηγήτορες των εθνών και αι άρχουσαι τάξεις, έχουν υποχρέωσιν να βελτιώνουν την κατάστασιν του λαού και να μη εκμεταλλεύονται την αδυναμίαν και την αμάθειαν των άλλων. Διότι μεταπίπτοντες εις νέαν ενσάρκωσιν εις κατώτερα κοινωνικά στρώματα, υφίστανται με την σειράν των, όλα τα δεινά, τα οποία επροκάλεσαν εις τας λαϊκάς μάζας, εις προηγούμενην ενσάρκωσιν.

Διά τούτο ο Ναζωραίος Φοίβος ετόνιζε *«ουαί εις τους ιθύνοντας των εθνών, διότι εισί πρώτοι και θα έλθωσιν έσχατοι»*.

Ο τρόπος κατά τον οποίον επιβάλλεται η Ειμαρμένη και τον οποίον περιγράφει ο Πλάτων εις το 10ον βιβλίον της «Πολιτείας» του, είναι ότι αι ψυχαί οδηγούνται να ενσαρκωθούν καθ' ωρισμένην δι' εκάστην στιγμήν του χρόνου, ώστε δι' αστρολογικών επιρροών να εφαρμόζεται η Ειμαρμένη.

Η ΤΑΠΕΙΝΟΤΗΤΑ

Το να είναι κανείς ταπεινός είναι να κοιτάζει προς τα επάνω, προς εκείνους που μας έχουν ξεπεράσει. Γιατί, κοιτάζοντας προς αυτά τα ανώτερα όντα, ενστικτωδώς συγκρινόμαστε με αυτά, βλέπουμε τον εαυτό μας τόσο μικρό, ώστε η ταπεινοφροσύνη έρχεται... Η αληθινή ταπεινοφροσύνη είναι ακριβώς αυτή που πρέπει να μας οδηγεί προς την τελειότητα. Γιατί η στιγμή που συγκεντρωνόμαστε σ' αυτούς που μας ξεπερνούν, προχωρούμε. Θέλοντας να γίνουμε τέλειοι όπως ο Κύριος, γινόμεθα αληθινά ταπεινοί. Ενώ, αν κοιτάζετε αυτούς που είναι κάτω από σας, βλέπετε τον εαυτό σας πολύ μεγάλο, πολύ προχωρημένο, πολύ έξυπνο... Η αλαζονεία έρχεται να σας κυριεύσει και δεν προχωρείτε πλέον.

Ομράμ Αϊβανχόφ (Τόμος ΧΧΙΥ, σελ. 135)

ΚΡΙΝΟΜΕΘΑ ΣΥΝΕΧΩΣ

Η ανάσταση και η Τελική Κρίση είναι θεματα απολύτως ανεξήγητα και ακατανόητα. Δεν μπορεί να υπάρξει Τελική Κρίση όπως τη φαντάζονται, με όλους τους ανθρώπους που θα βγουν από τους τάφους για να κριθούν· όχι, όλοι κρινόμεθα ασταμάτητα: Κάθε δοκιμασία, κάθε πόνος, κάθε βάσανο είναι ήδη η απόδειξη ότι έγινε μια κρίση και πληρώνουμε. Όταν δε θα έχετε πια τίποτα να πληρώσετε, δε θα υποφέρετε πλέον.

Οιραάμ Αϊβανχόφ (Η γέννηση στα διάφορα επίπεδα, σ. 126)

ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΤΩΝ ΕΧΟΝΤΩΝ

Το να δίνει κανένας είναι ένας τρόπος να προοδεύει. Όμως οι άνθρωποι κρατούν τα πάντα για τους εαυτούς τους, έχουν εκατομμύρια, τα φυλάνε και γι' αυτό, παρ' όλα αυτά είναι δυστυχημένοι... Αν σήμερα ο τάδε πλούσιος ζει ανόητα, θα χάσει τα πάντα και στην προσεχή ενσάρκωση θα είναι ζητιάνος. Αν όμως γνωρίζει πως να χρησιμοποιεί τα αγαθά του, δεν θα τα χάσει ποτέ. Η Πρόνοια έδωσε την περιουσία στους πλούσιους ώστε να εκδηλώνουν την αγάπη, να κάνουν παντού το καλό και να βοηθούν τους άλλους διευκολύντας την εξέλιξη τους.

Οιραάμ Αϊβανχόφ (Τόμος XXIV, σ. 47-49)

Η ΕΥΤΥΧΙΑ

Η ευτυχία είναι ένα πράγμα απλό και λιτοδίαιτο: ένα ποτήρι κρασί, ένα κάστανο, ένα φτωχό μαγκαλάκι, η βουή της θάλασσας: τίποτα άλλο. Χρειάζεται μονάχα, για να τα νιώσεις πως όλα τούτα είναι ευτυχία, μια καρδιά απλή και λιτοδίαιτη.

Ν. Καζαντζάκης (Αλέξης Ζορμπάς)

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τα Γραφεία του «ΙΛΙΣΟΥ» Βουκουρεστίου 25, α΄ όροφος, Κωδ. 106 71, είναι ανοικτά κάθε ημέρα από 11-1, εκτός Σαββάτου και Κυριακής.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παρακαλούμε όπως αποστέλλετε τις συνδρομές με ταχυδρομική επιταγή προς: Περιοδικόν «Ιλιός» Βουκουρεστίου 25, (106 71), Αθήνα.

Επίσης αποστέλλετε με τραπεζική επιταγή μόνον εις: Θεοσοφική Εταιρία, Βουκουρεστίου 25, 106 71, Αθήνα.

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

- ΒΑΣ. Ι. ΛΑΖΑΝΑ: Rainer Maria Rilke: «Οι ελεγίες του Duino» - «Τα Συνέττα προς τον Όρφέα».
- ΠΑΝ. ΒΑΛΧΟΠΟΥΛΟΥ: Η Αιώνια Αλήθεια.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΟΥ ΙΛΙΣΟΥ

Ζάκυνθος: Παν. Βλαχόπουλος
Βόλος: Γ. Κουκουβίνος

Λαμία: Γ. Μουτάφης
Λάρισα: Ισ. Φελλούς
Μυτιλήνη: Γ. Χωριατέλλης
Ξάνθη: Μάριος Κουτσοριδής
Πάτρα: Αθ. Κοντοσάκης
Ρέθυμνο: Αντ. Βιστάκης
Ρόδος: Αντ. Βεριωτής
Σέρραι: Ανέστης Σάββας
Σύρος: Π. Ζαραφωνίτης
Χαλκίδα: Δημ. Δημαρέλος
Χανιά: Εμμ. Νοδαράκης.
Κύπρος: Θεοφ. Παναγιώτου,
Τ.Κ. 1720, ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Τηλ. 474.815

«ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΛΙΣΟΣ»

της Θεοσοφικής Εταιρίας
εν Ελλάδι

Βουκουρεστίου 25-Αθήναι 106 71
Ιδρυτής:

+ ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Εκδότης-Διευθυντής:

Πολυδεύκης Αντζακας

Τιμή τεύχους: Δρχ. 500

ΜΑΪΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 1994

Roger de Pins

**ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ
ΤΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ**

Οι διδασκαλίες που περιέχονται σ' αυτά τα κείμενα και που προέρχονται από Μύστες της Μ.Λ.Α. θα βοηθήσουν εκείνον που αναζητεί ειλικρινά την Αλήθεια στην κατάκτηση της αυτογνωσίας και στην κατανόηση της πραγματικής Ζωής.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΕΤΡΑΚΤΥΣ

Σατωβριάνδου 29 (2ος όρ.)

Αθήνα 104 31 - Τηλ.: 52.43.822

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ» Βουκουρεστίου 25
α΄ όροφος, Κωδ. Ταχ. 106 71 Τηλ. 3620.702

H.P. Blavatsky	Ό έσωτερικός χαρακτήρας τών Εύαγγελίων	1.000
H.P. Blavatsky	Τό κλειδί τής Θεοσοφίας	2.500
H.P. Blavatsky	Ό φωνή τής σιγής	1.200
An. Besant	Ό θάνατος και Ό υπερέραν	1.000
An. Besant	Ό εξέλιξις τής ζωής και τής μορφής	1.500
C.W. Leadbeater	Ό μυστική ιστορία του Τεκτονισμού	2.400
N. Sri Ram	Προσέγγισις προς τήν Πραγματικότητα	1.300
N. Sri Ram	Αί βαθύτεραι όψεις τής Ζωής	1.300
Vivekananda	Κάρμα - Γιόγκα	1.000
Eliphas Levi	Τό μέγα άπόρρητο α΄ μέρος	1.000
» »	» » β΄ μέρος	1.600
» »	Τό βιβλίον τών Σοφών	1.300
Luis Claude de Saint Martin	ECCE HOMO	1.000
Papus	Μετενάρκωση	1.600
»	Πραγματεία επί τών άπόκρυφων έπιστημών	3.500
ΥΒ Μπερτού	Διδασκαλίαι τών Δρυϊδών	1.000
Φράνξ Χάρτμαν	Ό Παράκελσος και ή διδασκαλία του	2.500
J. Krishnamurti	Στά πόδια του Διδασκάλου	800
Όντ. Όνδριανοπούλου	Ό Αρχαίοι Όλληνες φιλόσοφοι	3.000
Όντ. Όνδριανοπούλου	Ό άνθρωπος και ή ζωή	3.000
Όντ. Όνδριανοπούλου	Οί Νόμοι τής Ζωής	1.500
Ό. Βασιλή	Τό Σημειωματάριο ενός Μύστου	2.500
Ό. Βασιλή	Τά φυσικά δικαιώματα του ανθρώπου	1.000
Roger de Pins	Σύγχρονες έπιστολές τών διδασκάλων τής Σοφίας	1.800
Όσπ. Παπαδομιχελάκη	Βασικές άρχές τής μεταφυσικής	2.500
»	Τό Μαγικό έργο	1.500
»	Πορεία προς τήν συνειδητότητα	2.200
Περιοδικόν «ΙΛΙΣΟΣ»	Τόμοι χαρτόδετοι	3.000
Χαρ. Μπάρακλη	Γνωμικά και Παροιμίαι	2.500
«ΙΛΙΣΟΣ»	Ό επιλογή 1956-58, 1959-61, 1962-65 έκάστη δε- μένη	3.500
«ΙΛΙΣΟΣ»	Ό επιλογή 1966-1970 χαρτόδετος	3.000
«ΙΛΙΣΟΣ»	Ό επιλογή 1966-1970 δεμένη	3.500

- Τά έξοδα επί άντικαταβολή επιβαρύνουν τόν άγοραστήν.
ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 500
ΣΥΝΔΡΟΜΗ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 2.500. Έξωτ. Δρχ. 3.500.
(Γιά τό έτος 1994)